

το δόντι

ΤΕΥΧΟΣ 20 • € 0.01

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

7.2002

Ταξίδια αισθητικής και πολιτισμού:

Μυτιλήνη, Σκόπελος, Μεσολόγγι, Αρχαία Ολυμπία
και το οδοιπορικό του Πράσινου Πατριάρχη

Σταύρος Ντουφεξής:

«Χτίζω γεφύρια και
ανοίγω δρόμους»

Αναγνώσεις
δίπλα στο κύμα

Όταν το σινεμά «μίλησε»
στην Πάτρα

Η ατζέντα
του περιπλανόμενου
θεατή

SUPERFAST®

Specials

ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ
ΣΕ ΑΠΙΣΤΕΥΤΕΣ ΤΙΜΕΣ!

6 ημέρες από €440,20 / 152.000 δρχ. μόνο!

ΓΥΡΟΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

ΡΩΜΗ

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

ΕΛΒΕΤΙΑ - ΓΑΛΛΙΑ

ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑ-ΣΙΚΕΛΙΑ-ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΑ ΧΩΡΙΑ

ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΑΥΣΤΡΙΑ

ΒΕΝΕΤΙΑ-ΒΙΕΝΝΗ-ΠΡΑΓΑ-ΜΟΝΑΧΟ

ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

Μία νέα Special ταξιδιωτική εμπειρία!

ΕΛΣΙΝΚΙ-ΤΑΛΛΙΝ-ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ

ΚΑΝΤΕ ΚΡΑΤΗΣΗ ΤΩΡΑ!

SUPERFAST FERRIES

Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Θ. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ - Κ. ΠΑΡΘΕΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΠΑΤΡΑΣ:
ΟΘΩΝΟΣ & ΑΜΑΛΙΑΣ 12 - ΠΑΤΡΑ - Τ.Κ. 262 23
ΤΗΛ. 0610 622500 - FAX. 0610 623574
e-mail: sffpatra@otenet.gr

Η Πάτρα στις αρχές
του 20ού αιώνα
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΛΑΚΕΣ
- ΑΝΕΚΛΟΤΟ ΥΛΙΚΟ -

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΣΧΟΜΙΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ- ΚΩΣΤΑΣ Α. ΚΟΚΚΟΒΙΚΑΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ- ΜΑΡΙΖΑΝ ΜΟΡΦΥ-ΚΑΡΑΤΖΑ

Η Πάτρα στις αρχές
του 20ού αιώνα
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΤΗΣ EDITH W. MORPHY

Μία σημαντική προσπάθεια οπτικής καταγραφής της ιστορίας της Πάτρας μέσα από πρωτότυπο, ανέκδοτο υλικό.

Ο κάθε πανόδετος τόμος αποτελείται 120 σελίδες και είναι τυπωμένος σε ειδικό χαρτί.

Μία σειρά απαραίτητη σε όλους, για να γνωρίσουμε «ιδίους όμμασι» το παρελθόν της πόλης μας, για το οποίο τόσα έχουμε ακούσει...

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΥΡΟΡΑΜΑ

Σελ. 30

Σελ. 48

Σελ. 52

Editorial	5
Οδόντα αντί Οδόντος	8
Σχόλια	16
Θεατρικές ευχές για το καλοκαίρι	19
Τέχνη στους τοίχους	25
Τα λιοτρίβια ζωντάνεψαν και πάλι	30
Για μια θεολογία της οικολογίας	33
Προσεχώς Η Ατζέντα Ιουλίου - Αυγούστου	36
Βιβλίο Για τη Διέξοδο και την Ακακία Κορδόση	46
Αρχαία Ολυμπία Τι έμεινε από το μύθο;	48
«Οικογενειακό άλμπουμ» από τη Σκόπελο	50
Η φωτογραφία ως μέσο τεκμηρίωσης και καλλιτεχνικής έκφρασης ...	52
Βιβλία για το Καλοκαίρι ...	54
Ο ερχομός του ομιλούντος κινηματογράφου στην Πάτρα	57
Δια των πραγμάτων ανιγματοδώς... Κριτική στην ποίηση του Σπύρου Βρεττού	62
Μουσική Ο «μινόρε εργολάβος» Θανάσης Παπακωνσταντίνου και τέσσερις λόγοι για να ακούμε ελληνική μουσική ..	66
Υστερόγραφο	78

Εκδότης - Διευθυντής
Ανδρέας Γ. Τσιλίρας
Τ.Θ. 3008, 26222 Πάτρα
τηλ. 0610 623669
fax 0610 240250
info@todonti.gr

Αρχισυντάκτης
Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος
Βασιλης Λαδάς

Δημόσιες Σχέσεις
Γιάννης Δοντάς

Γραμματεία
Ιωάννα Αναγνωστοπούλου

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:
Παναγιώτης Ανδριόπουλος
Βασιλης Λαδάς
Φάνια Παπαδημητρίου
Ξενοφών Παπαευθυμίου
Μίνα Πετροπούλου
Άννα Ρεσβάνη
Μαρία Ριχάνη
Βίκυ Σπυρίδωνος
Παναγιώτης Φωτίου
Σπύρος Χατζής

Υπεύθυνος συνδρομών
Βαγγέλης Στουρνάρας

Τεχνική Επιμέλεια
Τυπόραμα
www.typorama.gr

Εκτύπωση
Ταχύτυπο,
Μποζαίτικα Πατρών
Τηλ. 0610 461780, 461790

editorial

Διαστροφή και επιβίωση

«Όταν φθάνουμε στον ψίθυρο φθάνουμε στο Δημοσιο Λόγο, στον φωνητικό λόγο και από κει πιάνουν δουλειά τα δόντια...». Διαβάστε το σχόλιο του Βασιλη Λαδά σε μια από τις επόμενες σελίδες και θα καταλάβετε γιατί επιμένουμε πως το όνομα του περιοδικού που κρατάτε στα χέρια σας, οφείλει διαρκώς να επαληθεύει τις προσδοκίες που δημιουργεί.

Λόγια κοφτερά αλλά και στρογγυλοποιημένα έχουν περάσει πολλές φορές από αυτές τις σελίδες. Μ' άλλα συμφωνήσαμε, μ' άλλα όχι. Μ' άλλα θυμώσαμε και μ' άλλα εκτονωθήκαμε. Όμως σε κάθε περίπτωση αυτός που τα έγραφε ένοιωθε πως έλεγε την αλήθεια, έβγαζε κάτι από τον εσωτερικό του κόσμο, τις σκέψεις και (γιατί είναι πάντα κακό;) τα απωθημένα του.

Να γιατί διαφέρει η δουλειά που κάνουν οι δημοσιογράφοι από αυτή όλων των άλλων, που αποκαλούνται «δημόσια πρόσωπα». Γιατί οι πρώτοι έχουν την υποχρέωση, είτε από επαγγελματική διαστροφή είτε από ανάγκη για επιβίωση, να παίρνουν θέση, να διαλέγουν «με ποιους θα παν και ποιους θ' αφήσουν». Μπορεί με διπλωματία, με πιασμένους ή με τάσεις συμβιβασμού. Αλλά πάντα με ένα ξεκάθαρο μήνυμα στο τέλος: Πως δε γίνεται να τα έχεις με όλους καλά.

Ίσως αυτή τη διαστροφή να εκμεταλλεύονται κι όλοι όσοι διστάζοντας να πουν κάτι ευθέως και επωνύμως, διαλέγουν την πλάγια οδό. Συζητούν τις απόψεις τους με τα «παντοδύναμα» (προσδιορισμός που για την περιφέρεια ακούγεται αστείο) ΜΜΕ και περιμένουν από κει να δουν τη γνώμη τους να προστίθεται στα εκατομμύρια των λέξεων του καθημερινού Δημοσίου Λόγου.

Δεν παίρνουν ευθέως θέση για να μπορούν μετά να ισχυριστούν το εντελώς αντίθετο. Είναι προσεκτικοί

στην υπογραφή τους γιατί ξέρουν πως η μαγιά της αρχειοθέτησης μπορεί γι' αυτούς να φανεί καταστροφική. Και την ίδια στιγμή είναι κατ' ιδίαν οι πιο μάχιμοι, οι πιο ρηξικέλευθοι και επαναστάτες. Αρκεί βέβαια την επανάσταση να την ξεκινήσει κάποιος άλλος...

Είναι έτσι εντάξει με όλους. Καθωσπρέπει, αλλά άχρωμοι. Ευγενικοί, αλλά άτολμοι. Κρατούν μια στάση, που είναι πολλές φορές χειρότερη κι από αυτή που θέλει να τους αφήνεις όλους ικανοποιημένους.

Δε λείπουν ούτε οι απόψεις, ούτε η αναλυτική σκέψη σήμερα, όπως συχνά διαβάζουμε και συζητάμε. Η διάθεση της έκθεσης είναι αυτή που απουσιάζει. Την πνίγουν οι κοινωνικές εξαρτήσεις και οι κακώς εννοούμενες δημόσιες σχέσεις. Και φυσικά — για να μην τρελαινόμαστε — δεν μπορούμε να περιμένουμε από τον κόσμο, το λεγόμενο «κοινό», να εκτεθεί ή να τοποθετηθεί δημοσίως.

Διανοούμενοι (κυρίως αυτοί που έχουν πάρει τον τίτλο κατά λάθος) και πολιτικοί που αρνούνται να διαφωνήσουν ή να φύγουν (όχι κατ' ανάγκη μέσω μιας συνέντευξης) όταν βλέπουν πως δε συμφωνούν με το κλίμα που καλλιεργείται είναι οι δύο κατηγορίες — πρότυπα, δυστυχώς, αδύναμης συμπεριφοράς και τελικά φυγής.

Θα τους αφύπνιζε μια αντίστοιχη απάθεια από την πλευρά μας στα δικά τους λεγόμενα; Πιθανώς, αν βέβαια θέλουμε να το δοκιμάσουμε.

Καλό καλοκαίρι!

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

Δίαιτα; Χωρίς άγχος και κινδύνους!

Ολοένα και πιο συχνά ακούμε τόσο τους άνδρες όσο και τις γυναίκες να παραπονούνται για τα περιττά κιλά που έχουν και πόσο δύσκολα αυτά μπορεί να χαθούν. Μάλιστα, η παροχή συμβουλών από διάφορους οργανισμούς, αλλά και εξειδικευμένους στο θέμα επιστήμονες (διαιτολόγους, διατροφολόγους) αποτελεί έναν τομέα στη σύγχρονη κοινωνία που φαίνεται να κερδίζει ολοένα έδαφος. Η προσφορά και η ποικιλία των τροφίμων που προβάλλονται συνεχώς από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο που προβληματίζει και δημιουργεί αμφιβολίες στον καθέναν από εμάς σχετικά με την ορθότητα του τρόπου διατροφής του σύγχρονου ανθρώπου.

Η ενημέρωση από τους ειδικούς, καθώς και οι διάφορες ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά με το θέμα της διατροφής, αλλά και το αδυνάτισμα, συνεχώς αυξάνονται, όμως τα αποτελέσματα ερευνών που πραγματοποιούνται κατά καιρούς αποδεικνύουν ότι το σύνολο των ανθρώπων ελάχιστα έχει αλλάξει τις διατροφικές του συνήθειες. Αυτή η σταθερότητα στον λάθος τρόπο διατροφής έχει πολλές επιπτώσεις στον οργανισμό τόσο από πλευράς υγείας, που είναι και ο σημαντικότερος παράγοντας, όσο και από πλευράς εμφάνισης (αισθητικής). Ανάμεσα στις υπόλοιπες συνέπειες που μπορεί να έχει η κακή διατροφή είναι και η παχυσαρκία, η οποία δύσκολα μπορεί να καταπολεμηθεί και να αντιμετωπιστεί. Η παχυσαρκία, είτε ως αυτόνομος είτε ως επιβαρυντικός παράγοντας κινδύνου, συνοδεύει τις περισσότερες φορές νοσήματα (καρδιαγγειακά, υπέρταση, υπερλιπιδαιμία, σακχαρώδη διαβήτης τύπου 2), αυξάνοντας συνεχώς το βαθμό θνησιμότητας των ατόμων που πάσχουν από αυτήν.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα πρόσφατων μελετών που πραγματοποιήθηκαν στη Δυτική Ευρώπη αλλά και την Αμερική, ένα στα τέσσερα άτομα είναι υπέρβαρο ή παχύσαρκο. Η Ελλάδα βρίσκεται σε μία από τις πρώτες θέσεις στη θλιβερή αυτή λίστα.

Η παχυσαρκία είναι ένα δυσεπίλυτο πρόβλημα, που τις περισσότερες φορές προκαλεί απογοήτευση σε όσους επιχειρούν να το αντιμετωπίσουν. Μάλιστα, συνήθως, στη σκέψη όλων των παχύσαρκων ατόμων, η απώλεια σωματικού βάρους φαίνεται σχεδόν αδύνατη.

Σύμφωνα με τους περισσότερους ειδικούς παχυσαρκία υπάρχει όταν το σωματικό βάρος υπερβαίνει κατά 20-30% το ιδανικό βάρος που ισχύει για την ηλικία του ατόμου αυτού.

Πάντως, σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν, παρουσιάζεται ότι οι δίαιτες τις περισσότερες φορές δεν είναι τόσο αποτελεσματικές όσο διατείνονται ότι είναι. Προκειμένου μια δίαιτα να είναι αποτελεσματική, θα πρέπει να καλύπτει τις ανάγκες του οργανισμού σε θρεπτικά στοιχεία και να προλαμβάνει την απώλεια σωματικής πρωτεΐνης, καθώς και άλλες επιπλοκές από τη χαμηλή πρόσληψη τροφής. Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας ο οποίος επιβαρύνει το πρόβλημα της κακής διατροφής και ως εκ τούτου και της παχυσαρκίας είναι ο σύγχρονος τρόπος ζωής, βάσει του οποίου ο άνθρωπος τρέφεται με τυποποιημένη τροφή, η οποία χαρακτηρίζεται από λίπος, σε συνδυασμό πάντα με την απουσία της σωματικής δραστηριότητας.

Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν ανοχή σε δίαιτες με χαμηλή ποιότητα θρεπτικών συστατικών για πε-

ρίπου 2 έως 3 εβδομάδες, χωρίς να υποστούν βλάβες στην υγεία τους. Όταν η δίαιτα συνεχιστεί πέραν των ημερών αυτών, συνήθως προκαλεί υποσιτισμό, ενώ δεν συνιστάται από τους ειδικούς. Πάντως ακόμη και όταν κάποιος αποφασίσει να ακολουθήσει μια τέτοια δίαιτα, θα πρέπει να το επιχειρήσει μόνο κάτω από ιατρική επίβλεψη.

Η ανάγκη να έχει κάποιος ιδανικό βάρος και αναλογίες παρουσιάζεται πιο έντονα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών. Μάλιστα, πολλοί είναι εκείνοι που, ενώ δεν αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα βάρους την περίοδο αυτή, πριν ξεκινήσουν για τις διακοπές επιθυμούν να χάσουν μερικά κιλά σε μικρό χρονικό διάστημα χωρίς όμως να επιβαρύνουν την υγεία τους.

Το πρόγραμμα διατροφής και δίαιτα BCM της PRECON βασίζεται σε ένα ευρύτατο διεπιστημονικό πεδίο. Μάλιστα, ως μέθοδος εφαρμόζεται στην Ευρώπη από το 1986 με απόλυτη επιτυχία. Η εφαρμογή του δε γίνεται τυχαία από οποιονδήποτε, αλλά από εξειδικευμένους ιατρούς, με μέσο όρο συμμετεχόντων 180000 το μήνα.

Η PRECON HELLAS είναι θυγατρική εταιρεία της PRECON SWISS και της PRECON GERMANY. Οι στόχοι του προγράμματος διατροφής PRECON είναι βασικά 5:

- Ελεγχόμενη απώλεια του περιττού λίπους.
- Διατήρηση της μυϊκής μάζας.
- Γενικότερη βελτίωση της σύνθεσης του σώματος.
- Σταδιακή εκμύθιση, αλλά και νιοθέτηση μιας νέας εξαιρετικής συμπεριφοράς σε ό,τι αφορά της διατροφή.
- Αποτελέσματα τα οποία διαρκούν (μακροπρόθεσμα).

Αποτελεί την ιδανική λύση για όσους επιθυμούν να επιτύχουν τους παραπάνω στόχους, ενώ παράλληλα θα εφαρμόσουν εύκολες μεθόδους διατροφής που θα ανταποκρίνονται στους σύγχρονους ρυθμούς ζωής, θα έχουν υπεύθυνη παροχή συμβουλών, καθορισμένη ειδικά γι' αυτούς, θα μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδό τους και τέλος και ίσως το σημαντικότερο θα ακολουθήσουν ένα ιατρικά καταξιωμένο πρόγραμμα.

Στην Ελλάδα το συγκεκριμένο πρόγραμμα εφαρμόζεται τα 2 τελευταία χρόνια και στηρίζεται:

- Στην ιατρική παρακολούθηση, σύμφωνα με την οποία ο υπεύθυνος ιατρός ελέγχει, παρακολουθεί, αλλά και καθοδηγεί εξαιρετικά τον κάθε συμμετέχοντα καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρ-

μογής του προγράμματος.

- Στον προσδιορισμό της σύνθεσης του σώματος μέσω της μεθόδου BIA. Συγκεκριμένα η μέτρηση της σύνθετης αντίστασης της σύνθεσης του σώματος, μέσω της BIA, θεωρείται απαραίτητη, αφού στην ουσία παρέχει τη δυνατότητα εξακρίβωσης των μεταβολών που σημειώθηκαν στο σώμα ανά τακτά χρονικά διαστήματα, καθορίζοντας παράλληλα εξατομικευμένα τις διατροφικές ανάγκες του κάθε ατόμου. Τέλος, λειτουργεί ελέγχοντας τη σωστή τήρηση των συστάσεων σε ό,τι αφορά της εφαρμογή του προγράμματος.
- Στη λήψη μικτών γευμάτων σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε ατόμου ξεχωριστά. Βασίζεται στη μεσογειακή διατροφή, τα προτεινόμενα μικτά γεύματα δεν στερούν από το άτομο το αίσθημα της γεύσης, της απόλαυσης και του κορεσμού.
- Στη λήψη υποκαταστάτων γεύματος για τον έλεγχο του σωματικού βάρους (εγκεκριμένων από τον ΕΟΦ). Στη ουσία εφοδιάζουν τον οργανισμό του ανθρώπου που ακολουθεί την συγκεκριμένη εφαρμογή με όλα τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά, όπως υδατάνθρακες, πρωτεΐνες, ιχνοστοιχεία, μέταλλα και βιταμίνες, πάντα σύμφωνα με τις ημερήσιες ανάγκες.

Ακολουθώντας το πρόγραμμα PRECON, θα χάσετε τα κιλά που επιθυμείτε, χωρίς το άγχος του χρόνου που συνήθως δεν υπάρχει, με ευκολία και ιατρική αρτιότητα. Το προϊόν μπορείτε να το προμηθευτείτε από κάποιο φαρμακείο, αφού συμβουλευθείτε το γιατρό σας, σχετικά με τη χρήση του.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με την ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας 0800 11 323232 (χωρίς χρέωση), το e-mail: precon@the.forthnet.gr ή ταχυδρομικά: PreCon Hellas ABEE - Λεωφ. Βασ. Σοφίας 79, 115 21 Αθήνα.

οδόντα αντίοδόντος

Τόπο στα νιάτα. «Μα καλά 38 χρονών είμαι, ακόμα ταλέντο θεωρούμαι;» Δικαιολογημένη η απορία του χορογράφου Δημήτρη Παπαϊωάννου, όταν τον ρώτησαν πώς σχολιάζει το γεγονός ότι η Οργανωτική Επιτροπή του «Αθήνα 2004» τον επέλεξε παρά το... νεαρό της ηλικίας του να αναλάβει τις τελετές έναρξης και λήξης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Μπορεί κάποιοι να υποστηρίζουν ότι ήταν εκ των προτέρων σίγουρο ότι θα αναλάβει ο ίδιος το ρόλο του τελετάρχη, όμως είναι κανείς σε θέση να αμφισβητήσει ότι ήρθε η ώρα να δείξουμε εμπιστοσύνη και προς τις δεκαετίες των '30 και '40; Δεν έχουμε κουραστεί τη συνεχή ανακύκλωση των ίδιων προσώπων στις θέσεις – κλειδιά; Παρά τον όποιο σεβασμό αξίζουν οι περισσότεροι από αυτούς, πρέπει κάποτε να δώσουν τη σκυτάλη.

Διάκριση. Για το νέο δίσκο των «Raining Pleasure» γράψαμε αναλυτικά στο περασμένο τεύχος και παραμένουμε ακόμα ενθουσιασμένοι. Δεν μπορούμε, όμως, να μην επανέλθουμε, αφού χάρη και στο «Fake», αλλά και στη γενικότερη συνέπεια και ανοδική πορεία των τελευταίων χρόνων, τα παιδιά κέρδισαν με το σπαθί τους την τιμητικότερη συμμετοχή του στο «Rockwave Festival» της Αθήνας, πλάι σε μεγάλα ονόματα. Ίσως η καλύτερη συνέχεια μετά την πολύ πετυχημένη τους συναυλία στο «Ρόδον», αυτή η εμφάνιση τους κατοχυρώνει στο κοινό που απευθύνονται και διατηρεί διάπλατα ανοιχτές της πόρτες μιας μεγάλης καριέρας. Λίγη προσοχή χρειάζεται και μπορούν να συνεχίσουν να μας εκπλήσσουν. Μπράβο! Μπορεί τελικά το Rockwave να γίνει Shockwave, οι Raining Pleasure όμως ήταν εκεί.

Στοχασμοί. Διαβάζοντας μια ποιητική συλλογή δεν κρίνεις πάντα μόνο τη λογοτεχνική αξία των έργων. Κοιτάς και λίγο πιο πίσω να δεις πώς προέκυψαν, τι αγώνα κρύβουν και ποιον αντιπροσωπεύουν. Γι' αυτό και τα ποιήματα της νεαρής Μάρθας Βασκαντήρα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο «Οι νεανικοί μου στοχασμοί» (Εκδόσεις «Περί τεχνών») μαζί με τα σχέδια και την πολύ καλή επιμέλεια του Αντώνη Παπαντωνόπουλου, αποτελούν μια ξεχωριστή περίπτωση. Οι ευαισθησίες της νεαρής ποιήτριας και η ιδιαίτερη ματιά της μαζί με τη γενικότερη στάση της και την παρουσία της σε διαφορετικές μορφές δημιουργίας κάνουν την παρθενική της εμφάνιση στον εκδοτικό χώρο ακόμα πιο ενδιαφέρουσα. Καλή συνέχεια!

Αναβολή. Τι έγινε με εκείνη τη Γενική Συνέλευση του Δικτύου Πολιτιστικών Πρωτευουσών που είχε εξαγγείλει ο αντιδήμαρχος Κώστας Χριστόπουλος ότι θα γίνει στην Πάτρα μέσα στον Ιούνιο; Ο κ. Χριστόπουλος μάλιστα είχε πει ότι επειδή ο Δήμος της Πάτρας έχει δημιουργήσει πολύ καλές σχέσεις με τους παράγοντες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα φρόντισε ώστε η επίσημη ανακήρυξη της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας να γίνει «εντός έδρας» και να συνδυαστεί τόσο με τη συγκεκριμένη Γενική Συνέλευση όσο και με τη σύνοδο της αρμόδιας γνωμοδοτικής Επιτροπής της Ένωσης. Προφανώς αναβλήθηκε κι όπως συχνά συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις, μια αναβολή ποτέ δεν ανακοινώνεται.

Αξιοποίηση. Να που η κίνηση που ξεκίνησε τα τελευταία χρόνια με τη σοβαρή μελέτη του παρελθόντος της Πάτρας και την αξιοποίηση του σχετικού υλικού, φαίνεται πως έχει συνέχεια. Ένα από τα ογκοδέστερα και σχετικά ανεξερεύνητα αρχεία που αναφέρονται στην Πάτρα, το φωτογραφικό Αρχείο Δωρή, αναμένεται, όπως μαθαίνουμε να αξιοποιηθεί με ποικίλους τρόπους εντός των επόμενων μηνών, προκειμένου να είναι προσβάσιμο σε όλους, κατά ένα τουλάχιστον μέρος, μέσω μιας ειδικής έκδοσης αλλά και σειράς εκδηλώσεων. Ένα μεγάλο μέρος του Αρχείου, που αποτελείται από χιλιάδες φωτογραφίες πλήρους απεικόνισης της Πάτρας του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα, βρίσκεται τα τελευταία χρόνια στη Δημοτική Βιβλιοθήκη, και οι κινήσεις για την αξιοποίησή του περιλαμβάνουν εκδόσεις, έκθεση αλλά και παράλληλες εκδηλώσεις.

Έχουμε και μια ιδιαίτερη σχέση στο «δ» με το Αρχείο Δωρή, καθώς το πρώτο μας εξώφυλλο, αλλά και ένα από τα βασικά θέματα κοσμήθηκαν από φωτογραφίες του Αρχείου, από τη συλλογή της Δημοτικής Βιβλιοθήκης.

Ταυτότητα. Δύο είναι τα καλύτερα σημεία του φετινού Διεθνούς Φεστιβάλ. Το τρίμερο «Η φωνή – Από την παράδοση στην τζαζ» που πραγματοποιήθηκε στα τέλη Ιουνίου και το δεκαήμερο θεατρικό σεμινάριο με υπεύθυνο το Σταύρο Ντουφεξή από 12 – 21 Ιουλίου. Όμως ρίχνοντας μια ματιά στο υπόλοιπο πρόγραμμα του Φεστιβάλ, οι εντυπώσεις αλλάζουν. Όχι γιατί δεν υπάρχουν κι εκεί καλές στιγμές (π.χ. Χρ. Λεοντής και Ορχήστρα Πατρών), αλλά γιατί το πρόγραμμα δεν έχει καμία ταυτότητα.

Ετερόκλητες εκδηλώσεις (στις οποίες πάντως δεν κυριαρχούν οι εμπορικές), που δε συνδέονται με κανένα τρόπο, που δεν έχουν ξεκαθαρισμένο κοινό και που τελικά δε βγάζουν ούτε αυτή τη φορά το θεσμό από την αναξιπιστία ή την αφάνεια. Μια αλλαγή έγινε μόνο: Στο όνομα. Ο θεσμός δε λέγεται πλέον «Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας», αλλά «17ο Διεθνές Φεστιβάλ – Πάτρα 2002».

Εκπαίδευση. Φαίνεται πως στην περιοχή δεν έχουμε ανάγκη από εξειδικευμένα στελέχη που θα ασχοληθούν σοβαρά με τον πολιτισμό, έστω κι αν οι ειδικοί υποστηρίζουν πως είναι απαραίτητα. Δεν εξηγείται αλλιώς το γεγονός ότι από τα σεμινάρια κατάρτισης ενηλίκων που θα γίνουν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Ούτε το δεδομένο ότι σε ολόκληρο το

Μάθε τι συμβαίνει στην

Πάτρα

Έχεις πρόταση; Κατάθεσέ την!

ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟ
195

Περιβαλλοντικά Σύγχρονη Πόλη

Αναμόρφωση 3 εισόδων της πόλης

- Αναμορφώσαμε τις πιο κάτω εισόδους:
 - Νέα εθνική οδός Πατρών-Αθηνών (1)
 - Ακτή Δυμαίων (2)
 - Εθνική οδός Πατρών-Καλαβρύτων (3)

Πεζοδρόμοι

- Αγίου Νικολάου
- Τριών Συμμάχων
- Τριών Ναυάρχων
- Παραλία Ήρων
- Γεωργίου Μουχοβάκη
- Πλατεία Γεωργίου - Γεωκαστοπούλου (υπό ανακατασκευή)

Ανθινο Ρολοί στην Πλ. Τριών Συμμάχων

- Επανακατασκευάσαμε το ανθινο ρολοί στην πλατεία Τριών Συμμάχων.

Πλατείες

- Κατασκευάστηκαν και αναπλάστηκαν οι παρακάτω πλατείες: Πλατεία Όλγας, Τριών Συμμάχων, Βόση & Όθωνος Αμαλίας, Τρίγωνο Εργοδοείου ΑΣΤΗΡ, ΟΣΕ Τρενάκι (Δεξιά & αριστερά), Νέοις, Αρσοπούλου, Αγ. Γεωργίου, Παύτζα, Αν. Δημητρίου Συχανίων, Αρη Βελουχιώτη, Τυρταίου & Θεομυλιών, Αρακινθίου, Θουκυδίδη & Αποστόλη (Ζαρουχλέικα), Ελευθέρου & Αντημίλου (Καστελόκαμπος).

Πεζοδρόμια

- Ανακατασκευάσαμε τα πεζοδρόμια:
 - Μαζίνος (από Καρόλου έως Τριών Ναυάρχων)
 - Ρήγα Φεραίου (από Αράτου έως Γούναρη)
 - Μποζαίτικα
 - Μαραγκοπούλου (Σύνταρο)
 - Περιφέρεια 2000m²

Ηλεκτροφωτισμός

- Αντικατάσταση αεζονικού φωτισμού Μαζίνος - Ρήγα Φεραίου - Πλατεία Τριών Συμμάχων.
- Εκτεταμένες παρεμβάσεις στο φωτισμό του κέντρου και της περιφέρειας.

Πάτρα Ομορφή & Καθαρή

Μηχανολογικός Εξοπλισμός - Καλάθια - Κάδοι

- Αγοράσαμε καινούργιους κάδους και μηχανολογικό εξοπλισμό (Μηχανικά σάρωρα, Απορριμματόφορα). Οργανώσαμε ικανοποιητικά τόσο την αποκομιδή των απορριμμάτων, όσο και την καθαριότητα της πόλης στο κέντρο και την περιφέρεια.
- Αντικαταστήσαμε τα παλαιά καλάθια απορριμμάτων με νέα καλασθήρα, προς αναβάθμιση και της καθαριότητας και της αισθητικής της πόλης.
- Δημιουργήσαμε 6μελή ομάδα εποπτείας της καθαριότητας η οποία φροντίζει και εποπτεύει σε καθημερινή βάση την καθαριότητα της πόλης.

Λειτουργία Ανακύκλωσης

- Κατασκευάσαμε το εργοστάσιο ανακύκλωσης απορριμμάτων.
- Τοποθετήσαμε ειδικούς κάδους (ΜΠΛΕ) στην πόλη και διαχειριζόμαστε όλα τα ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτί, αλουμίνιο, πλαστικό, γυαλί) χωρίς κόστος για το δήμο και τους δημότες καθώς έχει ανατεθεί στην Ελληνική Εταιρεία Ανακύκλωσης Α.Ε.

Πάτρα Λειτουργική & Ανθρώπινη

Κυκλοφοριακό

- Διευκόλυνση ροής κυκλοφορίας

1. Πιέσαμε για την ολοκλήρωση των έργων της Μεγάλης Περιμετρικής Πατρών
2. Πιέσαμε για τη διάνοιξη της Μικρής Περιμετρικής Πατρών και επετεύθη:
 - α) Χρηματοδότηση 7 δις από το Π.Ε.Π. Διτ. Ελλάδος
 - β) Εκπόνηση της μελέτης
 - γ) Ολοκλήρωση των απαλοτριώσεων επί 0-1150
3. Προβήκαμε στη διάνοιξη οδών και τμημάτων αυτών:
 - α) Ασκόντος
 - β) Σολιμού
 - γ) Καρατζά
 - δ) Κ. Παλαιολόγου
4. Εγιναν ασφαλιστικές σε τμήματα οδών που διανομήθηκαν και βελτιώθηκαν τα οδοστρώματα των οδών μεγάλης κυκλοφορίας
5. Δημιουργήσαμε Αεωφοριόδρομο στην Κορινθού

- Απαιλιγή του κέντρου από αυτοκίνητα

1. Προώθησαμε την τροποποίηση του Π.Δ. (25.4.1996) για το Ιστορικό Κέντρο, για να επιτραπεί η δημιουργία ιδιωτικών και δημοτικών χώρων στάθμευσης
2. Διευκόλυνε τη δημιουργία ιδιωτικών χώρων στάθμευσης
3. Σε συνεργασία με τον Ο.Λ.Π.Α. δημιουργήσαμε χώρο στάθμευσης απέναντι από τον Ι.Ν. Αγίου Αυδρέα και δρομολογήσαμε δωρεάν δημοτική συγκοινωνία προς διευκόλυνση των δημοτών
4. Επιλέξαμε σύγχρονο σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης που θα εξασφαλίσει 2ωρη μέγιστη παραμονή στο Εμπορικό Κέντρο.

... γιατί ο Δημότης έχει δικαίωμα να Ξερε!

ΜΑΙΖΩΝΟΣ 108, ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟ: 06 10 966.200-202
E-mail: dptipos@otenet.gr

Η γνώμη σας για μας μετράει!!
Καταθέστε τις δικές σας προτάσεις, λύσεις στα διάφορα προβλήματα της πόλης μας είτε με προσωπική σας επιστολή, είτε μέσω του 195, είτε μέσω e-mail: dptipos@otenet.gr

οδόντααντίοδόντος

Πανεπιστήμιο, το ΑΤΕΙ ή το Ανοικτό Πανεπιστήμιο δεν υπάρχει ούτε ένα μάθημα ή ούτε μια νύξη πάνω στην πολιτιστική διοίκηση και επικοινωνία. Όσο για τα στελέχη των φορέων που διαχειρίζονται τον πολιτισμό (δημόσιους, δημοτικούς και ιδιωτικούς) δεν έχουν –πλην ελάχιστων εξαιρέσεων– στελέχη με, σχετική έστω, εξειδίκευση.

Επιμονή. Δε χρειάζεται να είναι κάποιος από την ακριτική Ελλάδα για να αντιληφθεί τη σημασία που έχουν όσες ειλικρινείς προσπάθειες στοχεύουν στη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού των βόρειων συνόρων μας και τη στήριξη περιοχών, όπως η Θράκη. Σε αυτές τις προσπάθειες ανήκει και το «Ταμείον Θράκης», μια πρωτοβουλία του αναπληρωτή καθηγητή στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Γιώργου Παύλου. Από το 1994 ο κ. Παύλου (ο οποίος βρέθηκε το Μάιο στην Πάτρα για μια ομιλία στη Διακίδειο Σχολή) ασχολείται, μαζί με τους συνεργάτες του, με την παραγωγή ντοκιμαντέρ, τις εκδόσεις, τη διοργάνωση συναντήσεων, την έκδοση του περιοδικού «Πόλη και πρόσωπο», όλα γύρω από τον πολιτισμό και την ιστορία της Θράκης.

Και το πιο σημαντικό: Η προσπάθειά του δεν έχει καμία δόση εθνικισμού. Το αντίθετο, επιθυμεί την αρμονική συνύπαρξη των μειονοτήτων και των εθνικών ομάδων όχι μόνο στην Ξάνθη ή στη Θράκη, αλλά και σε όλα τα Βαλκάνια. Για περισσότερες πληροφορίες (ή, ακόμα καλύτερα, για τη στήριξή σας) δεν έχετε παρά να απευθύνεστε στη διεύθυνση: Αντίκα 12, 67100 Ξάνθη, τηλ. 05410 62622, fax 05410 27839, info@tamieion.gr.

Τρίτη και... Ήταν η τρίτη ημερίδα ή διημερίδα που παρακολουθήσαμε τα τελευταία δύο χρόνια για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Την πρώτη φορά την πρωτοβουλία είχε αποκλειστικά ο Δήμος, τη δεύτερη η σκυτάλη πέρασε στην ΕΣΗΕΠΗΝ και

στις 26 Ιουνίου ήταν μια κίνηση του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου.

Τι κοινό είχαν οι τρεις αυτές προσπάθειες, πέρα από τα όσα ακούστηκαν; Την παντελή έλλειψη του κόσμου. Όχι του «άνωνμου» κοινού, αλλά των φορέων, των αρχών και όσων άλλων ενδιαφέρονται θεσμικά ή δηλώνουν πως ενδιαφέρονται για τον πολιτισμό.

Για τρίτη φορά η πόλη γύρισε την πλάτη σε τέτοιες πρωτοβουλίες, ενώ και οι αρχές πέρασαν και πάλι κατά τη διάρκεια των χαιρετισμών κι όχι όσο διαρκούσαν οι ουσιαστικές ομιλίες.

Όμως είναι και κάτι άλλο. Πρέπει κάποτε να σταματήσουμε τις θεωρητικές συζητήσεις και αναλύσεις για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα και να ξεκινήσουμε τις ολοκληρωμένες και συγκεκριμένες προτάσεις. Δεν έχουμε δα και άπλετο χρόνο ως το 2006...

Οι πρόγονοι. Κάπου ανάμεσα στα τρία κάστρα της περιοχής (Πάτρα, Ρίο, Αντίριο), το Ωδείο και τα αρχαία θέατρα θα κινηθεί και φέτος το καλοκαίρι μας. Ας είναι καλά οι Ρωμαίοι, και οι πρόγονοί μας που χρειάζονταν χώρους πολεμικής προετοιμασίας και άμυνας γιατί διαφορετικά δε θα μπορούσαμε να δούμε καμία θεατρική παράσταση ή συναυλία. Αρκούμεστε έτσι σε αυτές τις «υποδομές» (τις οποίες επιπλέον τις κακομεταχειριζόμαστε), χωρίς να δείχνουμε τη διάθεση για μερικούς νέους καλοκαιρινούς πολιτιστικούς χώρους.

Και κάτι τελευταίο για να μην ξεχνιόμαστε: Το Ωδείο που βρίσκεται στην οδό Γερμανού της Πάτρας λέγεται «Ρωμαϊκό» κι όχι «Αρχαίο». Ρωμαίοι ήταν οι κατασκευαστές του και στη ρωμαϊκή εποχή ανήκει. Γι' αυτό να μην το μπερδεύουμε πια γιατί, αν και αποτελεί λεπτομέρεια, δε δείχνει μεγάλη γνώση της ιστορίας μας.

Είναι έρωτας.

Δείτε το στην **Achaia Motors ΕΠΕ**

Εθν. Οδού Πατρών-Αθηνών 105,
Τ.Κ. 264 42 Πάτρα, Τηλ. 0610 436825

οδόντααντίοδόντος

Συλλεκτική έκδοση. Με την τέχνη της τυπογραφίας, έτσι όπως την αντιλαμβάνονταν οι παλαιοί μάστοροι του χώρου, κυκλοφόρησε σε 217 αντίτυπα η νέα ποιητική συλλογή του Αντώνη Σκιαθά με τίτλο «Χαίρε αιώνα, ίχνη ανθρώπων». Υπεύθυνος για την έκδοση ένας από τους πιο συνεπείς εργάτες της εκδοτικής δουλειάς στην Ελλάδα, ο Γιάννης Στεφανάκης από το περιοδικό «Νέο επίπεδο» και οι εκδόσεις «Χειροκίνητο». Ο Στεφανάκης εκτός των άλλων φρόντισε και τα χαρακτηριστικά που συνοδεύουν την έκδοση και τα οποία την καθιστούν συλλεκτική, εντάσσοντας το βιβλίο σε μια ειδική σειρά συλλεκτικών εκδόσεων που μέχρι σήμερα περιλαμβάνει έργα των Γιώργου Μαρκόπουλου, Κατερίνας Αγγελάκη – Ρουκ, Μανόλη Αναγνωστάκη, Μιχάλη Κατσαρού, καθώς επίσης τον «Επιτάφιο θρήνο» και την «Αποκάλυψη».

Ο τυπογράφος Φίλιππος Λένης που επιμελήθηκε την έκδοση (μονοτυπικά και σε επίπεδο πιεστήριο), ακολούθησε το δρόμο που έκανε την τυπογραφία να θεωρείται στα παλαιότερα χρόνια ως μια ολοκληρωμένη τέχνη, επιτυγχάνοντας ένα πολύ καλό αισθητικό αποτέλεσμα.

Τα δεκαεπτά ποιήματα του Αντώνη Σκιαθά θα περιλαμβάνονται μαζί με μια δεύτερη ομάδα, επίσης αφιερωμένη στον 20ό αιώνα, στη νέα του ποιητική συλλογή που αναμένεται να κυκλοφορήσει στα τέλη του χρόνου. Την ίδια περίοδο θα κυκλοφορήσει και μια ανθολογία από τις πέντε συνολικά συλλογές του, η οποία θα μεταφραστεί στη σουηδική γλώσσα.

Εκλεκτικές συγγένειες. Για μια ακόμα φορά τις «εκλεκτικές συγγένειες» και τις προσωπικές διαφωνίες και έριδες «πλήρωσαν» κάποιοι εντελώς αθώοι. Οι «αθώοι» της συγκεκριμένης ιστορίας είναι το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, οι φοιτητές του αλλά και η πόλη που τους φιλοξενεί, που βλέπουν

ορατό τον κίνδυνο να χάσουν ένα από τα πιο ενεργά μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, την κ. Κατερίνα Κωστίου.

Η κ. Κωστίου, λέκτορας μέχρι τώρα στο Τμήμα, δεν κρίθηκε άξια προαγωγής και σε συνδυασμό με την πολεμική που υφίσταται, αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο να φύγει εντελώς από την Πάτρα. Ανεξάρτητα από το αν θα το κάνει ή όχι, για μια ακόμα φορά κάποιοι εκθέτουν τους εαυτούς τους, τους θεσμούς και την πόλη, χωρίς να έχουν κανένα τέτοιο δικαίωμα. Και, κυρίως, χωρίς να αισθάνονται ότι κάτι δεν πάει καλά...

Μαρμάρινο βασίλειο. Σας αρέσει το λευκό μάρμαρο που βάλανε στον πεζόδρομο της Αγίου Νικολάου της Πάτρας ο Δήμος και οι επιστήμονες; Είχαν τότε πει ότι έτσι βρήκαν τη μελέτη και γι' αυτό δεν μπορούσαν να αλλάξουν το υλικό ώστε να γίνει ο πεζόδρομος καλύτερος και λιγότερο επικίνδυνος. Όμως το ίδιο σκοπεύουν να κάνουν και στην πλατεία Γεωργίου. Αφού αποφάσισαν (επιτέλους!) να την αναμορφώσουν, ανακοίνωσαν κατόπιν ότι θα την ντύσουν στα λευκά. Με το ίδιο μάρμαρο που φαίνεται πως λατρεύουν κάποιοι αρχιτέκτονες, οι οποίοι περιέργως έχουν τη δύναμη να πείθουν ότι η αισθητική τους είναι η καλύτερη έστω κι αν διαφωνεί με αυτή όλων των άλλων. Η δικαιολογία είναι και πάλι η ίδια: «Κάναμε αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για την πλατεία, και αφού η μελέτη που κέρδισε προβλέπει λευκό μάρμαρο, δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς». Ωραία... Δηλαδή άποψη για το πώς θέλουμε την πόλη δεν υπάρχει; Αλλάξτε την απόφαση όσο είναι καιρός πριν μετατραπούμε σε βασίλειο του μαρμάρου και της κακογουστιάς!

Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών

Το Συνεδριακό & Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών έχει ανεγερθεί στην Πανεπιστημιούπολη της Πάτρας σε έκταση 25 στρεμμάτων και είναι το πρώτο αμιγές συνεδριακό κέντρο της Ελλάδας και ο μεγαλύτερος συνεδριακός χώρος της Νοτιοδυτικής Ελλάδας. Έχει αναπτυχθεί σε δύο επίπεδα συνολικής επιφάνειας 9.300 m² και μπορεί να φιλοξενήσει 2.500 συνέδρους. Είναι σχεδιασμένο με διεθνείς προδιαγραφές, εφοδιασμένο με τον πιο σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό, ενώ ταυτόχρονα παρέχει και τη δυνατότητα διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων (θέατρο, μουσική, χορό) και εκθέσεων υψηλών απαιτήσεων.

Το ΣΠΚ διαθέτει τα πιο σύγχρονα οπτικοακουστικά συστήματα υψηλής ποιότητας. Σε όλο το κτιριακό συγκρότημα του Συνεδριακού κέντρου υπάρχει δομημένη καλωδίωση που επιτρέπει τη σύνδεση τηλεφωνικών συσκευών και εικονοτηλεφώνων, την τηλεσυνδιάσκεψη και την τηλεργασία αγάμεσα σε όλους του χώρους του κέντρου αλλά και με τον υπόλοιπο κόσμο μέσω σύγχρονου τηλεπικοινωνιακού κόμβου.

Ισόγειο	Θέσεις
1 Κύρια Αμφιθεατρική Αίθουσα	1.080
1 Αμφιθέατρο	250
1 Αίθουσα Παρλληλών Συνεδριάσεων*	120
3 Αίθουσες Παρλληλών Συνεδριάσεων	75
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	45
Χώρος Υποδοχής (600 m ²)	
1 Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων (200 m ²)	
2 Γραφεία (15 m ²)	
1 Ιατρείο	

* Οι Αίθουσες Παρλληλών Συνεδριάσεων έχουν τη δυνατότητα να ενοποιηθούν ανά δύο

1ος όροφος	Θέσεις
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	15
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	45
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	50
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	80
Χώρος Υποδοχής (470 m ²)	
2 Γραφεία (15 m ²)	

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με το:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ, 265 00 ΠΑΤΡΑ
Τηλ.: 061 993999, 996315-16 • Fax: 061 994999
E-mail: confer@upatras.gr
URL: http://www.confer.upatras.gr

Σχόλια

Του Βασίλη Λαδά

Στα μεγάλα ποιήματα

«Κι οι ποιητές τι χρειάζονται
σ' ένα μικρόψυχο καιρό;»
«Γι' αυτό και τα ποιήματά μου
είναι μικρά και προπάντων τόσο λίγα»

Δεν θυμάμαι ποιών ποιητών είναι οι παραπάνω στίχοι. Μπορεί ενός ποιητή, μπορεί να είναι και από το ίδιο ποίημα. Μπορεί να τους έχω εφεύρει. Όμως η ποίηση κατά τη διάρκεια του εικοστού αιώνα έχει υποστεί πολλές επιθέσεις για να συρρικνωθεί. Επιθέσεις ιδεολογικές, ηθικές, αισθητικές και οικονομικές κυρίως. Μια ηθικολογική επίθεση έκανε π.χ. ο Adorno με το πολυσυζητημένο «Μετά το ολοκαύτωμα δεν χρειάζεται ποίηση». Ο Μπρεχτ από το '30 έχει γράψει «Χαλεποί καιροί για τους ποιητές». Ο Μιχαήλ Μπαχτίν επιτέθηκε με όρους αισθητικούς. «Το έπος πέρασε στο μυθιστόρημα», έγραψε, «το έχασε η ποίηση». «Και το δράμα πέρασε στο θέατρο» λένε άλλοι. Έτσι πιέζουν τον χώρο της ποίησης να συρρικνωθεί σε θέματα λυρικά στην καλύτερη περίπτωση, σε επιγράμματα συνήθως μιας σκέψης, μιας περιγραφής, μιας υπόμνησης. Σε ποιήματα με μύθους που αναγνωρίζονται μόνο από συναδέλφους «ποιητές», σε τυποποιημένη ερμητική γλώσσα. Όμως τη μεγάλη επίθεση η ποίηση τη δέχεται από τους εκδοτικούς οίκους. Ένα μυθιστόρημα 600 σελίδων αφήνει άπειρα κέρδη αν περάσει στην αγορά. Ποιητική συλλογή με 600 σελίδες είναι απίθανο να εκδοθεί. Η ποίηση ύστε-

ρα κουράζει, έχει ένταση, εξαντλεί τον αναγνώστη. Δεν συμφέρει. Τι γίνεται λοιπόν; Ας εκδίδονται μυθιστορήματα που συμφέρουν κι ας γεμίζουμε κάποιες τρύπες με ποιητικές συλλογές μικρών κυρίως ποιημάτων που δεν κουράζουν, διαβάζονται ευχάριστα σαν τα τετράστιχα των ημερολογίων. Την άποψη αυτή την αποδέχονται κι ορισμένοι που γράφουν ποιήματα. Δεν συγκρούονται με την κυρίαρχουσα άποψη, γράφουν μικρά ποιηματάκια, επιγραμματικά, σαν τα διαφημιστικά σλόγκαν. Έχουν και επιχειρήματα αισθητικής για να δικαιολογηθούν. Δες τα δημοτικά δίστιχα, λένε, δες τα επιγράμματα της Παλατινής Ανθολογίας, δες τα Χάι - Κάι, δες τα μικρά του Σολωμού. Όμως αγνοούν ότι τα δημοτικά δίστιχα είναι κομματάκια από μεγάλα ποιήματα, παλιότερα, του Ερωτόκριτου π.χ., των Ακριτικών, των ερωτικών μυθιστοριών του Βυζαντίου. Ότι τα επιγράμματα της Παλατινής Ανθολογίας στην πλειοψηφία τους είναι ποιήματα που γράφτηκαν σε εποχή ανάλογης με σήμερα παρακμής της ποίησης. Ότι με τα Χάι - Κάι παίζαν στις συναναστροφές τους οι απομονωμένοι άρχοντες χωρίς κανείς άλλος να συγκινείται. Ότι ο Σολωμός δεν είχε στόχο τα μικρά ποιητικά σπαράγματα. Κι αυτός όπως όλοι οι μεγάλοι ποιητές, το μεγάλο δραματικό λυρικό ποίημα είχε κατά νου. Τα επιχειρήματα των ποιημάτων «κουτσουλών» συντείνουν στη σμίκρυνση της δύναμης της ποίησης και στο φαύλο κύκλο της απομόνωσής της. Μπορεί να διαβάζονται ευχάριστα από ημιμαθείς κυρίες, σαν διαφημιστικά σλόγκαν (τέτοιο πράγμα είναι), αλλά ευχάριστα βλέπονται και ασήμαντες εκπομπές στην τηλεόραση και ευχάριστα γενικώς διαβάξεται η ελαφριά Λογοτεχνία.

Στο «δόντι»

«Κύμματα Κυριακής τα χέρια μου
Κύμματα μοναξιάς τα μάτια μου
Τρίζουν από ύπνο αθώο,
τα δόντια μέσα στην καρδιά μου»

Οι στίχοι αυτοί του Μίλτου Σαχτούρη αφορούν έναν άνθρωπο μοναχικό, θλιμμένο, που μιλάει με τον εαυτό του μια Κυριακή, ύστερα από έξι ημέρες εξωστρέφειας και συνάφειας. Η κουβέντα με τον εαυτό μας καλύπτει μεγαλύτερο μέρος από το δημόσιο λόγο μας στην εργασία, στα καφενεία, στις συναναστροφές, στην επικοινωνία.

Μιλάμε μέσα μας περισσότερο και ο εσωτερικός μας λόγος είναι ειλικρινέστερος, αποκαλυπτικότερος, ζωηρότερος. Στο διάλογο με τον εαυτό μας δεν υπακούμε στους θεσπισμένους νόμους, στην υποκρισία των συναναστροφών, στις συμβάσεις, στην τρέχουσα ηθική. Βρίζουμε αυτόν που υπάκουα πρέπει να τον προσφωνούμε με τον τίτλο του. Τους χιλιάδες Προέδρους π.χ. της Ελλάδος. Ο George Steiner γράφει στο «Περί δυσκολίας» ότι υπάρχουν δύο γλώσσες. Η γλώσσα που εκφέρεται προς τα έξω, η γλώσσα που στρέφεται στον εαυτό μας. Και υπάρχουν δύο ιστορίες των γλωσσών. Η ιστορία του Δημόσιου Λόγου και η ιστορία του Εσωτερικού Λόγου. Αυτή με την οποία τακτοποιούμε τις εσωτερικές αγωνίες μας, τη σκέψη μας, την αυτοκριτική μας, την προσευχή μας. Σε μια Δικτατορία σε συνθήκες καταπίεσης ο Δημόσιος Λόγος φτωχαίνει. Μιλάμε λιγότερο τότε, προσέχουμε τι λέμε, κρυβόμαστε. Η φτώχεια του εξωτερικού λόγου όμως αντισταθμίζεται από τον πλούτο του εσωτερικού λόγου. Σε αυτήν την απτία οφείλουμε την άνθηση της Λογοτεχνίας στα απολυταρχικά καθεστώτα αλλά και την κριτική σκέψη των πονεμένων, των καταπιεσμένων. Καλλιεργούν εσωτερικά τον λόγο τους οι μοναχικοί. Τα δόντια είναι το

σύνορο από όπου περνά ο λόγος από μέσα προς τα έξω. Εκεί παίρνει το διαβατήριό του ο Δημόσιος Λόγος. Εκεί αναδιπλώνεται η φράση, φράζεται στο «έρκος των οδόντων» όταν δεν πρέπει να ειπωθεί. Στον Εσωτερικό Λόγο δεν υπάρχει φωνή. Η φωνή αρχίζει από τον ψίθυρο. Όταν φθάνουμε στον ψίθυρο φθάνουμε στο Δημόσιο Λόγο, στον φωνητικό λόγο και από κει πιάνουν δουλειά τα δόντια. Όσο ο άνθρωπος μιλάει μέσα του με καλοσύνη, με προσευχή, τα δόντια τρίζουν από ύπνο αθώο μέσα στην καρδιά του. Στο στίχο του Σαχτούρη τα δόντια είναι μια ποιητική μεταφορά της εσωτερικής ομιλίας. Δεν τρίζουν βέβαια πάντα από ύπνο αθώο τα δόντια στην καρδιά μας. Μπορούν να κόβουν, να δαγκώνουν, να πικραίνουν, να δρουν ανάλογα με τα σημαινόμενα του εσωτερικού λόγου. Εκεί δηλαδή που βρίζουμε, σιχαινόμαστε, βασανιζόμαστε με αυτά που βλέπουμε γύρω μας.

Του Παναγιώτη Φωτίου

Θερινά και «α-θέριστα»

Θα θυμάστε (όσοι θυμάστε) ότι πριν τέσσερα χρόνια (καλοκαίρι του 1998) έκανε την παρουσία της μία «κίνηση των δέκα». Περιεféρετο ένα κείμενο - καταγγελία για την κατάσταση των πολιτιστικών πραγμάτων της πόλης. Έπρεπε, λέει, ο πολιτισμός να περάσει σε ικανά χέρια, σε χέρια ειδικών. Θέμα σοβαρό και προς συζήτηση, αλλά παραμονές (δημοτικών) εκλογών, έτσι όπως τέθηκε, ήταν και λίγο εκ του πονηρού.

Δε γνωρίζω τι θα γίνει το φετινό καλοκαίρι και αν υπάρξει, έστω και προεκλογικά, κάποια αντίδραση για το πώς πήγαν ή πρέπει να πάνε τα πολιτιστικά πράγματα της Πάτρας. Η ευαισθησία για τέτοια πράγματα δεν πρέπει να είναι περιστασιακή αλλά μόνιμη και ανιδιοτελής.

Πάντως τέσσερα χρόνια η Δημοτική Πινακοθήκη είναι κλειστή. Επισκευάζεται, λέει, για να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες και απαιτήσεις των εκθέσεων έργων τέχνης. Συμφωνούμε, αλλά τέσσερα χρόνια για ένα τέτοιο έργο, πολλά δεν είναι; Και να δεις πώς και πάλι δε θα μας κάνει...!

Νομίζω ότι είναι καιρός η Δημοτική Πινακοθήκη της Πάτρας, όπως της Κέρκυρας, της Ρόδου, των Ιωαννίνων (δεν αναφερόμαστε στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη για ευνόητους λόγους), να αποκτήσει το δικό της καλλιτεχνικό διευθυντή και όπως το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ να οργανώνει τις δραστηριότητές της ως αυτόνομος πολιτιστικός οργανισμός. Έτσι θα αξιοποιηθούν χώροι, θα αξιολογηθούν πίνακες που βρίσκονται στις αποθήκες και θα γίνεται σημαντικό έργο. Καλός ο «ερασιτεχνισμός», αλλά δεν πάει άλλο!

Θα ήταν όμως καλό να προβληθεί καλύτερα και το έργο της Ορχήστρας Πατρών, των γνωστών μας «Σολίστ». Βρέθηκε ο πολύ καλός χώρος του Πανεπιστημιακού Συνεδριακού κέντρου για τις συναυλίες, αλλά το έργο που παράγεται θα πρέπει να βγαίνει και έξω από την Πάτρα. Ας τελειώνουν οι αντιπαραθέσεις και οι μικρότητες. Ο καθένας να κρίνεται από την ποιότητα και την ποσότητα του έργου του και όχι από τη δύναμη της φωνής του ή τις συμμαχίες που εξασφαλίζει.

Διεθνές Φεστιβάλ...

Με την προετοιμασία της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας τι γίνεται; Ποιοι αποφασίζουν; Ποιοι κινούν τα νήματα; Πόσο συμμετέχει η πόλη με τις δικές της δυνάμεις; Με το να τα αναθέτουμε όλα σε άλλους (μακρινούς και μεγάλους) μήπως βρεθούμε παραπονούμενοι αλλά δικαιολογημένα; Πλάκα θα έχει να προκύψουν και πάλι προβλήματα (πολιτιστικά και οικονομικά) και να μείνουμε με την όρεξη!

Τώρα για το Διεθνές Φεστιβάλ δε χρειάζεται να πούμε τα ίδια. Χωρίς ταυτότητα και στόχο τα τελευταία χρόνια δίνει ό,τι προσφέρει η «αγορά» και απλά επιβιώνει. Κακά τα ψέματα αλλά τους υπεύθυνους δε φαίνεται να τους ενδιαφέρει αυτό. Το Καρναβάλι να είναι καλά!

Πεζόδρομοι & πεζότητες

Το μεγάλο έργο της ύδρευσης και αποχέτευσης είχε ξεκινήσει το 1994 και ευτυχώς έγιναν τα εγκαίνια λειτουργίας του βιολογικού καθαρισμού. Ήταν ανάγκη όμως να διατεθούν τόσα πολλά χρήματα (γίνεται λόγος για είκοσι εκατομμύρια) για τη γιορτή των εγκαινίων; Και καλά για τη γιορτή (ας πούμε ότι διασκέδασε ο κόσμος). Για τη διαφήμιση και τα φυλλάδια γιατί τόση φροντίδα και έγνοια; Για να μάθουν και άλλοι ότι έχουμε κι εμείς κάτι σημαντικό ή για να φανεί ότι το έργο άρχισε και τελείωσε μέσα σε 4 χρόνια;

Επειδή όμως ζούμε σ' αυτή την πόλη και γνωρίζουμε πρόσωπα και πράγματα καλό θα ήταν να είχαν τιμηθεί στα εγκαίνια και κάποιοι άνθρωποι που από το 1990 μέχρι το 1994 αγωνίστηκαν, έτρεξαν, μόχθησαν και πρόσφεραν πάρα πολλά ώστε σιγά σιγά να τελειώσει αυτό το έργο. Είναι γνωστοί δυστυχώς! Και η ανωτερότητα και το ήθος εκεί φαίνεται. Να λες την αλήθεια και να τιμάς και τον ΑΛΛΟΝ τον συμπολίτη, έστω και αν είναι πολιτικός σου ΑΝΤΙΠΑΛΟΣ.

Έρχεται όμως ο Σεπτέμβρης και πολλά θα γίνουν (!) και οπωσδήποτε κάτι θεαματικό, γιατί ο Οκτώβρης των εκλογών είναι κοντά. Μεγαλεία δηλαδή!

Και διαφημιστικά φυλλάδια σωρό!

Κρατήστε τα για ενθύμιο!

Θεατρικές ευχές για το καλοκαίρι

Δύο είναι οι καλύτερες θεατρικές στιγμές στο πρόγραμμα του Ιουλίου του φετινού Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας. Και στις δύο το «δόντι» θα είναι εκεί. Χορηγός επικοινωνίας τόσο του δεκαήμερου σεμιναρίου του Σταύρου Ντουφεξή και της συνεργασίας με το θεατρικό φεστιβάλ του Καρακάς της Βενεζουέλας, όσο και της παράστασης «Ματωμένος γάμος» του Λόρκα από το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου, σας λέμε με το δικό μας τρόπο «Καλό καλοκαίρι». Με το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου ίσως σας ξανασυναντήσουμε κι άλλες φορές, αφού θα ακολουθήσουμε το Θοδωρή Γκόννη, την Άννα Βαγενά και τη συντροφιά τους σε όλη τους την περιοδεία.

Της Μαρίας Ριχάνη

Ο Λόρκα σαν... Έλληνας

«Ματωμένος γάμος»

από το ΔΗΠΕΘΕ

Αγρινίου

Το κορυφαίο έργο της παγκόσμιας δραματουργίας «Ματωμένος Γάμος» του Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, επέλεξε να παρουσιάσει στα Φεστιβάλ της χώρας το φετινό καλοκαίρι το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου. Πρόκειται για μια μεγάλη παραγωγή στην οποία λαμβάνουν μέρος δώδεκα ηθοποιοί με τη μοναδική Άννα Βαγενά στον πρωταγωνιστικό ρόλο της μάνας. Η σκηνοθεσία του έργου είναι του Θοδωρή Γκόνη, ο οποίος μας ανέφερε ότι η επιλογή του θιάσου και κυρίως της Άννας Βαγενά, δεν ήταν καθόλου τυχαία. «Είναι σα μια χειρονομία ανταπόδοσης για την προσφορά της ηθοποιού στο θεσμό των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.»...

Το έργο θα ανέβει στην κλασική μετάφραση του Νίκου Γκάτσου, και τη μουσική του Μάνου Χατζιδάκι – σε θεατρική προσαρμογή Νίκου Κυπουργού. Με το «Ματωμένο Γάμο» το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου, μπαίνει στην τρίτη του δεκαετία, και με δυναμικό τρόπο συνεχίζει την θεατρική του δραστηριότητα.

Στην Πάτρα το έργο θα παρουσιαστεί στα πλαίσια του Διεθνούς Φεστιβάλ στις 19 Ιουλίου. Η πρεμιέρα έγινε στις 3 Ιουλίου, στο Κηποθέατρο Πάρκου Αγρινίου, ενώ θα ακολουθήσει μεγάλη περιοδεία, η οποία θα καταλήξει στην έδρα του θεάτρου περί τα τέλη Σεπτεμβρίου.

Η πρεμιέρα του «Ματωμένου Γάμου» σηματοδότησε και την έναρξη του νεοσύστατου Φεστιβάλ Αγρινίου, το οποίο διοργανώνεται για πρώτη

φορά από το Δήμο και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και περιλαμβάνει ποικίλες θεατρικές και μουσικές παραστάσεις.

Για το έργο δε χρειάζεται να πούμε πολλά, καθώς ο Λόρκα θεωρείται και είναι για τους Έλληνες, ένας από τους πιο αγαπητούς και πιο γνωστούς ξένους θεατρικούς συγγραφείς. Με το θεατρικό και ποιητικό του έργο ασχολήθηκαν πολύ σημαντικοί Έλληνες δημιουργοί (Γκάτσος, Χατζιδάκις, Ελύτης, Κάρολος Κουν κ.ά.) και το παρέδωσαν στο ευρύτερο κοινό με την πρόπευσα αρτιότητα. Έχει κάποια στιγμή γραφτεί ότι «Τιμή κι αγάπη πρόσφερε στο Λόρκα η Ελληνική Λογοτεχνία, γιατί τιμή κι αγάπη είναι να τυχαίνει σ' έναν ποιητή το καλό, να βρίσκει άξιους μεταφραστές!!!»

Μιλήσαμε με το Θοδωρή Γκόνη, Καλλιτεχνικό Διευθυντή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου, και όταν τον ρωτήσαμε γιατί, ενώ συνηθίζει να ανεβάζει έργα του ελληνικού ρεπερτορίου, επέλεξε για φέτος το «Ματωμένο Γάμο», μας απάντησε: «Μα κι η μετάφραση του Γκάτσου, ελληνικό κείμενο είναι! Και δεν είμαι σίγουρος ότι θα ανέβαζα «Ματωμένο Γάμο», αν δεν είχα αυτό το κείμενο του Γκάτσου στα χέρια μου!».

Συνεχίζοντας ο σκηνοθέτης, μας είπε ότι βασικό κριτήριο για την επιλογή του έργου αυτού, ήταν η επιθυμία του να ανεβάσει ένα ποιητικό κείμενο, χωρίς αυτό να αποτελεί στρόφη στην επιλογή του ρεπερτορίου του, αλλά αντίθετα αντιμετωπίζει το ανέβασμα του «Ματωμένου Γάμου», σα φυσικό επακόλουθο της μέχρι τώρα θεατρικής του δημιουργίας. Επίσης συμπληρώνει ότι «το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου επιχειρεί με αυτή την παράσταση τον επαναπροσδιορισμό του «Ματωμένου Γάμου» κατά Γκάτσο και Χατζιδάκι και στήνει ένα σκηνικό παρμένο από την αρκαδική γη, γενέθλιο τόπο του ποιητή Νίκου Γκάτσου, σε μια απόπειρα αναζήτησης του χαμένου χρόνου».

Θέμα του έργου είναι ένας γάμος, όπου ο προδομένος έρωτας που τον επισκιάζει,

και μια «βεντέτα» που φουντώνει, τον οδηγούν σε ένα «ματωμένο» τέλος. Η υπόθεση του έργου εκτυλίσσεται δραματουργικά σε τρεις απλές φάσεις, όπου κάθε μία αποτελεί και μια θεατρική πράξη: αρραβώνας, γάμος, θάνατος. Η μάνα του νέου, και ο πατέρας της νέας, αρραβωνιάζουν τα παιδιά τους. Ένα σύννεφο όμως απειλεί από την αρχή τη χαρά του γάμου που θα επακολουθήσει. Η νύφη είναι ακόμη ερωτευμένη με τον πρώην αγαπημένο της Λεονάρντο, που τώρα είναι παντρεμένος και πατέρας ενός παιδιού, αλλά εξακολουθεί να θέλει δεσμό μαζί της. Την οικογένεια του Λεονάρντο και την οικογένεια του γαμπρού τις χωρίζει μια βεντέτα, η οποία από την αρχή του έργου βρίσκει θερμό υποστηρικτή τη μητέρα του γαμπρού. Οι Φέλιξ έχουν σκοτώσει το σύζυγό της και το μεγάλο γιο της, για λόγο που το έργο δε διευκρινίζει. Πέτρα του σκανδάλου είναι η νύφη, η οποία το πρωί του γάμου δέχεται την επίσκεψη του Λεονάρντο. Τότε αρνείται τις προτάσεις του, και προσπαθεί να πιαστεί από το γάμο της σα σανίδα σωτηρίας, φοβούμενη τον εαυτό της. Όταν όμως τελειώνει η γαμήλια τελετή υποκύπτει στο πάθος της, και «το σκάει» μαζί με το Λεονάρντο. Ο γαμπρός μη δεχόμενος την τεράστια προσβολή και έχοντας να τον βαραίνει και το φορτίο της εκδίκησης για το θάνατο των δικών του, ακολουθεί το ζευγάρι. Τελικά οι άντρες θα αναμετρηθούν με τα μαχαίρια στο χέρι και θα σκοτωθούν και οι δύο. Έτσι στο τέλος δε μένει παρά ο θρήνος των γυναικών, για να κλείσει αυτό το «Ματωμένο Γάμο».

Το κεντρικό θέμα του έργου είναι κλασικό δημοτικών τραγουδιών κάθε λαού (π.χ το ελληνικό ακριτικό «Η αρπαγή της γυναίκας του Ακρίτη»). Είναι κάτι που συνέβη, που συμβαίνει, ή που μπορεί να συμβεί. Ο ποιητής εδώ, πήρε απλώς ένα κομμάτι ζωής και δεν το είδε μέσα από έναν ψυχρό στοχασμό. Αντίθετα, ενέταξε το μύθο μιας γνωστής κατά τα άλλα πλοκής, μέσα στα λιτά, αλλά δημιουργημένα και άρα αυστηρά πλαίσια της δραματικής τέχνης. Είδε απλά τον άνθρωπο να παλεύει με τη μοίρα του και τελικά να καταλήγει στην αποδοχή των δυνατοτήτων της ανθρωπίνης ζωής. Δεν είναι λοιπόν καθόλου τυχαίο ότι η θεατρική τέχνη του Λόρκα μίλησε αμέσως στην καρδιά του απλού θεατή ο οποίος στο έργο του βρίσκει αντιστοιχίες της δικής του πραγματικότητας και άρα με μεγάλη ευχαρίστηση το παρακολουθεί.

Ο σκηνοθέτης μας είπε ότι ένα επιπλέον κριτήριο για την επιλογή του συγκεκριμένου έργου ήταν και το κοινό στο οποίο θα απευθυνόταν λέγοντάς μας πως «πά-

ντα λαμβάνω υπόψη μου το κοινό, και μην αγνοώντας τη γεωγραφία του χώρου στον οποίο ανεβαίνει η κάθε παράσταση, προσπαθώ πάντα να βρίσκω αντιστοιχίες του κοινού με τα δεδομένα του έργου, ούτως ώστε κατά το δυνατόν να επιτυγχάνεται άμεση επικοινωνία».

Εκτός από την Άννα Βαγενά στην παράσταση συμμετέχουν και οι ηθοποιοί: Γωγώ Μπρέμπου (νύφη), Δημήτρης Αλεξανδρής (Λεονάρντο), Γιασεμί Κηλαηδόνη (σύζυγος του Λεονάρντο), Στέλιος Γεράνης (γαμπρός), Γιώργος Μωρόγιαννης (πατέρας νύφης), Μαρία Τσιμά (δούλα – γεπόνισσα), Αγγελική Λεμονή (πεθερά – ζητιάνη), Γιάννης Παπαθανάσης (ξυλοκόπος 1), Τάσος Κορόζης (ξυλοκόπος 2), Ράσμι Σούκουλη (κορίτσι 1), Γαλήνη Χατζηπασχάλη (κορίτσι 2). Τα σκηνικά είναι του Μάριου Σπηλιόπουλου, τα κοστούμια της Λαμπρινής Καρδαρά, η χορογραφία της Αγγελικής Μουτσοπούλου, η διδασκαλία των τραγουδιών του Φίλιππου Τσαλαχούρη, οι συνθέσεις των ήχων του Δημήτρη Ιατρόπουλου, και η καλλιτεχνική συνεργασία της Άσπας Κυρίμη.

Ταξίδι στους Δελφούς

Εκτός από το «Ματωμένο Γάμο», το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου φέτος και για πρώτη φορά συμμετέχει στη Διεθνή Συνάντηση Αρχαίου Ελληνικού Δράματος στους Δελφούς που γίνεται στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Θεατρικής Ολυμπιάδας, από 5 έως 12 Ιουλίου 2002 ως το μόνο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. της χώρας που κλήθηκε μέχρι τώρα να λάβει μέρος στη συγκεκριμένη διοργάνωση.

Θα συμμετάσχει στη θεατρική ενότητα «Θηβαϊκός Κύκλος» με την παράσταση «7 σονέτα για τη Θήβα – Σονέτο 1ο: Ευάνδη», που πρόκειται να είναι ένα μικτό θέαμα λόγου και μουσικής.

Τη σκηνοθεσία θα κάνει ο Θοδωρής Γκόνης, την εικαστική παρέμβαση ο ζωγράφος Χρήστος Μποκόρος, τη μουσική ο Νίκος Ξυδάκης, και τους φωτισμούς ο Δήμος Αβδελιώδης. Η δραματουργική επεξεργασία είναι της Γιάννας Ροΐλου, το κείμενο της παράστασης της Καίτης Παπαδάκη και του Θοδωρή Γκόνη, και η απόδοση των αρχαίων κειμένων της Καίτης Παπαδάκη. Στο ρόλο της Ευάνδης θα βρίσκεται η Όλια Λαζαρίδου.

Όταν μιλήσαμε με το Θοδωρή Γκόνη, σχετικά με την επιτυχία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου να λάβει μέρος στο Φεστιβάλ των Δελφών, μας είπε ότι δεν πρόκειται, για

μια προσωρινή παρουσία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου στους Δελφούς, αλλά αντίθετα ισχυρίστηκε ότι υπάρχουν ερευνητικές φιλοδοξίες για μια πιο δραστήρια συμμετοχή σε τέτοιου είδους διοργανώσεις. Επίσης μας είπε ότι υπάρχει πρόγραμμα να ακολουθήσει στο μέλλον η παρουσίαση των υπολοίπων 6 Σονέτων «για τη Θήβα», σα μια συρραφή με το 1ο Σονέτο που θα παρουσιαστεί φέτος.

Ο ίδιος φιλοδοξεί να συνεχίσει λοιπόν με το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου την παρουσία στο Φεστιβάλ των Δελφών, πράγμα που φανερώνει την επιθυμία του να παραμείνει και στο μέλλον στη θέση του Καλλιτεχνικού Διευθυντή στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου.

«Χτίζω γεφύρια κι ανοίγω δρόμους»

Ο Σταύρος Ντουφεξής μιλά για το θεατρικό σεμινάριο του Διεθνούς Φεστιβάλ.

Στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας εντάσσεται φέτος το καλοκαίρι και το οκταήμερο σεμινάριο υποκριτικής που θα πραγματοποιηθεί από 12 έως 19 Ιουλίου στην αίθουσα σεμιναρίων του Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου. Υπεύθυνος του σεμιναρίου θα είναι ο γνωστός σκηνοθέτης Σταύρος Ντουφεξής, και τίτλος του «Το προσωπίο στην αρχαία ελληνική Τραγωδία και Κωμωδία».

Το σεμινάριο είναι μια συμπαραγωγή του Διεθνούς Φεστιβάλ του Καράκας, (Fundateneo Festival), και του «Θεάτρου επί Τάπητος» που αποτε-

λεί τον καλλιτεχνικό φορέα του κ. Ντουφεξή. Νοτιοαμερικανοί, Τούρκοι και Έλληνες ηθοποιοί και συντελεστές θα συνεργαστούν σε αυτή τη δουλειά, ενώ από την Πάτρα και από άλλες περιοχές, θα λάβουν μέρος ηθοποιοί, θεατρολόγοι, φοιτητές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και σπουδαστές Δραματικών Σχολών.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι ο Σταύρος Ντουφεξής από πέρυσι συνεργάζεται με επιτυχία με το φεστιβάλ του Καράκας. Αποτέλεσμα αυτής της συνεργασίας τους υπήρξε η παράσταση των «Τρωάδων» του Ευριπίδη, που ανέβηκε πρώτα στο Καράκας πέρυσι τη Μεγάλη Εβδομάδα, και το καλοκαίρι παίχτηκε σε δύο παραστάσεις και στην Πάτρα στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ.

Ήταν μια συμπαραγωγή Ελλάδας και Βενεζουέλας σε σκηνοθεσία Σταύρου Ντουφεξή. Καθοριστική είχε σταθεί η συνεργασία Βενεζουελανών, Βραζιλιάνων, Κουβανών και Ελλήνων ηθοποιών και συντελεστών που έκανε το έργο του σκηνοθέτη πιο κοπιαστικό. Πάντως αναμφίβολα ήταν πολλή αξιολογή η πρόταση του Ντουφεξή να παντρέψει πολιτισμικά στοιχεία των δύο χωρών. Οι ηθοποιοί στην παράσταση μιλούσαν μεταξύ τους ισπανικά, και φορούσαν μάσκες.

Συνεχίζοντας, λοιπόν, ο Σταύρος Ντουφεξής αυτή τη συνεργασία με το Φεστιβάλ του Καράκας, και μαζί με το θίασο των «Τρωάδων», θα συντονίσει φέτος το σεμινάριο υποκριτικής στην Πάτρα. Από το σεμινάριο αυτό θα προκύψει ένα καλλιτεχνικό αποτέλεσμα που θα πλαισιωθεί από τα άτομα που θα λάβουν μέρος, θα ενταχθεί στις εκδηλώσεις του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας στον κύκλο «ηδυσμένω λόγω», και θα παρουσιαστεί στο θέατρο Κάστρου της Πάτρας στις 20 Ιουλίου 2002, αμέσως μετά το τέλος του σεμιναρίου.

Σχετικά με το περιεχόμενο του σεμιναρίου μιλήσαμε με τον ίδιο τον κύριο Σταύρο Ντουφεξή. Αρχικά λοιπόν μας είπε συγκεκριμένα ότι «Το σεμινάριο αυτό θα έχει ως βασική του θεματική τη διαφορά ανάμεσα στο τραγικό «προσωπίο» και την αραβοϊταλική «μάσκα»». Είναι άλλωστε εμφανής ο διαχωρισμός ανάμεσα στους όρους «προσωπίο» και «μάσκα», λόγω της καθαρά αρχαίας ελληνικής προέλευσης του προσώπιου σα βασικού στοιχείου του αρχαίου ελληνικού δράματος, και της ιταλογενούς προέλευσης της μάσκας σαν αναπόσπαστο τμήμα του

μιμοθεάτρου. Όταν ρωτήσαμε τον κ. Ντουφεξή πώς ακριβώς σκέφτεται ο ίδιος ότι θα οριστεί αυτή η διαφορά «προσωπίου – μάσκας», μέσα από το σεμινάριο, δε θέλησε να μας δώσει σαφή απάντηση παρά προτίμησε να μας εντείνει το ενδιαφέρον σχετικά μ' αυτό που πρόκειται να δούμε. Πάντως μας είπε συγκεκριμένα ότι «το σεμινάριο αυτό θα κινηθεί τόσο σε θεωρητικό όσο και πρακτικό πλαίσιο, ενώ οι ηθοποιοί και ο σκηνογράφος θα μας μιλήσουν για την εμπειρία τους πάνω στη θεατρική τους πορεία. Οι εργασίες του σεμιναρίου θα στηριχθούν πάνω στο ήδη υπάρχον κείμενο της περσικής παράστασης των «Τρωάδων» του Ευριπίδη και το οποίο θα συμπληρωθεί μέσα από τη διαδικασία του σεμιναρίου...».

Χαρακτηριστική θα είναι η παρουσία Τούρκων ηθοποιών στο σεμινάριο, με τους οποίους ο Στ. Ντουφεξής μας είπε ότι «έχει κατά το παρελθόν συνεργαστεί στην παράσταση του έργου του Ιάκωβου Καμπανέλλη, «Οδυσσέα γύρνα σπίτι», και ότι επιθυμεί να συνεργαστεί στο ανέβασμα της «Λυσιστράτης» του χρόνου». Πώς προέκυψε αυτή η συνεργασία; «Σε μια επίσκεψή μου στην Τουρκία κατάλαβα ότι οι Τούρκοι τρέφουν ένα βαθύ ενδιαφέρον για τον ελληνικό πολιτισμό, και κύρια επιθυμία μου είναι να βάλω και ο ίδιος, μέσα από τη συνεργασία αυτή και μέσα από το σεμινάριο, ένα λιθαράκι στη συνεννόηση των λαών, και κυρίως στη βελτίωση των σχέσεων Ελλήνων και Τούρκων». Πάντως όταν τον ρωτήσαμε αν σκέφτεται στο μέλλον να συνεχίσει αυτή τη συνεργασία τόσο με τα Φεστιβάλ Καράκας και Πάτρας, όσο και με το θίασο που έχει δημιουργήσει, μας είπε υπαινικτικά «Ελπίζω! Εγώ πάντως χτίζω γεφύρια κι ανοίγω δρόμους!!!»

Έπειτα απ' αυτά, και λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλία των συντελεστών από την πλευρά της εθνικότητας, αναρωτηθήκαμε σε ποια γλώσσα πρόκειται να γίνει αυτό το σεμινάριο, και τελικά σε ποια γλώσσα θα μπορούσαμε να έχουμε ένα καλλιτεχνικό αποτέλεσμα. «Στο σεμινάριο αυτό, βασικό ρόλο θα έχουν οι κώδικες επικοινωνίας. Για να επικοινωνήσουν άνθρωποι από διαφορετικές χώρες και για να γεφυρωθούν τα πολιτισμικά χάσματα, δεν είναι πάντοτε αναγκαία η χρήση κοινής γλώσσας, ιδίως όταν μιλάμε για τέχνη. Θα

αφήσουμε την τέχνη από μόνη της να λειτουργήσει στο σημείο αυτό. Βέβαια, για πρακτικούς λόγους κυρίως, στο σεμινάριο, θα υπάρχει διερμηνέας ισπανικών για την επικοινωνία με τους Νοτιοαμερικανούς ηθοποιούς και συντελεστές, και επίσης διερμηνέας γερμανικών για την επικοινωνία με τους Τούρκους ηθοποιούς». Όσο για το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα που θα παρουσιαστεί σαν επιστέγασμα του σεμιναρίου, ο σκηνοθέτης λέει ότι «η γλώσσα σ' αυτή την παρουσίαση θα είναι τα ισπανικά».

Τι πιστεύει, όμως, ότι θα αποκομίσουν τα άτομα που θα λάβουν μέρος στο σεμινάριο, μέσα από αυτή τους την εμπειρία, και με ποιόν τελικά απώτερο στόχο για τους συμμετέχοντες θα λειτουργήσει αυτό το σεμινάριο;

«Αυτή η προσπάθεια δε γίνεται με κάποιο πρακτικό απώτερο στόχο. Δε δίνονται διπλώματα απ' αυτό το σεμινάριο, απλά κάποιοι από αυτούς που θα λάβουν μέρος, θα αποκτήσουν μια πολλή καλή εμπειρία και θα μπορέσουν να φωτιστούν σε ένα βαθμό πάνω στο θέατρο!»

Κλείνοντας, ζητήσαμε να μάθουμε από τον ίδιο τον κ. Σταύρο Ντουφεξή, σχετικά με την «παράσταση» που θα προκύψει σαν αποτέλεσμα της δουλειάς τις οκτώ αυτές ημέρες του σεμιναρίου, και όταν το κάναμε, ο σκηνοθέτης αφοπλιστικά μας απάντησε: «Μα ποια παράσταση;; Είναι ανθρωπίνως αδύνατο να στηθεί παράσταση μέσα σε οκτώ ημέρες και να ανέβει!!! Δεν πρόκειται να υπάρξει παράσταση παρά την έντονη φημολογία!!! Αυτό που θα επιδιώξουμε να κάνουμε, θα είναι μια παρουσίαση, ένα καλλιτεχνικό αποτέλεσμα της δουλειάς μας. Σημασία έχει, ότι σε αυτή την

παρουσίαση θα λάβουν μέρος όλα τα μέλη του σεμιναρίου, και φυσικά, αυτό το αποτέλεσμα θα πλαισιωθεί και από τα άτομα που θα δηλώσουν συμμετοχή στην Πάτρα. Επίσης χαρακτηριστικό αυτής της παρουσίασης θα είναι η πλήρης χρήση προσώπιου. Δε μιλάμε λοιπόν επ' ουδενί για «παράσταση», αλλά μόνο για ένα καλλιτεχνικό αποτέλεσμα που θα προκύψει από τη δουλειά του σεμιναρίου, και που θα προσπαθήσουμε να το παρουσιάσουμε στο κοινό μας...».

 Ionian Beach
Bungalows

summer love

So blue
beach bar

Lakopetra, Achaia

Tel.: 06930 51.300 • www.ionianbeach.gr

Τέχνη στους τοίχους

Της Φάνιας Παπαδημητρίου

«Χρωμόπολις»...

**Η γιορτή του γκράφιτι από την Πολιτιστική Ολυμπιάδα
σε Πάτρα και Καλαμάτα**

Δεν είναι παρά 15 με 16 χρόνια (δηλ. από το 1985 - 6) από τότε που παρατηρήθηκε για πρώτη φορά το φαινόμενο του γκράφιτι στην Ελλάδα, κυρίως πάνω σε παλιά βαγόνια του ΗΣΑΠ και του ΟΣΕ στην Αθήνα. Από τότε η τέχνη του γκράφιτι έχει αποκτήσει πολλούς οπαδούς, ενεργούς και μη. Και αναμένεται να αποκτήσει ακόμα περισσότερους φέτος, εξαιτίας της «Χρωμόπολης», της σειράς εκδηλώσεων που πραγματοποιεί φέτος η Πολιτιστική Ολυμπιάδα σε δέκα πόλεις της Ελλάδας, ανάμεσα στις οποίες η Πάτρα και η Καλαμάτα.

Η ονομασία γκράφιτι δόθηκε στην τέχνη αυτή τη δεκαετία του 1970 και αντιπροσωπεύει έναν όρο ο οποίος από τους καλλιτέχνες του είδους θεωρείται ανακριβής. Οι δημιουργοί του γκράφιτι προτιμούν να θεωρούν το γκράφιτι ως ένα είδος προσωπικής έκφρασης, το οποίο έχει σχέση περισσότερο με τη γραφή παρά με τη ζωγραφική. Η προέλευση του όρου εντοπίζεται στο ιταλικό ρήμα *graffiare* (γρατζουλώ). Το γκράφιτι, λοιπόν, είναι είτε το σκάλισμα σε αρχαίους τοίχους όπως στην Πομπηία, είτε ο σχεδιασμός ή η γραφή ζωγραφισμένα ή χαραγμένα πάνω σε τοίχους ή άλλες επιφάνειες. Με άλλα λόγια το γκράφιτι είναι γνωστό και η τέχνη των σπρέι, αν μεταφράσουμε ελεύθερα τον αγγλικό όρο «aerosol culture».

Η τέχνη του γκράφιτι παρόλο που πηγάζει από τα αρχαία χρόνια (βλ. ρωμαϊκή περίοδο), παρατηρήθηκε έντονα για πρώτη φορά τη δεκαετία του '80 και η ανάπτυξη της συνοδεύεται από την εξέλιξη της χιπ χοπ μουσικής. Συγκεκριμένα το φαινόμενο παρατηρήθηκε στη Φιλαδέλφεια των ΗΠΑ στα μέσα προς τα τέλη του '60, ενώ στην Ευρώπη στις αρχές του '80.

Στις αρχές του το γκράφιτι ήταν ένας τρόπος έκφρασης κατά του κατεστημένου, καθώς και ο μοναδικός τρόπος για να ορίζουν οι συμμορίες την περιοχή τους, αλλά και να προκαλούν το φόβο και το «σε-

βασμό» των πολιτών. Σιγά – σιγά, όμως, το γκράφιτι πήρε μια άλλη μορφή. Τώρα πια, αυτοί που ζωγραφίζουν και γράφουν τη δημόσια και ιδιωτική περιουσία αποτελούν από μόνοι τους μια «συμμορία».

Οι ομάδες αυτές συνήθως δεν κλέβουν και δεν χρησιμοποιούν βία για να κάνουν μια δήλωση, αλλά τα σπρέι τους ισοδυναμούν με τα όπλα, αφού οι αρχές τους καταδιώκουν συνεχώς. Στην Ελλάδα, πάντως, αλλά και σε όλο τον κόσμο, επικρατεί μια παρεξηγημένη άποψη για τους καλλιτέχνες του είδους.

Όπως δηλώνει ο Κairios, γνωστός καλλιτέχνης του γκράφιτι, «μπορεί οι ομάδες παιδιών που κάνουν γκράφιτι να μοιάζουν με συμμορίες, αλλά ποτέ δε θα πουλούσαν κρακ σε οκτάχρονα παιδιά ή θα οπλοφορούσαν. Πιθανότατα στις μεγάλες πόλεις υπάρχει ένα μεγάλο ποσοστό γκράφιτι που να έχει γίνει από συμμορίες, αλλά είναι πολύ διαφορετικό σε στυλ και μηνύματα από το γκράφιτι στο οποίο αναφερόμαστε εδώ. Το γκράφιτι των συμμοριών είναι χαμηλότερου ποιοτικού επιπέδου και είναι καθαρά και μόνο για να ορίζουν την περιοχή τους» (<http://www.graffiti.org/faq/graffiti/questions.html>). Για τους αυθεντικούς καλλιτέχνες του είδους, οι δημιουργίες των ατόμων των συμμοριών δεν είναι γκράφιτι.

Το γκράφιτι εκτός από τέχνη είναι και τρόπος ζωής. Πρώτα από όλα, οι καλλιτέχνες έχουν παραπάνω από ένα «παρτσούκλι», αφού αυτός είναι ένας τρόπος να «κρύβονται» καλύτερα από τις αρχές μια και πολλοί από αυτούς εργάζονται σαν αρχιτέκτονες, γραφίστες, σκιτσογράφοι κ.ά. Μέσω αυτών των ονομάτων κατοχυρώνουν και την αξία τους στον κύκλο των καλλιτεχνών του γκράφιτι, χωρίς να αποκαλύπτουν την πραγματική τους ταυτότητα, πράγμα που θα τους έθετε σε κίνδυνο απέναντι στις αρχές. Ιδιαίτερη προτίμηση δείχνουν οι καλλιτέχνες σε αμερικάνικα παρτσούκλια, αφού το γκράφιτι είναι αμερικανικής προέλευσης, ενώ και τα ίδια τα έργα περιλαμβάνουν συνήθως λέξεις ή προτάσεις στα Αγγλικά.

Οι καλλιτέχνες συνήθως δημιουργούν τη νύχτα κι αυτό γιατί δεν τους το «επιτρέπει» το φως, λόγω της «παράνομης» φύσης του γκράφιτι. Όσο περισσότερο φως υπάρχει, τόσο πιο εύκολο είναι να προδοθούν. Όποτε και να είναι όμως, μέρα ή νύχτα, υπάρχει πάντα ένας τσιλιαδόρος ή και περισσότερο, έτσι ώστε οι δημιουργοί ν' ασχολούνται μόνο με την τέχνη τους. Λειτουργούν ομαδικά και το διασκεδάζουν να δημιουργούν. Πάντα μετά φωτογραφίζουν τη δημιουργία τους, γιατί υπάρχει η πιθανότητα, την επόμενη μέρα κάποιος να σχεδιάσει ή να γράψει πάνω στο δικό τους γκράφιτι.

Αυτό είναι κάτι που εκνευρίζει τους καλλιτέχνες, όμως δείχνουν κατανόηση, αφού γνωρίζουν ότι υπάρχει έλλειψη χώρου. Πέρα όμως από το γκράφιτι αυτό καθ' αυτό, οι άνθρωποι που ασχολούνται με την τέχνη, έχουν αναπτύξει και μια ιδιαίτερη διάλεκτο για να επικοινωνούν καλύτερα μεταξύ τους. Για παράδειγμα η λέξη «toy» χρησιμοποιείται για κάποιον που είτε είναι αρχάριος είτε ατάλαντος και προσποιείται τον καλλιτέχνη, ενώ η λέξη «burner» χρησιμοποιείται για ένα γκράφιτι το οποίο είναι τόσο καλοφτιαγμένο που προκαλεί έντονα συναισθήματα στο θεατή.

Η τέχνη του γκράφιτι γυρίζει ανά την Ελ-

λάδα με την ευκαιρία της «Χρωμόπολης», μιας σειράς εκδηλώσεων της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας που έχει ξεκινήσει από τις 22 Ιουνίου και θα διαρκέσει μέχρι τις 21 Ιουλίου. Στην εκδήλωση συμμετέχουν 16 καλλιτέχνες από όλο τον κόσμο, φυσικά και από την Ελλάδα, οι οποίοι χωρισμένοι σε δύο ομάδες, περιοδεύουν σε ελληνικές πόλεις και δημιουργούν γκράφιτι που εμπνέονται από τα ιδεώδη του Ολυμπισμού.

Παράλληλα με τους προσκεκλημένους καλλιτέχνες, άλλοι θα δημιουργούν σε καμβάδες, ενώ *writers* (έτσι ονομάζονται μεταξύ τους οι καλλιτέχνες του γκράφιτι) από κάθε περιοχή υλοποιούν τις δικές τους ιδέες.

Σκοπός της εκδήλωσης είναι να δώσει ένα διαφορετικό χρώμα στα κτίρια και τους χώρους που θα χρησιμοποιηθούν σε κάθε πόλη, αλλά και να «νομιμοποιήσει» το γκράφιτι, βοηθώντας στην έκφραση των περιθωριοποιημένων ομάδων. Συνάμα θα πραγματοποιούνται επιδείξεις ποδηλάτων BMX, αθλητών σκέιτμπορντ, χορευτών μπρέικ ντανς και ζογκλέρ, ενώ δε θα λείπει και η χιπ χοπ μουσική.

Η σειρά της Πάτρας για τη «Χρωμόπολη» είναι το Σαββατοκύριακο 6 και 7 Ιουλίου, ενώ μια εβδομάδα αργότερα τη σκυτάλη θα πάρει η Καλαμάτα. Στην Πάτρα ο χώρος που θα παραδοθεί στις... ορέξεις των *writers* είναι το πρώην κτίριο των Μύλων Αγίου Γεωργίου, νυν ιδιοκτησίας ΚΤΕΛ (Όθωνος Αμαλίας και Νόρμαν).

Μέσα από τη «Χρωμόπολη» δίνεται η ευκαιρία σε πολλούς καλλιτέχνες να εκφραστούν ελεύθερα και σε άλλους να ανακαλύψουν το ταλέντο τους, ενώ είναι και μια μοναδική ευκαιρία για αυτούς που αγαπούν το γκράφιτι αλλά φοβούνται την απαγόρευση και τις αρχές.

Ίσως όμως το γκράφιτι της «Χρωμόπολης» να μην είναι τελικά αυθεντικό γκράφιτι, αφού δε θα είναι πλέον παράνομο δημιουργήματα ενάντια στο κατεστημένο...

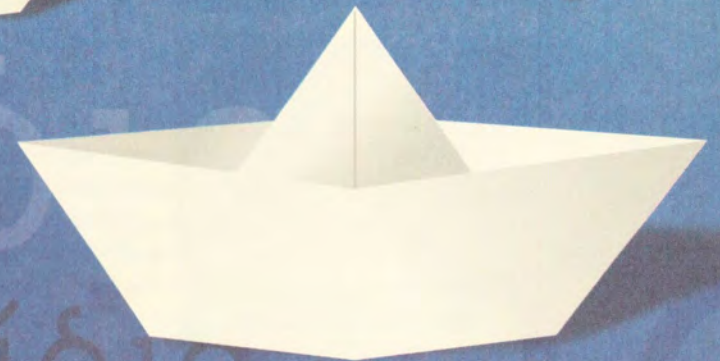
Πώς μπορείς
να φτιάξεις ατμόσφαιρα;

Ταξίδια

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2002

www.melodia.gr

Πιάσε Μελωδία

Τα λιοτριβία ζωντάνεψαν και πάλι!

Μαθήματα αισθητικής και πολιτισμού απ' τη Μυτιλήνη

Της Μίνας Πετροπούλου

«Η αξιοποίηση αυτής της κληρονομιάς δεν είναι μόνο ανάδειξη της ιστορίας που απόμεινε αλλά και καταγραφή της πορείας του Έθνους»

Νίκος Σηφουνάκης

«Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει». Σ' αυτά τα λόγια του ποιητή, που δυστυχώς συχνότατα επαληθεύονται, θα μπορούσαμε ν' αντιτάξουμε πως η Ελλάδα δεν πληγώνει μόνο, μαγεύει κιόλας. Μαγεύει με την ομορφιά των τοπίων της, τις εναλλαγές της φύσης, την αγνότητα των ανθρώπων της, τη μοναδική ευαισθησία και ντομπροσύνη των κατοίκων στις ακριτικές περιοχές της...

Εκεί, στη μακρινή Λέσβο, έναν απ' τους προμαχώνες του Ελληνισμού, αντικρύζει κανείς ένα νησί – ελαιώνα. Έντεκα εκατομμύρια λιόδεντρα, από τις κορυφές των βουνών μέχρι σχεδόν και την τελευταία σπιθαμή των παραθαλάσσιων εκτάσεων. Ανταμώνει απλούς ανθρώπους που χαρούμενα κουνούν το χέρι για να τον καλημερίσουν κι ας μην τον ξέρουν. Γνωρίζει ακρίτες που δεν πποούνται απ' τις

σκληρές καιρικές συνθήκες, τα έντονα χαραγμένα απ' το χρόνο και κόπο πρόσωπά τους, τους άσπονδους γειτόνους...

Αυτοί οι άνθρωποι, οι απόγονοι της Σαπφούς, του Αλκαίου, του Τέρπανδρου, ήταν και είναι δεμένοι ιστορικά και παθολογικά με την ελιά. Η υπόσταση, η ιστορία και η κουλτούρα του νησιού τους είναι συυφασμένη με τα λιόδεντρα. Δεν είναι να απορεί λοιπόν κανείς, που σ' όλες τις κοινότητες και τα χωριά υπάρχουν ελαιοτριβεία, φτιαγμένα στο τέλος του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού αιώνα από λαϊκούς τεχνίτες, μαστόρους που με τα χέρια τους απεικόνισαν την αιωνιότητα.

Τα περισσότερα απ' αυτά –όπως και τα σαπωνοποιεία της ίδιας περιόδου– εντυπωσιάζουν με τη συμμετρία και την αυστηρότητά τους και η τεχντροπία τους δείχνει να 'χει δεθεί μ' έναν ιδιαίτερο τρόπο με το λεσβιακό τοπίο. Θυμίζουν αντίστοιχα κτίσματα που βρίσκονται στη Μ. Ασία και αυτό δεν είναι τυχαίο, αφού έγιναν απ' τα χέρια των ίδιων τεχνιτών.

Τα 57 ελαιοτριβεία και τα 35 σαπωνοποιεία που δημιουργήθηκαν στο νησί συνέβαλαν καθοριστικά όχι μόνο στην άνθηση της οικονομίας αλλά και στη γενικότερη πρόοδο της Μυτιλήνης: στα τέλη του 19ου αιώνα ξεφυτρώνουν το ένα μετά το άλλο, πρώτα τα ελαιοτριβεία και μετά τα σαπωνοποιεία, Παπουτσάηδες, Αλεπουδέληδες κ.ά.

Στη διάρκεια της τουρκοκρατίας –η Λέσβος απελευθερώθηκε το Νοέμβριο του 1912– δουλεύουν ασταμάτητα.

Οι Λέσβιοι οργανώθηκαν σε «ινάφια» ασχολήθηκαν με το εμπόριο και κράτησαν στα χέρια τους τον έλεγχό του.

Έγιναν πλούσιοι, ιδιοκτήτες βιομηχανικών κτισμάτων και έφτιαξαν πανάκριβες κατοικίες, τα περίφημα νεοκλασικά σπίτια της Μυτιλήνης.

Οι φτωχοί εργάτες της ελιάς, οι «ξωμάχοι» όπως ονομάζονταν, μαζί με τους αγρότες αποφασισμένοι να ξεφύγουν απ' την ταλαιπωρία και την εκμετάλλευση των ιδιωτικών ελαιοτριβείων οδηγήθηκαν στο συνεταιρισμό.

Με άξονα το λάδι αναπτύχθηκε δυναμικά στη Λέσβο, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο μέρος στην Ελλάδα, η συνεταιριστική ιδέα. Το αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία κοινοτικών ελαιοτριβείων.

Εκτός απ' την προστασία των αγροτών απ' την εκμετάλλευση, σημαντικό κίνητρο για τη δημιουργία τους ήταν να χρησιμοποιηθούν τα οικονομικά κέρδη τους για να ανεγερθούν ελληνικά σχολεία, να δημιουργηθούν έργα ύδρευσης και ρυμοτομικής διαμόρφωσης.

Μετά όμως τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '60 το σκηνικό αλλάζει και η μοίρα γίνεται σκληρή: η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση των κατοίκων της Λέσβου οδηγεί στην εγκατάλειψη των ελαιώνων. Η μη ανανέωση των λιόδεντρων, που γερασμένα πια έχουν μικρή παραγωγικότητα, θέτει εκτός λειτουργίας το μεγαλύτερο μέρος των κτιριακών εγκαταστάσεων των λιοτριβιών. Τα τελευταία εγκαταλείπονται, ρημάζονται απ' τη φθορά. Ο χρόνος γίνεται ανελέητος μαζί τους.

Λίγα χρόνια μετά, το 1984, η γνώση, η ευαισθησία, το μεράκι, η προσωπική ενασχόληση και η αγάπη για τον άνθρωπο, τον τόπο και την ιστορία οδήγησαν το Νίκο Σηφουνάκη και τους συνεργάτες του σε μια μακροχρόνια προσπάθεια. Στόχος η διάσωση αυτής της πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και η επανένταξη και χρησιμοποίησή τους σε άλλες λειτουργίες που αποπνέουν παρόν και ζωή.

Αυτά τα κτίρια έπρεπε να πάψουν να φαντάζουν σαν απολιθώματα μιας άλλης εποχής και να δημιουργούν θλίψη για τον τωρινό ξεπεσμό τους. Δεν είναι μόνο η αρχιτεκτονική τους μοναδικότητα, η ιστορικότητα που αποπνέουν και η ιδιαιτερότητα που προσδίδουν στο τοπίο που επέβαλε κάτι τέτοιο. Είναι και ο κόπος όλων όσοι δούλεψαν σ' αυτά, η σκληρή μοίρα των «ξωμάχων», η πίστη των αγροτών που τα στήριζαν και στηρίχθηκαν σ' αυτά. Εν ολίγοις οι πάμπολλοι αφανείς ήρωες στους οποίους στηρίζεται η ιστορία.

Έτσι το Σεπτέμβριο του 1985 άρχισαν αναστηλωτικές εργασίες σε τέσσερα σημεία – κέντρα του νησιού που εξυπηρετούν ευρύτερες περιοχές και διέθεταν τέτοια εγκαταλελειμμένα κτίρια: στις κοινότητες Μανταμάδου και Αγίας Παρασκευής και στους Δήμους Πολιχνίτου και Πλωμαρίου. Στόχος ήταν η μετατροπή τους σε κέντρα πολλαπλών χρήσεων.

Χρειάστηκε εξειδικευμένο προσωπικό και προσεκτική εργασία, πολύ σκέψη προκειμένου να μην αλλοιωθεί ο χαρακτήρας και η μορφή του κτιρίου. Φρόντισαν να διατηρήσουν τα μορφολογικά και κατασκευαστικά στοιχεία, τη διόρθωση όποιων – μικρών ή μεγάλων – άστοχων επεμβάσεων, που έγιναν κατά καιρούς και την αντικατάσταση των φθαρμένων υλικών με άλλα παρόμοια.

Εν έτει 2001 τα τέσσερα κέντρα πολλαπλών χρήσεων λειτουργούν και διαθέτουν

μεγάλη αίθουσα που ανάλογα μετατρέπεται και χρησιμοποιείται για θέατρο, κινηματογράφο, σεμινάριο, ομιλίες, γιορτές, χώρους βιβλιοθήκης και αναγνωστηρίου, οπτικοακουστικών μέσων και χώρους έκθεσης. Επίσης υπάρχει μικρό μουσείο του ελαιοτριβείου ή του σαπωνοποιείου, χώρος καφενείου και χώροι γραφείων, όπως και μικροί ξενώνες.

Κάποια άλλα αντίστοιχα βιομηχανικά κτίρια σε διαφορετικά μέρη του νησιού – π.χ. Λουτρά, Μόλυβος, Μόρια – αναστηλώθηκαν με την ίδια φροντίδα και σήμερα λειτουργούν σαν ξενοδοχεία και ξυλουργεία.

Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η προσπάθεια ευρύτερης ενημέρωσης από τη ΝΕΛΕ για την ιστορικότητα αυτών των κτιρίων, την αξία τους και τους λόγους που πρέπει να διατηρηθούν. Έτσι, οι νέοι κυρίως, μαθαίνουν και συνειδητοποιούν πράγματα, που μέχρι πρότινος κανείς δεν τους είχε και αποφεύγονται διεκδικήσεις σε ορισμένα χωριά και κοινότητες: «Χρειαζόμαστε πάρκινγκ, γήπεδα! Γκρεμίστε τα παλιά χαλάσματα!» (δηλ. τα εναπομεινάντα ελαιοτριβεία – σαπωνοποιεία).

Πρόσφατα έγινε δεκτή απ' το ελληνικό Κοινοβούλιο τροπολογία του νυν υπουργού Αιγαίου που δίνει σοβαρά κίνητρα για την επαναχρησιμοποίηση και αξιοποίηση παλιών βιομηχανικών κτιρίων βιομηχανικής χρήσης σ' όλες τις περιοχές της Ελλάδας, που διαθέτουν αναξιποίητα παρόμοια κτίρια.

Ίσως και στο δικό μας νομό κάποιοι με ευαισθησίες παραδειγματιστούν και εμπνευσθούν για να κάνουν το ίδιο στα εγκαταλελειμμένα βιομηχανικά κτίριά μας. Ας μην ξεχνούν τα λόγια του Αντόνιο Γκράμισι:

«Ό,τι παράγεται σε στέρεη μορφή, ό,τι μεταβάλλει γεωλογικά την επιφάνεια του κόσμου, πρέπει να αντέχει στο χρόνο, να διαρκεί, για να μπορεί να προσαρμόζεται σε νέες χρήσεις».

Οικουμενικό Πατριαρχείο

Για μια θεολογία της οικολογίας ή ένα οικολογικό εργαστήριο

«Φαίνεται ότι η οικολογική κρίση είναι κρίση πολιτισμού. Είναι μια κρίση, η οποία έχει να κάνει με την απώλεια της ιερότητας της φύσεως στον πολιτισμό μας», διαπιστώνει σοφά ο Σεβ. Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ιωάννης Ζηζιούλας, πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών, «νους και ψυχή» των πρωτοβουλιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου για το φυσικό περιβάλλον. Ο Σεβασμιώτατος δεν αρκείται βέβαια σ' αυτή την παρατήρηση. Βλέπει δύο δρόμους για το ξεπέρασμα αυτής της κρίσης.

Ο ένας είναι ο δρόμος της ειδωλολατρίας. Ο ειδωλόλατρες σέβεται, μέχρι σημείου λατρείας μάλιστα, τον κόσμο και δεν τον καταστρέφει, γιατί πιστεύει στην αιωνιότητά του. Γι' αυτόν δεν υπάρχει ανάγκη για μετασχηματισμό της φύσεως ή για υπέρβαση των ορίων της.

Ο άλλος δρόμος, ο χριστιανικός, σέβεται τον κόσμο

ως ιερό όχι γιατί ενέχει στη φύση του την παρουσία του Θεού, αλλά γιατί βρίσκεται σε διαλεκτική σχέση με το Θεό. Έτσι σέβεται την κτίση – χωρίς να τη λατρεύει «παρά τον κτίσαντα» – θεωρώντας τον άνθρωπο ως το μόνο δυνατό συνδετικό κρίκο ανάμεσα στο Θεό και στη δημιουργία. Γι' αυτό η ευθύνη του ανθρώπου είναι τεράστια: Ο άνθρωπος σέβεται βαθιά τον απρόσωπο κόσμο, όχι μόνο για να τον «δια-

Του Παναγιώτη Ανδριόπουλου
Φωτογραφίες: Χαράλαμπος Πανάρετος

τηρήσει», αλλά για να τον καλλιεργεί και να τον ενσωματώνει σε μορφές πολιτισμού, οι οποίες θα τον ανυψώσουν στο δικό του επίπεδο, σε αιώνια επιβίωση και σωτηρία.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο έχει αναλάβει μια σταυροφορία για την εμπέδωση της αλήθειας «Η κτίση ως ευχαριστία» και τη διατύπωση μιας θεολογίας της οικολογίας, θα λέγαμε, που φυσικά δεν έχει σχέση με την, εν πολλοίς, ειδωλολατρική προσέγγιση του φυσικού περιβάλλοντος από τις διεθνείς οικολογικές οργανώσεις οι οποίες εξαντλούνται σε μια κοινωνικοπολιτική θεώρηση του προβλήματος. Το Φανάρι συνδέεται επίσημα με τον αγώνα για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την συνακόλουθη διαμόρφωση και μαρτυρία του ορθοδόξου ήθους στους καιρούς μας, από το Σεπτέμβριο του 1989 όταν ο αείμνηστος Πατριάρχης Δημήτριος καθιερώνει μετά από απόφαση της Αγίας και Ιεράς Συνόδου την 1η Σεπτεμβρίου (πρωτοχρονιά του εκκλησιαστικού έτους) ως ημέρα προσευχής και ικεσίας υπέρ της δημιουργίας, ημέρα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Την πρωτοβουλία αυτή του Οικουμενικού Πατριαρχείου επικρότησαν όλες οι Ορθόδοξες Εκκλησίες και την περιέβαλαν με πανορθόδοξο κύρος.

Ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος διεθνοποίησε την οικολογική δραστηριότητα του Φαναρίου κατά τρόπο μοναδικό. Τις πρωτοβουλίες του συμμερίστηκαν διεθνείς προσωπικότητες όπως ο Ζακ Ντελόρ, ο Ρομάνο Πρόντι και ο δούκας Φίλιππος του Εδιμβούργου αλλά και οργανώσεις όπως το WWF (Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση).

Το 1994 εγκαινιάζεται σειρά επίσημων οικολογικών θερινών σεμιναρίων στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Το 1995 πραγματοποιείται το πρώτο εν πλω οικολογικό συνέδριο προς Πάτμο, με θέμα «Αποκάλυψη και Περιβάλλον». Η επιτυχία του ενθαρρύνει τον Πατριάρχη να καθιερώσει, περιοδικώς, ως θεσμό τα εν πλω οικολογικά συνέδρια, με τη συμμετοχή προσωπικότητων από όλο τον κόσμο.

Το 1997 το εν πλω συνέδριο έχει ως θέμα την προστασία της

Μαύρης Θάλασσας και περιλαμβάνει, ως σταθμούς, όλα τα λιμάνια του Εύξεινου Πόντου. Το 1999 το θέμα αφορά στη μόλυνση του Δούναβη και το συνέδριο διεξάγεται από τις πηγές του Δούναβη στη Βαυαρία ως τις εκβολές του στη Βουλγαρία.

Φέτος, τον Ιούνιο του 2002 το εν πλω οικολογικό συνέδριο είχε ως θέμα «Αδριατική, μια απειλούμενη θάλασσα. Ένας κοινός στόχος». Διακόσιοι πενήντα σύνεδροι, θεολόγοι, επιστήμονες, πολιτικοί και περιβαλλοντολόγοι, συζήτησαν πέντε μέρες (5 - 10 Ιουνίου) για τη σωτηρία της Αδριατικής Θάλασσας που ενώνει Δύση και Ανατολή.

Η αρχή του συνεδρίου έγινε στην Κέρκυρα με επόμενο σταθμό το Βουθρωτό της Αλβανίας. Στο Δυρράχιο, ο πρόεδρος και ο πρωθυπουργός της Αλβανίας έδειξαν έτοιμοι να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την προστασία της Αδριατικής, ενώ ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας κ. Αναστάσιος, ο οποίος συμμετείχε σε όλο το συνέδριο (μέχρι τον τελικό προορισμό, την Βενετία), δήλωσε αισιόδοξος για το μέλλον και υποστήριξε ότι έχει αρχίσει να αλλάζει σημαντικά η αντιμετώπιση του περιβάλλοντος, τόσο από τις Αρχές όσο και από τον λαό της Αλβανίας.

Ωστόσο, οι συμμετέχοντες στο συνέδριο, αλλά και οι δημοσιογράφοι που τους ακολουθούσαν, επισκέφθηκαν τόπους, όπως το αλβανικό Πόρτο Ρομάνο. Έναν τόπο ντροπή όχι μόνον για την Αλβανία, αλλά για ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς σ' αυτόν, τα παιδιά παίζουν σε λιμνάζοντα χημικά απόβλητα και οι γυναίκες κρεμούν την μπουγάδα τους σε σχοινιά πιασμένα σε κοντύτερα γεμάτα σκουπίδια. Ο Πατριάρχης έδειξε στην Ευρώπη την... αθέατη πλευρά της...

Επόμενοι σταθμοί το Κατάρ στο Μαυροβούνιο, όπου ο πατριάρχης έτυχε μιας συγκινητικότατης υποδοχής, το Σπλιτ στην Κροατία, το Κόπερ στη Σλοβενία. Την Κυριακή 9 Ιουνίου στη Ραβέννα της Ιταλίας έλαβε χώρα ένα ιστορικό γεγονός. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος τέλεσε, μετά από δώδεκα αιώνες, ορθόδοξη Θ. Λειτουργία στον ιστορικό ναό του Αγίου Απολλιναρίου. Συλλειτουργήσαν ο Αρχιεπί-

σκοπος Αλβανίας Αναστάσιος και οι Μητροπολίτες Περγάμου Ιωάννης, Ιταλίας Γεννάδιος, Μπουένος Άιρες Ταράσιος, Δημητριάδος Ιγνάτιος, Ρηγίου Εμμανουήλ. Μεταξύ των διακόνων ο π. Ιωάννης Χρυσαιγής, Πατρικός στην καταγωγή, καθηγητής σήμερα στη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού στη Βοστώνη, ειδικός σε θέματα οικολογίας. Ο υπουργός Πολιτισμού Εύαγγελος Βενιζέλος ανέγνωσε το «Πιστεύω» και το «Πάτερ ημών». Η Ελληνική Βυζαντινή χορωδία του Λυκούργου Αγγελόπουλου έψαλε υποδειγματικά. Μια Λειτουργία - Μαρτυρία Ορθοδοξίας στα πέρατα του κόσμου (χάρη στην τηλεοπτική μετάδοση).

Τελευταίος σταθμός η Βενετία. Εκεί τη Δευτέρα 10 Ιουνίου, στην «επίσημη καρδιά» της πόλης, στο Παλάτιο Ντουκάλε, υπεγράφη η «Διακήρυξη της Βενετίας» από τον Πατριάρχη και τον Πάπα Ιωάννη Παύλο τον Β', μέσω δορυφορικού κυκλώματος που συνέδεσε τη Βενετία με το Βατικανό. Η «Διακήρυξη» ζητεί, μεταξύ άλλων, να μη συνεχίζονται τα λάθη του παρελθόντος απέναντι στο περιβάλλον και επισημαίνει ότι «δεν είναι αργά» για να αλλάξει η συμπεριφορά του ανθρώπου, ο οποίος πρέπει να αποκτήσει το «περιβαλλοντικό ήθος». Σύμφωνα και με τα διεθνή ΜΜΕ στη Βενετία γράφτηκε μία από τις σημαντικές σελίδες της νεότερης ιστορίας στις σχέσεις της Ορθόδοξης με την Καθολική Εκκλησία, με αφορμή την φροντίδα της φύσης.

Ξεχωριστές στιγμές, το «Τη υπερμάχω» που έψαλε ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος μπροστά στην εικόνα της Παναγίας της Νικοποιοῦ στον Άγιο Μάρκο της Βενετίας και η συναυλία της Ελληνικής Βυζαντινής Χορωδίας υπό τη διεύθυνση του Λυκούργου Αγγελόπουλου, με ύμνους από την ακολουθία υπέρ προστασίας του περιβάλλοντος, ποίημα του αείμνηστου μμνογράφου Γερασίμου Μικραγιαννανίτου.

Την Τρίτη 11 Ιουνίου (μνήμη Αγίου Αποστόλου Βαρθολομαίου) ο Πατριάρχης εόρτασε τα ονομαστήριά του στον ιστορικό ναό του Αγίου Γεωργίου των Ελλήνων. Κατόπιν εγκαινίασε έκθεση με έργα τέχνης (συλλογή Γ. Τσολοζίδη) που αφορούν στον καθημερινό βίο των Βυζαντινών, στο Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας.

Την επόμενη μέρα 12 Ιουνίου ο Πατριάρχης ήταν στο Όσλο της Νορβηγίας, όπου σε μια επίσημη τελετή τιμήθηκε με το διεθνές βραβείο «Σοφία 2002» για την οικολογική του δραστηριότητα. Καταχειροκροτήθηκε όταν μίλησε για τη συμβολή της Ορθόδοξης Εκκλη-

σίας στην ευαισθητοποίηση του κόσμου στα μεγάλα δилήμματα που δημιουργεί το οικολογικό ζήτημα.

Ο πρόεδρος του Ιδρύματος, κατά τη διάρκεια της απονομής του βραβείου, με μια φράση του έδωσε πραγματικά το νόημα της οικολογικής εκστρατείας του Πατριάρχη: Ο Μαχάτμα Γκάντι είπε να μην υποτιμούμε ποτέ την ικανότητα των ατόμων να αλλάζουν τον κόσμο. Παναγιώτατε, είστε ένα από αυτά τα άτομα. Σας συχαίρω και σας παρακαλώ να δεχθείτε το φετινό βραβείο «Σοφία».

Η οικουμένη, πλέον, κλείνει γόνυ στον Οικουμενικό θρόνο. Πριν λίγα χρόνια ο Πατριάρχης είχε εκφράσει την αγωνία του, μήπως η δράση του περί τα οικολογικά παρεξηγηθεί «ως άγονος συνοδοιπορία μετά του «συρμού» της παρούσης ώρας». Τώρα δικαιώνεται πλήρως, καθώς αποδεικνύεται πως η ενασχόληση με το οικολογικό πρόβλημα, δεν αποτελεί πολυτέλεια για τη θεολογία, αλλ' επιταγή των καιρών, για μια μαρτυρία Ορθοδοξίας που απαιτεί άμεση ενεργοποίηση της ανθρώπινης ελευθερίας και ευθύνης.

Ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος, ο «πράσινος Πατριάρχης» (τίτλος που του αποδόθηκε λόγω της οικολογικής του ευαισθησίας και των μέχρι τώρα σημαντικών πρωτοβουλιών του), στην ομιλία του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο Στρασβούργο το 1994 υπογράμμισε ότι «το οικολογικό πρόβλημα της εποχής μας απαιτεί ριζική αναθεώρηση της κοσμολογίας μας». Και σε μήνυμά του για την ημέρα υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος (1 Σεπτεμβρίου 1994) ο Πατριάρχης καθόρισε το ήθος της Ορθόδοξης Εκκλησίας, που είναι πάνω και πέρα από κάθε ηθική του κόσμου τούτου: «Υπάρχει το ευχαριστιακό ήθος, το οποίο υπεράνω όλων, σημαίνει χρήση των φυσικών πόρων εν ευχαριστία, αναφοράν των πάλιν εις τον Θεόν. Αλλ' όχι μόνον αυτών, αλλά και ημών των ιδίων. Δεύτερο, έχουμε το ασκητικόν ήθος της Ορθοδοξίας, το οποίον περιλαμβάνει νηστεϊάν και άλλας πνευματικές ασκήσεις. Όλα αυτά μας κάμουν να αναγνωρίσωμεν ότι όλα είναι δώρα του Θεού προωρισμένα να ικανοποιήσουν τας ανάγκας μας. Δεν είναι ιδιοκτησία μας, διά να τα καταχρώμεθα και σπαταλώμεν, επειδή έχουμε την δυνατότητα να πληρώνωμεν δι' αυτά. Τρίτον, το λειτουργικόν μας ήθος υπογραμμίζει το χρέος διά κοινοτικὴν φροντίδα και συμμετοχήν. Το ήθος της Εκκλησίας, εις όλας τα εκφάνσεις του, δηλώνει σεβασμόν προς την ύλην: τον κόσμο γύρω μας, τα άλλα δημιουργήματα, τα ίδια τα σώματά μας».

Ομάδα Χορού «ΧΟΡΙΚΑ»

προσεχώς... στην Πάτρα

XVII
Διεθνές
Φεστιβάλ
ΠΑΤΡΑ
2002

8 Ιουλίου
Συναυλία με τον Δημήτρη Μητροπάνο
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

11 Ιουλίου
Όπερα της Κίνας Bang Zi «Θηβαΐς»
Σκηνοθεσία: Luo Jinlin
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

12 Ιουλίου
«Κάρμεν» του Bizet. Μουσική παράσταση
Ορχήστρα Πατρών και Imperial Russian Ballet
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

12 έως 19 Ιουλίου
Το προσωπείο στην αρχαία ελληνική τραγωδία και κωμωδία»
Σεμινάρια από τον σκηνοθέτη Σταύρο Ντουφεξή. Το Σάββατο 20 Ιουλίου,
το πρόγραμμα παράσταση με στοιχεία από όσα διδάχθηκαν στο σεμινάριο.
(Αίθουσα Σεμιναρίων Παλαιού Δημ. Νοσοκομείου 9.00 - 12.00 και 18.00 - 21.00)

16 Ιουλίου
Χρήστος Λεοντής,
Παράσταση - συναυλία
«Η άνοιξη στ' ορκίζομαι
θα είν' αληθινή»
με τους Λάκη Χαλκιά, Μαρία Σουλ-
τάτου και Δώρο Δημοσθένους
(Κάστρο Πάτρας, 21.30)

17 Ιουλίου
Συναυλία με τον
Μάριο Φραγκούλη και την
Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων
της ΔΕΠΑΠ.
Συμμετέχει το φωνητικό σύνολο
«Ηχώ»
Διδασκαλία φωνητικού συνόλου:
Λένα Σουρμελή
Δ/ση Ορχήστρας: Θανάσης Τσιπινάκης
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

18 Ιουλίου
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Καλαμάτας.
Ευριπίδη «Ορέστης»
με τους Γιάννη Βούρο, Τζένη Δριβάλα,
Αγλαΐα Παππά και Περικλή Μουστάκη.
Σκηνοθεσία: Σ. Σ. Τσακίρης
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

19 Ιουλίου
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Αγρινίου Λόρκα
«Ματωμένος γάμος»
με τους Άνα Βαγενά, Γωγώ Μπρέμπου
και Δημήτρη Αλεξανδρή
Σκηνοθεσία: Θεόδωρος Γκόνης.
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

23 Ιουλίου
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Κρήτης Βιτσέντζου
Κορνάρου «Ερωτόκριτος»
με τον Γιώργο Παρτσάλακη στο ρόλο
του ποιητή.
Σκηνοθεσία: Βασίλης Νικολαΐδης
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

24 Ιουλίου
Συναυλία με
το Λουδοβίκο των Ανωγείων
(Κάστρο Πάτρας, 21.30)

25 έως 27 Ιουλίου
«Βαλκανικό Φεστιβάλ Αρχαίου
Ελληνικού Δράματος»
με τη συμμετοχή θεατρικών σχημάτων
από τις χώρες των Βαλκανίων
(Κάστρο Πάτρας, 21.30)

28 Ιουλίου
«Γλέντι της θάλασσας»
με τον Μπάμπη Γκολέ
Ελεύθερη είσοδος για το κοινό.
(Φάρος, 21.30)

29 Ιουλίου
Αριστοφάνη «Όρνιθες»
Σκηνοθετεί και πρωταγωνιστεί:
Θύμιος Καρακατσάνης
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

31 Ιουλίου
«Αυτή η νύχτα μένει»
Συναυλία με τον Σταμάτη Κραουνάκη
και το συγκρότημα «Σπείρα Σπείρα»
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

Με τη «Λυσιστράτη» περιοδεύει ήδη σε όλη την Ελλάδα το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας. Ο Θέμης Μουμουλίδης σκηνοθέτησε το θρυλικό έργο βασισμένος στη μετάφραση του Κώστα Ταχτσή, έχοντας το Γιάννη Μπέζο στον πρωταγωνιστικό ρόλο και μαζί τους Δημήτρη Πιατά, Ρένια Λουιζίδου, Δάφνη Λαμπρόγιαννη, Γεράσιμο Γεννατά, Γιάννη Στόλλα, Θάνο Δερμάτη, Δημήτρη Γεωργαλά κ.ά.

Η μουσική είναι του Γιώργου Ανδρέου, τα σκηνικά και τα κοστούμια του Γιώργου Πάτσα, οι χορογραφίες της Αλίκης Καζούρη.

Οι σταθμοί της περιοδείας του ΔΗΠΕΘΕ ως το τέλος Αυγούστου είναι: Βόλος (9-10/7), Διόνυσος (13/7), Βεάκειο Πειραιά (14/7), Πετρούπολη (15/7), Χαλάνδρι (16-17/7), Αντίρριο (19/7), Θεσσαλονίκη (21-23/7), Κασσάνδρα Χαλκιδικής (24/7), Αρκαλοχώρι Ηρακλείου (28/7), Ηράκλειο (29-30/7), Ηρώδειο (5-6/8), Λαμία (7/8), Λευκάδα (8/8), Ποτιδάνεια Δωριδας (10/8), Ζάκυνθος (11/8), Αρχαία Ήλιδα (12/8), Τρίκαλα (25/8), Γρεβενά (26/8), Βέροια (27/8), Μιγδονία (28/8), Συκεές (29/8), Κιλκίς (30/8) και Γιαννιτσά (31/8).

ΔΗΠΕΘΕ
Πάτρας

προσεχώς... στα Καλάβρυτα

Πέμπτη χρονιά φέτος για το Διεθνές Σεμινάριο Πνευστών που διοργανώνεται από το Μουσικό Κέντρο Καλαβρύτων και το υπουργείο Πολιτισμού. Στο διάστημα 2 - 11 Αυγούστου καθηγητές, σολίστες και μουσικοί από όλο τον κόσμο θα συγκεντρωθούν στα Καλάβρυτα για τα μαθήματα, τις συναυλίες και τις άλλες εκδηλώσεις του προγράμματος.

«Περιμένουμε τους σπουδαστές, αλλά και εραστές της μουσικής, για να απολαύσουμε μαζί ένα αξέχαστο Ελληνικό καλοκαίρι με τους μαγικούς ήχους των πνευστών», λέει ο Γιώργος Μπαμπαράκος, καλλιτεχνικός διευθυντής του Μουσικού Κέντρου Καλαβρύτων.

Φέτος θα διδάξουν αλλά και θα ερμηνεύσουν έργα για πνευστά οι καθηγητές Fred Mills (Καναδάς), Richard Illman (ΗΠΑ), Lisa Bontrager (ΗΠΑ), Scott Hartman (ΗΠΑ), Roger Bobo (ΗΠΑ), Παναγιώτης Δράκος, Σπύρος Μουρίκης, Στάθης Μαυρομάτης και Έφη Παπαθωμαΐδου.

Περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. 06920 24234, 23880, 23733 στα email: courses@kalavrita.gr και music@kalavrita.gr και στην ιστοσελίδα του Σεμιναρίου www.kalavrita.gr/music.

προσεχώς... στην Ολυμπία

- 5/7 Νίκος Πορτοκάλογλου - Ελένη Τσαλιγοπούλου
- 12/7 «Άξιον Εστί» και «Εμβατήριο» του Μίκη Θεοδωράκη από τη Συμφωνική Ορχήστρα και Χορωδία της ΕΡΤ. Σολίστες: Γιάννης Κότσιρας, Ανδρέας Κουλουμπής. Αφηγητής: Γιάννης Φέρτης.
- 27/7 Ρεσιτάλ του Χοσέ Καρέρας
- 2/8 «Ζιζέλ» από τα μπαλέτα και την ορχήστρα του θεάτρου «Μπολσόι»
- 9/8 «Ιφιγένεια εν Αυλίδι» από το Εθνικό Θέατρο σε σκηνοθεσία Κώστα Τσιάνου
- 13/8 Συναυλία της Άννας Βίση
- 16/8 «Λυσιστράτη» από τη «Θεατρική Διαδρομή» σε σκηνοθεσία Γιώργου Μιχαλακόπουλου.
- 23/8 Συναυλία των Γιάννη Κότσιρα και Δημήτρη Μπάση.
- 30/8 «Αχαρνές» του Αριστοφάνη από το ΔΗΠΕΘΕ Βέροιας με τους Γιώργο Αρμένη και Νίκο Μπουσδούκο.

προσεχώς... στη Σπάρτη

Το πρόγραμμα του 15ου Πολιτιστικού Καλοκαιριού που διοργανώνει το Σαϊνοπούλειο ίδρυμα στο ομώνυμο αμφιθέατρο έχει ως εξής:

- 15/7 «Ματωμένος γάμος» από το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου
- 1/8 Συναυλία Ν. Πορτοκάλογλου, Ελ. Τσαλιγοπούλου, Γ. Ανδρέου
- 7/8 Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων Δήμου Πατρέων. Αφιέρωμα στους Χατζιδάκι / Τσιτσάνη με τον Μ. Μητσιά
- 13/8 «Αντιγόνη» από το Εθνικό Θέατρο
- 21/8 Συναυλία Χάρις Αλεξίου.

προσεχώς... στους Δελφούς

11η Διεθνής Συνάντηση Αρχαίου Ελληνικού Δράματος

5-12 Ιουλίου

Στο «Θηβαϊκό κύκλο» είναι αφιερωμένη η φετινή συνάντηση που διοργανώνεται από το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών με την υποστήριξη της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει συμπόσιο με θέμα «Θηβαϊκοί μύθοι», έκθεση με τίτλο «Ο Γιάννης Κουνέλλης και το θέατρο», εργαστήρια και επιδείξεις μεθόδων εργασίας, καθώς και τις παραστάσεις:

5/7 Σοφοκλή «Αντιγόνη» από το Εθνικό Θέατρο.

Σκηνοθεσία: Νικαίτη Κοντούρη,
Σκηνικά - Κοστούμια: Γιώργος Πάτσας.

6/7 «Επτά σονέτα για τη Θήβα -

Σονέτο πρώτο: Ευάνδη»
Από το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου.
Σκηνοθεσία: Θεωδωρής Γκόνης.

7/7 «Οιδίπους επί Κολωνώ» (διασκευή)

(ΗΠΑ - Νιγηρία)
Κείμενο - σκηνοθεσία: Wole Soyinka

8/7 «Πού είναι ο Οιδίπους» (Τουρκία)

Κείμενο - σκηνοθεσία: Sahika Tekand

9/7 «Θηβαΐς» (Κίνα)

Κινεζική όπερα της Heber Bang Zi βασισμένη στους «Επτά επί Θήβας» του Αισχύλου και την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή.
Σκηνοθεσία: Luo Jin - Lin.

10/7 «Η Διαθήκη του Οιδίποδα» του Heiner Muller

(Γερμανία)
Μουσική παράσταση σε μουσική - σκηνοθεσία: Steffen Schleiermacher

Ευριπίδη «Βάκχες»

Θίασος Tour de Babel
Frederic Servant, Anna - Sylvie Meyza

11/7 Παραδείγματα ερμηνείας: μονόλογι

Ήρωες του Θηβαϊκού κύκλου

12/7 «Ιοκάστη» (Ελλάδα)

Λυρική τραγωδία για ηθοποιό, σοπράνο, βαρύτονο, ανδρική χορωδία και μικτή ορχήστρα.

Μουσική: Γιώργος Κουρουπός
Κείμενα: Ιουλίτα Ηλιοπούλου
Σκηνοθεσία: Αποστολία Παπαδαμάκη
Σοπράνο: Σόνια Θεοδωρίδου
Ερμηνεία: Θέμις Μπαζάκα
Συμμετέχει η Ορχήστρα των Χρωμάτων.

Ισορροπώντας ποιότητα και ψυχαγωγία

Διανύοντας τον τρίτο χρόνο της δημιουργικής τους πορείας, οι «Νύχτες Πολιτισμού», το μικρό αλλά με διακριτούς στόχους και σαφή προσανατολισμό, πολιτιστικό θερινό φεστιβάλ του Δήμου Ρίου, έχει καταξιωθεί στη συνείδηση του κοινού της ευρύτερης περιοχής, αρθρώνοντας ουσιαστικές ποιοτικές προτάσεις, εδρώνοντας θεσμούς που κάθε χρόνο εμψυχώνονται και καταφέρνοντας να ισορροπήσει με τον ιδανικότερο τρόπο τις απαιτήσεις των υποψιασμένων και αυστηρών ακροατών με τα γούστα μιας μεγάλης μερίδας κοινού.

Οι άνθρωποι του Δήμου Ρίου κάθε χρονιά, αλλά φέτος ακόμη περισσότερο, κατόρθωσαν να συγκλίνουν την ποιοτική στάθμη των εκδηλώσεων με την ικανοποίηση των ψυχαγωγικών στάνταρντς, εξασφαλίζοντας πάντα υψηλά αισθητικά επίπεδα.

Οι φετινές «Νύχτες Πολιτισμού» άνοιξαν τα φτερά τους με τη γιορτή του Κερασιού στο Άνω Καστρίτσι, όπου η δημοφιλής τραγουδίστρια Γλυκερία αποτέλεσε πόλο έλξης για ένα πολυάριθμο ακροατήριο, που γεύτηκε τους χυμούς ενός υπέροχου μουσικού προγράμματος.

Οι διοργανωτές, αφουγκραζόμενοι το σφυγμό του νεανικού ενθουσιώδους κοινού, έχουν προγραμματίσει στις 17 Ιουλίου στην παραλία του Ρίου συναυλία με το συγκρότημα Ημισκούμπρια. Έχοντας ήδη μία δεκαετία στις πλάτες τους, τα «Ημισκούμπρια» με εφόδιο το ανατρεπτικό χιούμορ τους και τις χιπ χοπ επιδόσεις τους, σατυρίζουν την ελληνική πραγματικότητα εκθέτοντας πρώτα απ' όλα τον εαυτό τους στη διάθεση του κοινού. Αναγνωρίσιμοι στα πρόσωπα των Δημήτρη Μιτζέλου (μικρόφωνο 1), Μιθριδάτη (μικρόφωνο 2) και DJ Πρύτανη (στα πλατό) υπόσχονται μια δροσερή μουσική βραδιά.

Συνεχίζοντας και φέτος το πείραμα της άκρως επιτυχημένης μεταμεσονύκτιας ατμοσφαιρικής συναυλίας στο εκκλησάκι της Αγίας Μαρίας στα Σελλά —πέρσι ο Λουδοβίκος των Ανωγείων—, «παρέα με αλήτες άγιους και τρελ-

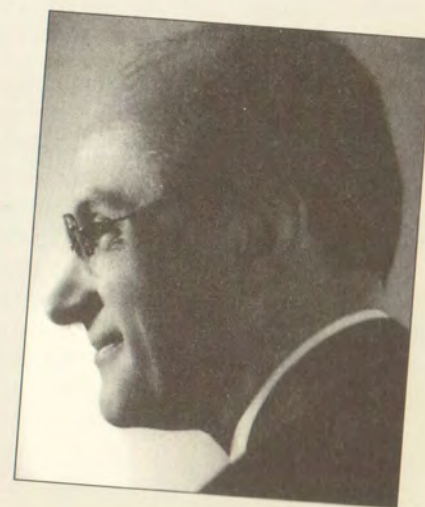

λούς», στις 12 τα μεσάνυχτα της 10ης Αυγούστου, οι Χαϊνήδες θα μας ξεναγήσουν στις ευαίσθητες μουσικές τους διαδρομές. Με πυξίδα την αυθεντικότητα και το συναίσθημα, το κρητικό σύνολο θα μας ταξιδέψει με τα παραδοσιακά του έγχορδα στις εσωτερικές αναζητήσεις του, μεταγγίζοντάς μας την αύρα, τα χρώματα και τα αρώματα της γενέτειράς τους. Μια μαγική βραδιά όπως και να την εξετάσει κανείς: από τον ανεπανάληπτο χώρο μέχρι τους υψηλούς μουσικούς προσκεκλημένους.

Τη σκυτάλη από τους Χαϊνήδες θα πάρει στις 23 Αυγούστου στο Φρούριο του Ρίου ένα από τα πιο επιτυχημένα ντουέτα της φετινής συναυλιακής σοδειάς. Θάνος Μικρούτσικος και Χρήστος Θηβαίος σε μια συνεργασία-πρόκληση που λειτούργησε καταλυτικά και δοκιμάστηκε κατ' επανάληψη, αποσπώντας εγκωμιαστικά σχόλια. Ο Θάνος Μικρούτσικος σε ένα πολυεπίπεδο ρόλο, αυτό του συνθέτη, του διευθυντή της ορχήστρας και του τραγουδιστή, ο Χρήστος Θηβαίος από την καλύτερη μαγιά των σύγχρονων τραγουδοποιών, η Άλκις Φουρουτζιάν με τις ανεκτίμητες φωνητικές της δυνατότητες και η σοπράνο Βασιλική Καραγιάννη με πολλές εκπλήξεις, αλλά κυρίως με στόχο να δώσουν την πρόπουσα μουσική λάμψη στην Πανσέληνο του Αυγούστου. Ένα πρόγραμμα ρομαντικό, τρυφερό, ευαίσθητο ειδικά διαμορφωμένο για το φεγγάρι, το μεγαλύτερο του Καλοκαιριού.

Με στόχο να ξεπεράσει την απρόσμενη επιτυχία της περσινής χρονιάς, ο Δήμος Ρίου καλεί τους λιλιπούτειους της περιοχής σε μια ακόμη παραμυθένια «πολιτεία για παιδιά». Σύνθημα για τη γιορτή που θα διαρκέσει από 28 Αυγούστου έως 1 Σεπτεμβρίου: «Κόκκινη κλωστή δεμένη...» και σκοπός να μετατραπεί το φρούριο του Ρίου σε έναν εκτεταμένο λουδουδόκοσμο. Χορός, τραγούδι, μάσκες, μαριονέτες, Καραγκιόζης (παράσταση και εργαστήριο) με τον Ευγένιο Σπαθάρη να τιμάται από το Δήμο Ρίου και πολλές ακόμα εκπλήξεις.

Οι «Νύχτες Πολιτισμού» θα ανανεώσουν το ραντεβού τους μαζί μας με το διήμερο κινηματογραφικό αφιέρωμα στον αείμνηστο Ντίνο Ηλιόπουλο. Σε μια απόπειρα σκιαγράφησης του πορτρέτου του κορυφαίου έλληνα ηθοποιού, με έδρα το θερινό σινεμά «Κάστρο» στις 7 και 8 Σεπτεμβρίου θα προβληθούν δύο ταινίες του, θα πραγματοποιηθεί έκθεση αφίσας και φωτογραφίας σχετική με τις κορυφαίες στιγμές του Ντίνου, ενώ μοναδικά στιγμιότυπα από την θυελλώδη ζωή και καριέρα του θα μας μεταφέρει ο φίλος και συνεργάτης του Βαγγέλης Πλειός, αλλά και η σύζυγος του μεγάλου ηθοποιού, που θα παρευρεθεί στο τιμητικό αφιέρωμα του Δήμου Ρίου.

προσεχώς... στην Καλαμάτα

Μια πόλη ακολουθεί το κάλεσμα της Τερψιχόρης

Της Άνας Ρεσβάνη

Το Διεθνές Κέντρο Χορού Καλαμάτας προχωρά και φέτος στη διοργάνωση του 8ου Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού που θα πραγματοποιηθεί φέτος μεταξύ 25 Ιουλίου και 5 Αυγούστου. Με συνέπεια στους στόχους που έθεσε από τα πρώτα του βήματα, το φεστιβάλ στήνει και φέτος γέφυρες με τη σύγχρονη χορογραφική δημιουργία και τον πλούτο της. Γίνεται βήμα διάλογου και ανταλλαγής ιδεών ανάμεσα στο κοινό και τον καλλιτέχνη, ανάμεσα στο παρόν και το παρελθόν της χορευτικής τέχνης

Η παρουσία του νέου ελληνικού χορού έχει τον δικό της χώρο στη φιλοσοφία που διαπνέει το φεστιβάλ. Για τις φετινές επιλογές, βασικός γνώμονας στάθηκε η πειραματική διάθεση των ομάδων σε σχέση με τις νέες τεχνολογίες αλλά και η ανάγκη να εμπλουτίσουν το κινητικό τους «λεξιλόγιο» μέσα από γόνιμες ανταλλαγές.

Πολιτιστικό «γεγονός» του καλοκαιριού αποτελεί η παρουσία ενός ζωντανού θρύλου του σύγχρονου χορού, του αμερικανού χορογράφου Μερς Κάνινγκχαμ. Η διαρκής αίσθηση ότι «υπάρχει πάντα κάτι καινούργιο να ανακαλύψει κανείς» είναι ίσως το πιο επαναστατικό χαρακτηριστικό του και μαζί αστείρευτη πηγή ενεργητικότητας. Δεν είναι τυχαίο ότι 26 χρόνια μετά την εμφάνισή του στο Ηρώδειο, διάλεξε να παρουσιάσει το Kalamata Event, ένα θέαμα-συμβάν, εμπνευσμένο και προσαρμοσμένο για το Αμφιθέατρο Κάστρου της Καλαμάτας.

Το Event (συμβάν, γεγονός), είδος θεάματος που επινοήθηκε από τους Μερς Κάνινγκχαμ και Τζον Κέπτζ, είναι σχετικό με την εμπειρία της στιγμής και προορίζεται για μη συμβατικούς θεατρικούς χώρους όπως τα μουσεία, τα στάδια ή τα ανοιχτά θέατρα. Παρουσιάζονται αποσπάσματα από έργα του ρεπερτορίου της ομάδας, χωρίς διάλειμμα, αλλά και ολόκληρα κομμάτια, με ανοιχτό πάντα το ενδεχόμενο να συμβαίνουν διαφορετικές δράσεις την ίδια στιγμή, ενώ η μουσική που χρησιμοποιείται ζωντανά δεν σχετίζεται με την πρωτότυπη συνοδεία του κάθε κομματιού. Το πρώτο Event χρονολογείται από το 1964 όταν η ομάδα του Κάνινγκχαμ βρισκόταν σε περιοδεία και χρειάστηκε να εμφανιστεί στο Μουσείο της Βιέννης (3 και 4 Αυγούστου-Αμφιθέατρο Κάστρου).

Στον αντίποδα του αφαιρετικού ιδιώματος του Κάνινγκχαμ

βρίσκεται ότι συνηθίζουμε να αποκαλούμε αфро-αμερικανικός χορός. Το φεστιβάλ ξεκινά με ένα τρίπτυχο από τη δουλειά του έγχρωμου αμερικανού χορογράφου και ιδρυτή της ομάδας Evidence, Ronald K. Brown, που μας εισάγει στον παράδεισο του ρυθμού. Υπογραμμίζει την κουλτούρα των μαύρων και αναδεικνύει το τελετουργικό στοιχείο των παραδοσιακών τραγουδιών και χορών της Δυτικής Αφρικής, χωρίς ωστόσο να εμπίπτει στο φολκλόρ. Υπάρχει μια οικονομία στη χορογραφική του αντίληψη που αποκαλύπτει επιρροές από τον αμερικανικό μοντέρνο χορό, ενώ ορατά είναι τα δάνεια από τη λάτιν τζαζ και το στριπ ντανς (25 και 26 Ιουλίου - Αμφιθέατρο Κάστρου - Πρώτη εμφάνιση στην Ελλάδα)

Το «Ρεσπάλ» των KAFIG, μια συνάντηση με το hip-hop. Αρχικά ήταν το smurf, ύστερα το break, ένα είδος χορού που ξεκίνησε σαν παιχνίδι επίδειξης δύναμης με ακροβατικά και παντομίμα από έφηβους αфро-αμερικανικής καταγωγής και μαζί τα γκράφιτι στους δρόμους των αμερικανικών μητροπόλεων στα τέλη της δεκαετίας του 1970. Η κουλτούρα των έγχρωμων του Μπρονξ και του Χάρλεμ δεν άργησε να διασχίσει τον Ατλαντικό συνεπικουρούμενη από τα μέσα ενημέρωσης, για να περάσει βαθμιαία από το δρόμο στη σκηνή. Μια από τις σημαντικότερες ομάδες του είδους αυτού με τεράστια αναγνώριση όχι μόνο στη γαλλική χορευτική σκηνή αλλά και με διεθνή καταξίωση είναι οι Kafig με καλλιτεχνικό διευθυντή και χορογράφο τον Mourad Merzouki. (4 και 5 Αυγούστου - Δημοτικό Θέατρο - πρώτη εμφάνιση στην Ελλάδα. Με τη στήριξη του Γαλλικού Ινστιτούτου και της AFAA).

Από ελληνικής πλευράς, η «Εταιρεία Ορχηστρικής Τέχνης Χορευτές» παρουσιάζει την τελευταία δουλειά της, που κάτω από το γενικό τίτλο Modus Vivendi περιλαμβάνει τρεις χορογραφίες των ιδρυτών της ομάδας: X-party (Μαρία Ανθυμίδου), «Φως αμυδρό. Κίτρινο» (Αλίκη Καζούρη), «Going Under» (Μιχάλης Ναλμπάντης). Σκηνοθεσία και video animation υπογράφει ο Μάκης Φάρος, μόνιμος συνεργάτης της ομάδας στις νέες τεχνολογίες. Την Αλίκη Καζούρη στο «Φως αμυδρό. Κίτρινο» απασχολούν σχέσεις που ποτέ δεν ολοκληρώνονται επίσης. Εισάγει στο χορευτικό δρώμενο ηχητικά τοπία λέξεων και φράσεων που αντλεί από τον «Ερημωτή» του Σάμουελ Μπέκετ, που δεν φθάνουν ποτέ με ολοκληρωμένο νόημα στο αυτί του θεατή. Για τη φετινή παραγωγή συμπράτει ένα εξαιρετικό δυναμικό χορευτών: Βίκυ Βλάσση, Λίντα Καπετανέα, Σύλβια Κα-

τσαρού, Έντυ Λάμε, Ερμής Μαλκότσης, Ράνια Παπαϊωάννου (30 και 31 Ιουλίου - Δημοτικό Θέατρο).

Η Καλαμάτα, η οποία δημιουργώντας το Διεθνές Κέντρο Χορού, στη συνέχεια ξεκίνησε τη διοργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού, εντασσόμενη στο Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων και έχοντας ήδη διαγράψει μια αξιοπρόσπεκτη πορεία στο χώρο του πολιτισμού.

Χώροι που φιλοξενούν παραστάσεις του Φεστιβάλ είναι το Αμφιθέατρο του Κάστρου, το Πνευματικό Κέντρο, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Καλαμάτας. Υψηλού επιπέδου, σεμινάρια χορού διοργανώνονται σε κάθε φεστιβάλ με σπουδαίους και διεθνείς δασκάλους του χορού, τα οποία συγκεντρώνουν επαγγελματίες χορευτές και σπουδαστές του χορού της

Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων

Πέμπτη - Παρασκευή 25 - 26 /7

Αμφιθέατρο Κάστρου

Ronald K. Brown / Evidence

«Walking Out the Dark», «Ebony Magazine», «Upside Down» του Ronald K. Brown

Σάββατο - Κυριακή 27 - 28 /7

Δημοτικό Θέατρο Καλαμάτας

Robyn Orlin / City Theatre & Dance Group

«Daddy, I've seen this piece six times before and I still don't know why they're hurting each other...», της Robyn Orlin

Κυριακή 28/7

Αμφιθέατρο Κάστρου

Stephen Petronio Company

«Strange Attractors» του Stephen Petronio

Δευτέρα 29/7

Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο

Ομάδα Σύγχρονου Χορού «Πρόσχημα» X (Albee) του Richard Siegal

Τρίτη - Τετάρτη 30 - 31/7

Δημοτικό Θέατρο Καλαμάτας

Ομάδα «Χορευτές»

Modus Vivendi των Μαρίας Ανθυμίδου, Αλίκη Καζούρη και Μιχάλη Ναλμπάντη.

Παρασκευή - Κυριακή 2 - 4/8

Δημοτικό Θέατρο Καλαμάτας

χώρας μας. Επίσης σεμινάρια μουσικής, ρυθμικής και κινητικής αγωγής, για εκπαιδευτικούς και οργάνωση μαθημάτων Tai-Chi με δάσκαλο το Ναπολέντα Ξιφαρά, καθώς και ανοιχτές επιμορφωτικές διαλέξεις για την ιστορία και την τέχνη του χορού από τη θεωρητικό του χορού Στεριανή Τσιντζλώνη.

Θερμές ευχαριστίες στην υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων του Διεθνούς Κέντρου Χορού Αγγελική Μήτρου, για την πολύτιμη βοήθειά της στην συγκέντρωση των πληροφοριών.

Russel Maliphant Company

«Two», «Knot», «Stream», «Sheer» του Russell Maliphant. Σε συνεργασία με το Βρετανικό Συμβούλιο

Σάββατο 3/8

Αμφιθέατρο Κάστρου

Merge Cunningham Dance Company

«Event» του Merce Cunningham

Κυριακή - Δευτέρα 4 - 5 /8

Δημοτικό Θέατρο Καλαμάτας

Companie Kafig

«Recital» της Compagnie Kafig. Με τη στήριξη του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών και της AFAA.

25/7-5/8

Σεμινάρια σύγχρονου χορού: Gwen Welliver

Οι ομάδες χορού Ronald K. Brown/Evidence, Robyn Orlin/City Theatre & Dance Group, Stephen Petronio Company και Compagnie Kafig παρουσιάζονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στο:

Διεθνές Κέντρο Χορού Καλαμάτας

Παν. Καίσαρη 6, 24100 Καλαμάτα

Τηλ: 07210 83086 & 90886 Φαξ: 07210 26966

E-mail: dikeho@conxion.gr,

Web site: <http://dikeho.conxion.gr>

προσεχώς... στην Επίδαυρο

12-13 Ιουλίου

«Υψιπύλη» του Ευριπίδη / Αμφι-Θέατρο

Η «Υψιπύλη» παρουσιάζεται σε μετάφραση-συμπλήρωση Τάσου Ρούσου, σκηνοθεσία Σπύρου Α. Ευαγγελάτου, σκηνικά-κοστούμια Γιώργου Ζιάκα και μουσική Δημήτρη Μαραγκόπουλου, ενώ την τραγική ηρωίδα ενσαρκώνει η Λήδα Τασοπούλου.

19-20 Ιουλίου

Θηβαϊκός Κύκλος / Κρατικό Θέατρο του Ντύσελτορφ-Πολιτιστική Ολυμπιάδα

Τέσσερις τραγωδίες, «Βάκχες», «Οιδίποδας Τύραννος» (19/7), «Επτά επί Θήβας» και «Αντιγόνη» (20/7), από τέσσερις σκηνοθέτες, έτσι όπως τις αντιμετώπισε σκηνογραφικά ο κορυφαίος γλύπτης Γιάννης Κουνέλης.

Ο Θεόδωρος Τερζόπουλος σκηνοθετεί τις «Βάκχες» του Ευριπίδη. Ο Ταντάσι Σουζούκι σκηνοθετεί τον «Οιδίποδα Τύραννο» του Σοφοκλή. Ο Βαλέρι Φοκίν σκηνοθετεί τους «Επτά επί Θήβας» του Αισχύλου. Η Άννα Μπαντόρα σκηνοθετεί την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή.

26-27 Ιουλίου

«Ορνίθες» του Αριστοφάνη / Θεατρικός Οργανισμός «Αριστοφάνης»

Μετάφραση Κ.Χ. Μύρη, σκηνοθεσία Θύμιου Καρακατσάνη, σκηνικά και κοστούμια Λαλούλας Χρυσικοπούλου, μουσική Γιώργου Τσαγκάρη, χορογραφίες Σοφίας Σπυράτου. Το ρόλο του Πεισθέτερου ερμηνεύει ο Θύμιος Καρακατσάνης, του Έποπα ο Τάκης Παπαματθαίου.

2-3 Αυγούστου

«Ιφιγένεια εν Αυλίδι» του Ευριπίδη / Εθνικό Θέατρο

Ο Κώστας Τσιάνος υπογράφει τη μετάφραση και τη σκηνοθεσία, ο Γιάννης Μετζικώφ τα σκηνικά και τα κοστούμια, ενώ τους ρόλους ερμηνεύουν οι Μαρία Σκουλά, Ακύλας Καραζήσης, Μαρία Κεχαγιόγλου, Αιμίλιος Χειλάκης, Φάνης Μουρατίδης, Νίκος Χατζόπουλος κ.ά.

9-10 Αυγούστου

«Αντιγόνη» του Σοφοκλή / Εθνικό Θέατρο

Μετάφραση Νίκου Παναγιωτόπουλου, σκηνοθεσία Νικαίτης Κοντούρη, σκηνικά και κοστούμια Γιώργου Πάτσα, μουσική Τάκη Φαραζή και χορογραφία Βάσως Μπαρμπούση. Τους ρόλους ερμηνεύουν οι Λυ-

δία Κονιόρδου, Σοφοκλής Πέππας, Μαρία Κατσιδάκη, Νίκος Αρβανίτης, Θέμης Πάνου, Κώστας Τριανταφυλλόπουλος κ.ά.

16-17 Αυγούστου

«Ηρακλής» του Ευριπίδη / Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος

Βασισμένη στις δυο ομώνυμες τραγωδίες του Ευριπίδη, η παράσταση «Ηρακλής» παρουσιάζεται σε σκηνοθεσία Αντρέι Σερμπάν. Για την παράσταση του ΚΘΒΕ ο σκηνοθέτης θα συνεργαστεί ξανά με τη μόνη συνεργάτιδά του μουσικό Ελίζαμπετ Σουάντος, ενώ στη διανομή θα αξιοποιηθεί σημαντικό μέρος του έμπειρου δυναμικού του ΚΘΒΕ.

23-24 Αυγούστου

«Φοίνισσες» του Ευριπίδη / Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου

Τη μετάφραση υπογράφει ο Μιχάλης Πιερής, τη σκηνοθεσία ο Νίκος Χαλαμάπου, τη μουσική ο Χρήστος Πήττας, τα σκηνικά ο Άντης Παρτζίλης, τα κοστούμια ο Στέφανος Αθηαϊνίτης και την κίνηση ο Ισίδωρος Σιδέρης. Τους ρόλους ερμηνεύουν οι Τζένη Γαϊτανοπούλου, Στέλιος Καυκαρίδης, Στέλλα Φυρογένη, Ανδρέας Βασιλείου, Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Νεοκλής Νεοκλέους, Γιώργος Μουαϊμης, Αντώνης Κατσαρής, Θεόδωρος Μιχαηλίδης, Χρύσανθος Χρυσάνθου, Κυριάκος Ευθυμίου κ.ά.

30-31 Αυγούστου

«Οιδίπους επί Κολωνών» του Σοφοκλή / Θέατρο Τέχνης

Την τελευταία τραγωδία του Σοφοκλή τον «Οιδίποδα επί Κολωνών», που διδάχτηκε μετά το θάνατο του, το 410 π.Χ., παρουσιάζει το Θέατρο Τέχνης στο Αρχαίο Θέατρο της Επίδαυρου στις 30 και 31 Αυγούστου, οπότε και ολοκληρώνονται τα «Επιδαύρια 2002». Τη σκηνοθετική μπαγκέτα της παράστασης μοιράζονται ο Γιώργος Λαζάνης και ο Μίμης Κουγιουμτζής, ενώ ο πρώτος εκπληρώνει μια επιθυμία του χρόνων καθώς ενσαρκώνει το ρόλο του Οιδίποδα, δηλώνοντας πως είναι και η τελευταία δουλειά του στο αρχαίο δράμα. Τη μετάφραση υπογράφει ο Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, τα σκηνικά και τα κοστούμια ο Διονύσης Φωτόπουλος, τη μουσική ο Θάνος Μικρούτσικος. Μαζί με το Γιώργο Λαζάνη τους ρόλους ερμηνεύουν οι Ρένη Πιπτακή, Κάτια Γέρου, Γιάννης Καρατζογιάννης κ.ά.

προσεχώς... στη μικρή Επίδαυρο

12-13 Ιουλίου

Ρεσιτάλ Δημήτρη Σγούρου

«Ρομαντικοί περίπατοι στην Ευρώπη»

Έργα Σοπέν και Λιστ (12/7), Μπραμς, Ραβέλ και Μπαλακίρεφ (13/7)

19-20 Ιουλίου

Λόγος και Μουσική:

Βραδίες Γιάννη Ρίτσου Μίκη Θεοδωράκη, «Επιτάφιος» με τη Νένα Βενετσάνου

Μεταγραφή για φωνή και πιάνο Τάσος Καρακατσάνης Τραγούδι: Νένα Βενετσάνου. Πιάνο: Τάσος Καρακατσάνης

«Φαίδρα». Σκηνοθεσία: Β. Νικολαΐδης.

Πρωταγωνιστεί η Νόνικα Γαληνέα

26-27 Ιουλίου

Συναυλία με την Ελένη Τσαλιγοπούλου Τραγουδώντας την Εποχή του Ονείρου

Μικρασιάτικοι, θρακιώτικοι και μακεδονίτικοι σκοποί, ρεμπέτικα, λαϊκά και έντεχνα σύγχρονα ελληνικά τραγούδια, σε μια μεγάλη διαδρομή στο χρόνο, ανάμεσα στα είδη που καθόρισαν το πρόσωπο της ελληνικής μουσικής.

Καλλιτεχνική επιμέλεια, πιάνο:

Γιώργος Ανδρέου.

Συμμετέχει η Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων του Δήμου Πατρέων.

Μουσική διεύθυνση: Θανάσης Τσιπινάκης

Χρήσιμα τηλέφωνα

ΔΕΠΑΠ	222157	Κιν/φος «Δαναός»	276628
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	623730	Κιν/φος «Κάστρο Ρίου»	994765
Πανεπιστήμιο Πάτρας	991822	«Millennium»	240400-1
Συνεδριακό Κέντρο Παν/μίου	996316	Αίθουσα «Ζέρβας»	994308
Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας	279679	Δημοτικό Θέατρο	273613
Δημοτικό Ωδείο	271087	Λιθογραφείο	328394
Ωδείο Πατρών-Φιλαρμονική	277740	Θέατρο «Αγορά»	271071
Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων	432556	Καρναβαλικό Γραφείο	279008
Χορευτικό Τμήμα Δήμου Πάτρας	274034	Μέγαρο Λόγου και Τέχνης	274034
Musical	270380	Δροσερικό	223270
Discover	624916	Παλαιά Σφαγεία Πατρών	314161
Πολύεδρο	277342	Πολυτεχνείο Αγίου	06910 62280
Μεθενίτης	274147	ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου	06410 21158
Πρωτοπορία	278727	Εθνική Πινακοθήκη	010 7211010
Ελληνικά Γράμματα	620384	Μέγαρο Μουσικής Αθηνών	010 7282333
Κιν/φος «Αελλώ»	328566	Εθνική Λυρική Σκηνή	010 3643700

Όσοι φορείς επιθυμούν να συμπεριλαμβάνονται οι εκδηλώσεις τους στη στήλη «Προσεχώς», μπορούν να μας ενημερώνουν έγκαιρα για τις δραστηριότητές τους με έναν από τους παρακάτω τρόπους: τηλ. 0610 623669, fax: 0610 240250, email: info@todonti.gr, Τ.Θ. 3008, 26222, Πάτρα.

Βιβλίο

Του Παναγιώτη Στ. Φωτίου

Μια βόλτα στο Μεσολόγγι

Το «δόντι», εδώ και καιρό, προσπαθεί να ανοίξει γραμμές επικοινωνίας και με τις πόλεις της ευρύτερης περιφέρειας της Δυτικής Ελλάδας, ώστε να προβάλλονται εκδηλώσεις και δραστηριότητες πολιτιστικές που λαμβάνουν χώρα σ' αυτές.

Ήδη αρχίσαμε με το Αίγιο, συνεχίσαμε με το Αγρίνιο και τον Πύργο. Τώρα θ' αναφερθούμε για λίγο στο Μεσολόγγι. Το Μεσολόγγι μας είναι γνωστό από την ιστορία του, τις γιορτές τις Εξόδου, τα δρώμενα στη γιορτή του Αη Συμιού, για τον Παλαμά, τον Μαλακάση, τον Τρικούπη, τον Κουμουνδούρο ίσως, και πολύ λιγότερο για την Πινακοθήκη Μοσχανδρέου, τη Βάλβειο Βιβλιοθήκη, τα νεοκλασικά του και τα όσα σημαντικά συμβαίνουν εκεί και από πρωτοβουλίες ιδιωτών.

Αναφερόμαστε στο Κέντρο Λόγου και Τέχνης «Διέξοδος» το οποίο στεγάζεται σε διώροφο κτίσμα του 18ου αιώνα και είναι στενά δεμένο με τη ζωή σημαντικών πολιτών του Μεσολογγίου. Πρόκειται για μια μη κερδοσκοπική εταιρεία πολιτισμού της οποίας ιδρυτής και πρόεδρος είναι ο δικηγόρος Νίκος Π. Κορδόσης.

Εδώ και τρία – τέσσερα χρόνια στο χώρο αυτό γίνονται σημαντικές εκδηλώσεις, εκθέσεις ζωγραφικής, συζητήσεις, διαλέξεις και συναυλίες.

Λειτουργεί και «Ελεύθερο Παιδικό Ινστιτούτο», ένα

πρόγραμμα που φιλοδοξεί να μιήσει τα παιδιά στα εικαστικά, την κλασική μουσική και την παιδική λογοτεχνία και το οποίο σε μεγάλο βαθμό στηρίζεται στην εθελοντική προσφορά εργασιών.

Το Κέντρο αυτό εκδίδει και ένα ενημερωτικό περιοδικό με τον ίδιο τίτλο, «Διέξοδος». Ψυχή του κέντρου εκτός από πανεπιστημιακούς και άλλους συνεργάτες είναι και η Ακακία Κορδόση η οποία επιδίδεται στη συγγραφή βιβλίων και στη λογοτεχνία εδώ και χρόνια.

Η Ακακία Κορδόση με το πλούσιο έργο της (διηγήματα, μυθιστορήματα, δοκίμια, μελέτες) καταθέτει την αγάπη της για τους ανθρώπους, για τον τόπο της, για τη γλώσσα και τον πολιτισμό μας. Το βιβλίο της «Δεκατρείς φωνές σιωπής» (νουβέλες – διηγήματα) μεταφράστηκε στα Γαλλικά και πήρε το Μεγάλο Βραβείο της Ακαδημίας της Γαλλίας.

Γνωρίζει καλά ότι το παιχνίδι της ζωής κερδίζεται ή χάνεται πρωτίστως μέσα μας. Τα μεγάλα «Ναι» ή «Όχι» είναι προσωπική μας υπόθεση και το τίμημα το

πληρώνουμε ο καθένας χωριστά.

Γι' αυτό και με το έργο της αποκαλύπτει όσα η αγωνία της νύχτας και ο αγώνας της μέρας αποταμεύουν μέσα μας. Ενδιαφέρεται για τη σκουριά που αφήνει ο χρόνος πάνω στους αρμούς του κορμιού και της ψυχής μας. Δίνει φωνή σε απλούς καθημερινούς ανθρώπους και τους αφήνει να πουν όσα τους βαρύνουν και να τραγουδήσουν όσα τους πνίγουν.

Έτσι μέσα στις σελίδες των βιβλίων της αποτυπώνονται

Όνειρα απραγματοποίητα

Διαψευσμένες ελπίδες

Θραύσματα ανθρωπιάς

Δείγματα σκληρότητας και απανθρωπιάς.

Παίρνει λάσπη και αίμα από το βυθό της ανθρώπινης ψυχής για να πλάσει την εικόνα του ανθρώπου της ελληνικής επαρχίας, κυρίως, μια εικόνα γήινη, με ζεστά χρώματα και τόνους χαμηλούς.

Προβάλλει χωρίς κραυγές και υπερβολές τα μικρά και μεγάλα δράματα των απλών και ταπεινών ανθρώπων που ζουν γύρω μας και κουβαλούν τη δική τους ιστορία.

Θέλει αυτοί οι απλοί που ζουν μια ζωή στη σιωπή και κρατούν τα δικά τους μικρά και μεγάλα μυστικά να καταξωθούν στα μάτια μας, να δικαιωθούν στην ψυχή και το νου του αναγνώστη.

Με συμπάθεια και αγάπη αντιμετωπίζει όλους τους ήρωές της. Και τις γυναίκες και τους άντρες που είναι δήθεν οι ισχυροί και οι νικητές του παιχνιδιού.

Με τρόπο απλό, λόγο λιτό, ύφος γλαφυρό αλλά και υπαινετικό, «ανοίγει παράθυρα» στους μοναχικούς για να ζήσουν, να δουν και να πουν αυτά που ήθελαν και δεν μπορούσαν.

Χρόνια τώρα η Ακακία Κορδόση ασχολείται με τα εξής θέματα – προβλήματα:

- Την εγκατάλειψη, τη μοναξιά, την αποξένωση
- Την εκμετάλλευση ανθρώπων από άνθρωπο, με τη φτώχεια και τον ισόβιο αγώνα για ένα σπίτι, για κάτι μικρό, αλλά σημαντικό.
- Με τις γυναίκες και το ρόλο τους σε μια κοινωνία που τις θέλει εξαρτήματα, υποταχτικές και κάτω από την εξουσία του άντρα – αφέντη.

- Με τους επικίνδυνους προσωπικούς απολογισμούς και τις τραγικές αυτοσυνειδησίες, όπου οι ισολογισμοί είναι συνήθως αρνητικοί.
- Με τη λογοτεχνική αποτύπωση του ήθους της κοινωνικής πραγματικότητας της μεταπολεμικής Ελλάδας, μ' όλες τις αντιθέσεις, τις αντιφάσεις και τα αδιέξοδα.

Το πολιτικό και ιστορικό πλαίσιο το χρησιμοποιεί ως φόντο και δεν την απασχολεί ιδιαίτερα, διότι θέλει να αναδείξει τον μικρόκοσμο και τα όσα συμβαίνουν μέσα στους ανθρώπους. Μας ξεναγεί στα «εσωτερικά» τοπία και με το λόγο της μας παίρνει σε ταξίδια αντίχενυσης και αποκρυπτογράφησης του μέσα ανθρώπου. Φωτίζει απλά και διακριτικά τον κρυμμένο κόσμο που κουβαλάει ο καθένας μέσα του.

Μας προσφέρει ένα καθρέφτη αλήθειας για να δούμε το αληθινό μας πρόσωπο. Γιατί στα μάτια και την καρδιά του Άλλου αναγνωρίζουμε και το δικό μας Εγώ. Μας εξοικειώνει με τη φθορά και το θάνατο. Μας απελευθερώνει από την ανιαρή καθημερινότητα και μας καλεί με τη μνήμη και τη φαντασία, χωρίς κραυγαλέες διδαχές, να αποκτήσουμε αυτογνωσία και να δώσουμε νόημα και ουσία στη ζωή μας, μέσα από τη συγκίνηση που προκαλεί η πραγματική τέχνη.

Έχουμε ανάγκη από μια τέχνη τέτοια, γιατί η εποχή μας σκληρή και ανελέητη «μας ρίχνει γυμνούς και ανέσπιους μέσα σ' έναν κόσμο ασυνενοησίας και μοναξιάς».

Έτσι χρειαζόμαστε την καλή λογοτεχνία «για να χαροποιηθεί η ψυχή μας και το πνεύμα μας, να αναπαυτεί η ακοή μας μακριά από την τύρβη της σύγχρονης ζωής. Κι ας είναι η λογοτεχνία γεμάτη πάθη και παθήματα, γεμάτη προβληματισμούς και ανθρωπινη οδύνη».

Σε μια εποχή που ζούμε την τυραννία του ασήμαντου η καλή λογοτεχνία προβάλλει ως αντίδοτο και καλό στήριγμα για τον αναγνώστη. Και η Ακακία Κορδόση προσφέρει σημαντική αρωγή με τα βιβλία της που είναι κόπος, αγάπη και αγωνία για τον άνθρωπο.

Αγάπη για τον τόπο, για το Μεσολόγγι συγκεκριμένα είναι ό,τι καλό γίνεται για την καταγραφή, ανάδειξη και προβολή της ιστορίας, της τέχνης και της παράδοσης της πόλης και κάθε προσπάθεια που γίνεται για την πνευματική πρόοδο και την αισθητική καλλιέργεια των κατοίκων. Θα επανέλθουμε με την πρώτη ευκαιρία.

Τι έμεινε από το μύθο;

Αρχαία Ολυμπία: Ένα συνέδριο για την επιβίωση του ελληνικού πολιτισμού στις σημερινές επιστήμες, ξεφεύγει από τα τετριμμένα

Κείμενο: Ανδρέας Τσιλίκας

Πρώτη φορά γίνεται συνέδριο για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό; Όχι βέβαια. Τότε, τι ξεχωριστό έχει η να προσπάθεια του Πανεπιστημίου Πατρών και του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας με το 2ο Παγκόσμιο Συνέδριο που διοργανώνουν την εβδομάδα από 12 – 17 Ιουλίου;

Πρώτη φορά γίνεται συνέδριο για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό; Όχι βέβαια. Τότε, τι ξεχωριστό έχει η να προσπάθεια του Πανεπιστημίου Πατρών και του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας με το 2ο Παγκόσμιο Συνέδριο που διοργανώνουν την εβδομάδα από 12 – 17 Ιουλίου;

Η διαφορά αυτής της προσπάθειας με τις περισσότερες από όσες έχουν γίνει ως τώρα, είναι πως το συγκεκριμένο συνέδριο δε φιλοδοξεί να αποκαλύψει ή να επαναλάβει μυστικά και λεπτομέρειες του ένδοξου αρχαιοελληνικού πολιτισμού. Αυτό που αναζητείται είναι η επιβίωση αυτής της εποχής στο σημερινό κόσμο και πιο συγκεκριμένα στον επιστημονικό κόσμο, για τον οποίο ένα Πανεπιστήμιο είναι και ο αρμοδιότερος φορέας για να ασχοληθεί.

Έτσι, μια απλή ματιά στο πρόγραμμα των εργασιών

που θα πραγματοποιηθούν στην έδρα της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας, αποδίδει εξαιρετικά ενδιαφέροντα και ορισμένες φορές προκλητικά ερευνητικά πεδία και θέματα. Σταχυολογούμε απλώς:

- *Η χρησιμότης της αρχαίας και μεσαιωνικής ελληνικής γραμματείας για την αποφυγή του ερευνητικού συνδρόμου «Εγώ το είπα πρώτος».*
- *Η εξέλιξη των ειδών και η γεωργική σκέψη και πρακτική: Από την Αρχαία Ελλάδα στο σήμερα.*
- *Φαρμακευτική επιστήμη και Ελλάδα: Μια διαχρονική σχέση.*
- *Η μετεωρολογική σκέψη των αρχαίων Ελλήνων και η σύγχρονη επιστήμη.*

- *Μαθηματικοί αλγόριθμοι στην κλασική φιλολογία.*
- *Η αρχαία Ελλάδα και η κλασική παιδεία στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Κάμψη ή πρόκληση;*
- *Από τον Θουκυδίδη στον Κίσιγκερ. Σύγχρονες θεωρίες των διεθνών σχέσεων και η αναγωγή τους στην αρχαιοελληνική σκέψη.*
- *Ήταν φεμινιστής ή αντιφεμινιστής ο Πλάτων; Οι θεωρίες του τι προσφέρουν σε μια σημερινή γυναίκα;*
- *Οι ομιλήτες στις παραπάνω διαλέξεις και στις δεκάδες άλλες που μπορείτε να βρείτε τόσο στο έντυπο πρόγραμμα του Συνεδρίου όσο και στην ηλεκτρονική του σελίδα (olympia.upatras.gr), έρχονται από Πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα και φορείς όλου του κόσμου.*

Κι αν ψάχνετε για προσκεκλημένα ονόματα γνωστά και πέρα από το αυστηρά επιστημονικό τους πεδίο, θα σας μιλούσαμε ενδεικτικά για την Ελένη Γλύκατζη Αρβελέρ και το Μιχάλη Κακογιάννη που μετέχουν στη διεθνή επιστημονική επιτροπή, τον καθηγητή Ζακ Λανγκ, πρώην υπουργό Παιδείας της Γαλλίας που θα κηρύξει την έναρξη του Συνεδρίου (Παρασκευή 12 Ιουλίου, 7.00 μ.μ.) και του καθηγητή Χάνσον από το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας που θα δώσει την εναρκτήρια διάλεξη με θέμα «Είμαστε όλοι Έλληνες τώρα: Οι Σύγχρονοι Αγώνες είναι πιο αρχαίοι από ποτέ».

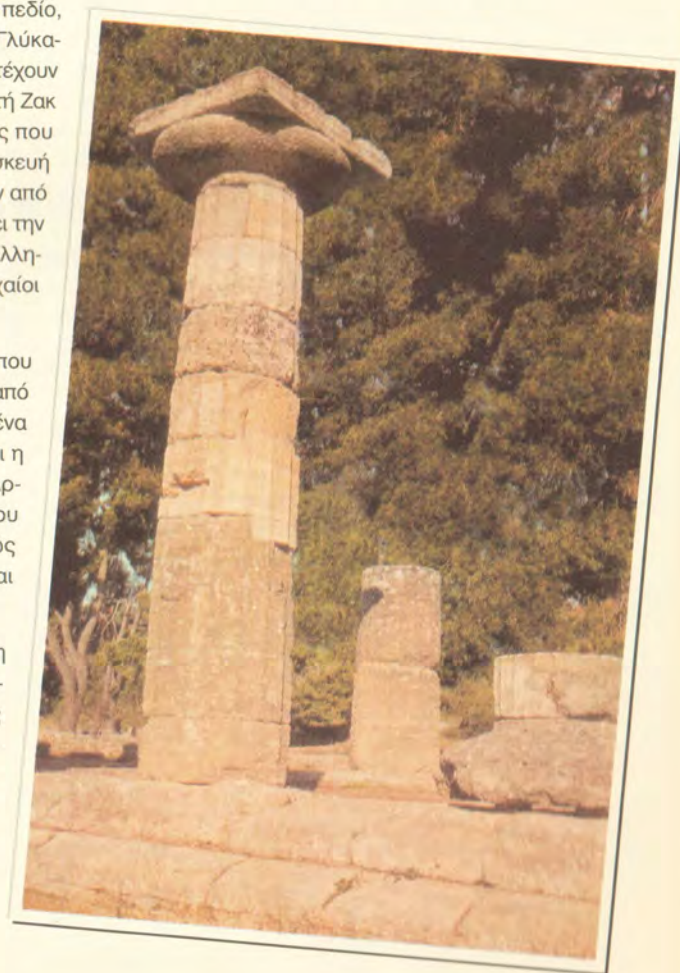
Το Συνέδριο δεν είναι βέβαια μια προσπάθεια που ξεκίνησε τυχαία. Ο σχεδιασμός έχει ξεκινήσει από το 1997, έχει προηγηθεί ένα ακόμα Συνέδριο, ένα προσυνέδριο, κάποιες εκδηλώσεις, αλλά και η ίδρυση του Ολυμπιακού Κέντρου Μελετών Αρχαιοελληνικού Πολιτισμού, ενός ιδρύματος που ξεπήδησε κι αυτό από την – αποδοτική καθώς φαίνεται – συνεργασία του Πανεπιστημίου και του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας.

Η φετινή διοργάνωση, όμως, έχει και μια άλλη παράμετρο. Αποκαλύπτει το πώς ένα περιφερειακό Πανεπιστήμιο διατηρώντας στέρεες τις βάσεις του και χωρίς να υποκύπτει στην ακαδημαϊκή αποκέντρωση και πολυδιάσπαση (περισσότερο χρήσιμη στους λαϊκίζοντες πολιτικούς), μπορεί να προσφέρει και να συνεργαστεί ουσιαστικά και με φορείς εκτός των δικών του συνόρων. Στην προκειμένη περίπτωση μάλιστα, το συγκεκριμένο Πανεπι-

στήμιο μοιάζει να συνεργάζεται περισσότερο αρμονικά με άλλες πόλεις παρά με αυτήν του οποίου φέρει το όνομα. Με αμοιβαία ευθύνη φυσικά...

Στην Αρχαία Ολυμπία, βέβαια, το πρόγραμμα των εργασιών δεν περιλαμβάνει μόνο ομιλίες ή επιστημονικές ανακοινώσεις. Στο πλαίσιο του θα λειτουργήσουν εκθέσεις βιβλίων, πινάκων ζωγραφικής, αντικειμένων και μουσικών οργάνων της αρχαιότητας, ενώ θα διοργανωθούν εκδρομές και ξεναγήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους.

Ως δραστηριότητα παράλληλη με αυτή του συνεδρίου, προβάλλεται – και είναι – και η συνεργασία του Πανεπιστημίου Πατρών και του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας με το αμερικανικό Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ για την διοργάνωση θερινών σχολείων, ως αρχή μιας σχέσης που μπορεί να αποδώσει σπουδαίους καρπούς.

«Οικογενειακό άλμπουμ» από τη Σκόπελο

Της Φάνιας Παπαδημητρίου

Φέτος, στα πλαίσια του 6ου Προγράμματος Καλλιτεχνικών Ανταλλαγών Mar (2002 – 2004) του Ευρωπαϊκού δικτύου Perinieres Europeenes pour Jeunes Artistes, η Ελλάδα συμμετέχει για 2η φορά με την υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού και της Διεύθυνσης Μορφωτικών Σχέσεων. Η συμμετοχή είναι τριπλή και λαμβάνει χώρα σε τρία διαφορετικά μέρη της Ελλάδος: το Κέντρο Σύγχρονης Εικαστικής Δημιουργίας Ρεθύμνου, το Κέντρο Φωτογραφίας Σκοπέλου και το Κέντρο Τέχνης και Τεχνολογίας – Φούρνος στην Αθήνα. Το πνεύμα της Οικογένειας είναι ο τίτλος των εκθέσεων του Ρεθύμνου και της Σκοπέλου που γίνονται ταυτόχρονα. Η σημασία της εκδήλωσης είναι μεγάλη για τη Σκόπελο, όχι μόνο γιατί οι άνθρωποι του νησιού χάρισαν πολύ από το χρόνο τους στο πνεύμα της οικογένειας αλλά και γιατί αυτή η έκθεση έχει σαν σκοπό και την αποδοχή, την πρόσκτηση, τη συντήρηση, την αξιοποίηση και τη διαχείριση των φωτογραφικών αρχείων του νησιού.

Στην πραγματικότητα, η έκθεση φωτογραφίας που τιτλοφορείται το πνεύμα της Οικογένειας, ξεκίνησε στη Σκόπελο την πρώτη του Δεκέμβρη 2001, για να τελειώσει το Σεπτέμβριο του 2002. Η έκθεση περιλαμβάνει διάφορα γεγονότα, τα οποία της προσφέρουν ιδιαίτερο νόημα. Το πρόγραμμα απευθύνεται τόσο σε μεγάλους όσο και σε μικρούς. Τα παιδιά του νησιού από 4 – 11 χρονών, είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στο Πνεύμα της Οικογένειας, παίρνοντας μέρος σε κάποια εργαστήρια, με ποικίλα θέματα όπως: τα παιδικά γενέθλια, το οικογενειακό πικνίκ, η αυτοπροσωπογραφία, η φωτογραφία σαν ψυχογράφημα και στην πλαζ. Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να κάνουν κατασκευές, να ζωγραφίσουν ή να δημιουργήσουν κολάζ με θέμα την οικογένεια, κάτι πολύ οικείο προς αυτά, καλλιεργώντας έτσι, όχι μόνο το ταλέντο τους αλλά και το πώς βλέπουν την κάθε φωτογραφία. Η κορύφωση του παιδικού προγράμματος έρχεται στις 29 Ιουνίου 2002, όταν θα γίνει και η έκθεση των παιδικών δημιουργιών.

Πέρα από το παιδικό πρόγραμμα υπάρχει και η «βασική» έκθεση της θερινής περιόδου, δηλαδή από το Μάιο του 2002 μέχρι το Σεπτέμβρη. Σε αυτήν θα λάβουν χώρα διάφορα γεγονότα, αλλά θα συμμετάσχουν και ξένοι καλλιτέχνες. Στις 19 και 20 Ιουλίου 2002 θα πραγματοποιηθεί στη Σκόπελο το χοροθέατρο «Τρελή Ευτυχία» από την ομάδα Οκτάνα και σε σκηνοθεσία Κωνσταντίνου Ρήγου, ενώ η έκθεση «Οικογενειακό Άλμπουμ» θα διαρκέσει από τις 3 Αυγούστου έως τις 7 Σεπτεμβρίου 2002. Επίσης στο νησί θα φιλοξενηθεί για δύο εβδομάδες το φωτογραφικό εργαστήριο της Τσοκάνης. Την πρώτη εβδομάδα (31/08 – 07/09) θα εξεταστούν θέματα όπως η ζωή στην ελληνική πόλη και κατά βάση στο νησί, καθώς και η «εσωτερική φωνή», δηλαδή οι αναμνήσεις και οι εμπειρίες που δημιουργούν οι πανανθρώπινες εικόνες στο

χρόνο. Τη δεύτερη εβδομάδα (07/09 – 14/09) ο νεοϋορκέζος Bob Sacha διδάσκει μέσα από τη δουλειά του πως να εξερευνούν βαθύτερα τη ζωή στο νησί, ενώ ο John Goodman από τη Βοστώνη μελετά και φωτογραφίζει το γυμνό σώμα μέσα στις φυσικές ομορφιές της Σκοπέλου.

Η σημασία της έκθεσης είναι τόσο μεγάλη, όσο είναι και το θέμα της, δηλαδή η σημασία της οικογένειας σαν κοινωνικό φαινόμενο, αλλά και σαν πιο προσωπικές σχέσεις. Όπως λέει και ο Βαγγέλης Ιωακείμιδης, ο διευθυντής του φωτογραφικού κέντρου της Σκοπέλου, «δείχνοντας την οικογένεια σου, δείχνεις, να αποκαλύπτεις ένα σημαντικό μέρος του εαυτού σου» ενώ παράλληλα «το πορτρέτο της οικογένειας σηματοδοτεί συχνά πολύ πιο έντονα μια χρονική περίοδο, από το πορτρέτο ενός μεμονωμένου ατόμου». Την εποπτεία έχει αναλάβει η Λία Ναλπαντίδου και την επιμέλεια και το σχέδιο των σεμιναρίων η Μαρία Χουλιάκη. Ο σκοπός του Πνεύματος της Οικογένειας είναι τόσο ο εμπλουτισμός των παιδαγωγικών τάσεων, όσο και η διεύρυνση των δυνατοτήτων της μαθησιακής διαδικασίας. Η αυτογνωσία, η ψυχική καλλιέργεια και η σύσφιξη των σχέσεων της ομάδας των συμμετεχόντων είναι μερικοί από τους βασικούς σκοπούς της εκδήλωσης. Μέσα από τις διαφορετικές θεματικές ενότητες γίνεται μια προσπάθεια να απαντηθούν ερωτήματα σχετικά με τη αυτοπροσωπογραφία και την αυτοβιογραφία, τη μυθιστορηματική αφήγηση, την έννοια του χρόνου, την ετερότητα και την ταυτότητα. Επειδή όμως μια φωτογραφία είναι χίλιες λέξεις, μόνο μέσα από την οπτική επαφή γίνεται σαφώς κατανοητή η εκδήλωση...

Η φωτογραφική τέχνη σαν μέσο τεκμηρίωσης και καλλιτεχνικής έκφρασης

Του Ξενοφώντα Αργ. Παπαευθυμίου

Ο σύγχρονος άνθρωπος με τα μέσα που προσφέρει η τεχνολογία και ο αυτοματισμός, πολλά πράγματα τα θεωρεί δεδομένα, αλλά και προστά, χωρίς να συνειδητοποιεί την αξία και τη σημασία που έχουν για τον πολιτισμό μας, αγνοώντας τα πολλές φορές και υποβιβάζοντάς τα στο επίπεδο του εφήμερου καταναλωτικού αγαθού.

Αυτά όμως που σήμερα θεωρούμε κοινότητα, κάποτε αποτέλεσαν επανάσταση όχι μόνο για την τεχνολογία αλλά και για την τέχνη, χώρους τους οποίους καθόρισαν και σημάδεψαν εφευρέσεις όπως αυτή της φωτογραφίας τα τελευταία τουλάχιστον 150 χρόνια.

Η φωτογραφία ξεκίνησε σαν ένα τεχνολογικό επίτευγμα, το οποίο είχε σαν αποτέλεσμα τη μόνιμη αποτύπωση φυσικών παραστάσεων και προσώπων,

πάνω σε μία φωτοευαίσθητη επιφάνεια, μόνο με την επίδραση του φωτός.

Ήταν ένα επίτευγμα που προκάλεσε μια βαθειά αλλαγή στην κοσμοαντίληψη της εποχής του, αφού η δυνατότητα αποτύπωσης της πραγματικότητας, της διαιώνισης προσώπων και καταστάσεων, του παγώματος μίας στιγμής, ήταν πρωτοφανής εμπειρία για τον άνθρωπο.

Ο πρώτος φωτογράφος της ιστορίας ή καλύτερα αυτός που ολοκλήρωσε την τεχνική της φωτογραφικής αποτύπωσης, ήταν ο Luis Daguerre (Λουί Νταγκέρ), ο οποίος μετά από πολλούς πειρατισμούς και βασισμένους στις πολύχρονες έρευνες του N. Niepce, βρήκε τη μέθοδο να παράγει, στα 1837, τις πρώτες δαγκεροτυπίες, που πήραν το όνομά τους από τον εφευρέτη τους.

Η διαδικασία παραγωγής τους είχε να κάνει με την ευαισθητοποίηση μίας επάργυρης μεταλλικής πλάκας με ατμούς ιωδίου και βρωμίου, η οποία ετοποθετείτο σε ένα σκοτεινό θάλαμο, προκειμένου να εκτεθεί στον κατάλληλο φωτισμό. Η αποτύπωση και μονιμοποίηση – στερέωση της εικόνας, γινόταν με ατμούς υδραργύρου και χλωριούχου νατρίου, παράγοντας μόνον ένα θετικό αντίκτυπο.

Με τα χρόνια η τεχνική εξελίχθηκε και έγινε δυνατή η παραγωγή πολλών αντιτύπων, καθώς η αποτύπωση του ειδώλου γινόταν σε αρνητική μορφή πάνω σε μία φωτοευαίσθητη πλάκα και κατόπιν τυπωνόταν θετική πάνω σε ειδικό χαρτί.

Αυτές οι αρνητικές πλάκες αρχικά ήταν γυάλινες ενώ αργότερα έγιναν από ζελατίνα και η μία τεχνική εξέλιξη έφερε την άλλη, έτσι ώστε να έχουμε όλο και πιο μικρές εύχρηστες μηχανές φωτογράφησης, με αποτέλεσμα η φωτογραφική αποτύπωση και αναπαραγωγή να γίνεται όλο και πιο απλή υπόθεση, προσιτή στον καθένα, γεγονός που συνέβαλε στο να χαθεί η αρχική γοητεία και η μαγεία μίας διαδικασίας, η οποία ξέπεσε στον ευτελή καταναλωτισμό.

Η φωτογραφία σαν κάτι το καινούριο και το επαναστατικό, προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις, άλλοτε θετικές και άλλοτε αρνητικές. Πολλοί ήταν αυτοί, από τον πνευματικό και επιστημονικό κόσμο, που ενθουσιάστηκαν από την νέα αυτή τέχνη. Δεν ήταν όμως λίγοι και αυτοί που καταφέρθηκαν εναντίον της, αντιμετωπίζοντας στενοκέφαλα και μη θέλοντας να δεχτούν κάτι το οποίο έρχεται να αλλάξει την κατεστημένη αντίληψη για τη ζωή.

Μερικοί θεολογίζοντας έφτασαν στο ακραίο σημείο να την αποκαλέσουν και διαβολική, θεωρώντας σαν ύβρη την τεχνική αναπαραγωγή πιστών αντιγράφων της δημιουργίας του Θεού, ενώ άλλοι πνευματικοί άνθρωποι έσπευσαν να προβλέψουν τον παραγκωνισμό των εικαστικών τεχνών και την αντι-

κατάσταση της «χειρωνακτικής» καλλιτεχνικής δημιουργίας, από μία φτηνή τεχνική που δίνει πολλά αντίγραφα της φύσης.

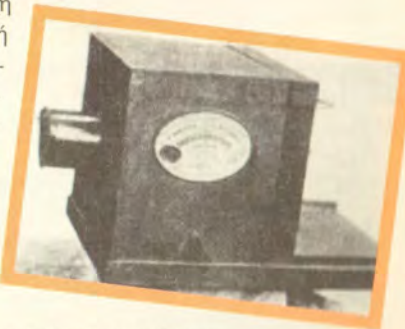
Οι αντιρρήσεις και οι προβλέψεις ήταν πολλές, αλλά η ιστορία έδειξε ότι δεν είχαν καμία βάση και νόημα, αφού η φωτογραφία όχι μόνο αγκαλιάστηκε από καλλιτέχνες και κινήματα — όπως οι Σουρρεαλιστές και πολλοί μεταγενέστεροι — που τη χρησιμοποίησαν σαν υλικό δημιουργίας, αλλά κατόρθωσε να αυτονομηθεί και να αποτελέσει καλλιτεχνική έκφραση που υπηρέτησε, εκτός από το αισθητικό πεδίο, την επιστήμη, την ιστορία και άλλους τομείς, με τη δυνατότητα τεκμηρίωσης και μεταφοράς γνώσης και μνήμης.

Βέβαια ακόμα και σήμερα τίθεται το δίλημμα αν η φωτογραφία αποτελεί στην πραγματικότητα τέχνη ή είναι απλώς μια τεχνική.

Στο δίλημμα αυτό πρέπει να απαντήσουμε με το σκεπτικό ότι ο χαρακτήρας όχι μόνο της φωτογραφίας, αλλά και της χαρακτηριστικής, της αγγειοπλαστικής και τόσων άλλων, καθορίζεται από τον τρόπο χρήσης, τον προορισμό τους και το αποτέλεσμα που δίνουν. Η καλλιτεχνική διάσταση έχει να κάνει πάντα με τη διάθεση και την πρόθεση του δημιουργού και υπόκειται σε κάποια εκφραστική «ηθική» η οποία όταν δεν τηρείται ή δεν υπάρχει, επέρχεται μία έκπτωση προς την απλή τεχνική, που σαν μοναδικό σκοπό έχει τη δημιουργία αντικειμένων χωρίς ψυχή, συχνά ευτελών και αναλώσιμων.

Σε μία εποχή όπως η δική μας, όπου κυριαρχεί η εικόνα με την ευκολία και την επικοινωνιακή δυναμική που κατέχει, πρέπει να

τοποθετήσουμε ακόμη περισσότερο, να ξεχωρίσουμε την όποια καλλιτεχνική διάσταση υπάρχει μέσα σε αυτό το βομβαρδισμό εικόνων και προς αυτή την κατεύθυνση μπορούν να οδηγήσουν σοβαρές και εύστοχες εκδόσεις όπως αυτές που βλέπουμε στις προθήκες των βιβλιοπωλείων τον τελευταίο καιρό.

Βιβλία για το καλοκαίρι

Ανδρέας Τσιλίκας

«Τα μεγάλα ρεπορτάζ»

επιλογή – εισαγωγή: John Carey
μετάφραση: Ερρίκος Μπαρτζινόπουλος
Εκδόσεις «Νάρκισσος»

Ξεφυλλίζοντας πριν λίγα χρόνια την αγγλική έκδοση των «Μεγάλων ρεπορτάζ», είχα την περιέργεια, για το πώς θα καταφέρει να βρει μια τουλάχιστον αξιοπρεπή ελληνική μετάφραση. Οι δύο τόμοι που κυκλοφόρησαν από τις εκδόσεις «Νάρκισσος» είναι η καλύτερη εντύπωση. Το βιβλίο δεν απευθύνεται σε δημοσιογράφους. Είναι μια καταγραφή μεγάλων στιγμών της ιστορίας της ανθρωπότητας μέσα από κείμενα που θα μπορούσαν να είναι πρότυπα δημοσιογραφικής καταγραφής. Έργα αρχαίων ιστορικών, ντοκουμέντα, απομνημονεύματα, εξιστορήσεις, λογοτεχνικές καταγραφές διηγούνται με μαγικό τρόπο την ιστορία του κόσμου μας.

«Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής, ο Σοφός Έλληνας του Μονάχου»

Δέσποινα Καραθεοδωρή – Ροδοπούλου και
Δέσποινα Βλαχοστεργίου – Βαβατέκη
Εκδόσεις «Κάκτος»

Όσοι ασχολούνται σε βάθος με τα μαθηματικά ή με τη φυσική, γνωρίζουν σίγουρα γιατί ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής είναι μια από τις παγκόσμια αναγνωρισμένες μορφές τους. Για όσους από αυτούς θέλουν να τον γνωρίσουν λίγο καλύτερα, αλλά και για όλους τους άλλους που αρέσκονται στις βιογραφίες συναρπαστικών ανθρώπων, υπάρχει το νέο βιβλίο που κυκλοφόρησε από τον «Κάκτος». Το ξεκίνημα από το Φανάρι, οι σπουδές και οι θεωρίες του, οι παρορμητικές αποφάσεις του, το έργο του για την αναβάθμιση της παιδείας, οι σχέσεις του με την Ελλάδα... Στιγμές ενός μεγάλου Έλληνα που δεν ευτύχησε να βρει την πλατιά αναγνώριση.

Παναγιώτης Ανδριόπουλος

«Τόξο Μεγίστου Κύκλου»

Νίκος Παπανάστου

Εκδόσεις «Μαΐστρος», 2002

(Έπαινος πεζογραφίας «Νίκος Καββαδίας».)

Πρόκειται για ένα μυθιστόρημα – ντοκουμέντο για τον ναυτικό, τη ζωή και τους καημούς του, γραμμένο από τον Νίκο Παπανάστου, για χρόνια μαρκόνι στα καράβια. Μέσα από την προσωπική περιπέτεια αναδύεται και όλη η ναυτική ιστορία της μεταπολεμικής Ελλάδας.

Το βιβλίο ουσιαστικά αποτελεί έναν ύμνο στην ελληνική ναυτοσύνη. Ο συγγραφέας, που γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Ηλεία, μετά από μακρόχρονη υπηρεσία ασυρματιστή σε ποντοπόρα πλοία, μετα-

πήδησε στη στεριά για να εργαστεί σε ναυτική σχολή. Τελικά ξαναγύρισε στη θάλασσα, νικημένος από τη νοσταλγία... Το βιβλίο διαπερνά ένα πνεύμα νηφάλιο και ανήσυχο, καρτερικό και αγωνιστικό συνάμα, σαν αυτό που ώθησε τον ελληνισμό στην οικοδόμηση της μεγάλης ναυτικής του παράδοσης. Λόγος γνήσιος, απλός και γλαφυρός, για αλλεπάλληλα μπάρκα, μπουνάτσες και τυφώνες. Ένα επάγγελμα που χάνεται και μαζί μια Ελλάδα που χάνεται.

«Ο Παπαδιαμάντης και η Δύση (πέντε μελέτες)»

Λάκης Προγκίδης

Εκδόσεις «Εστία», Αθήνα 2002

Ο συγγραφέας Λάκης Προγκίδης έγινε γνωστός στο ελληνικό κοινό με την έκδοση (μετάφραση από τα γαλλικά) του βιβλίου του «Η κατάκτηση του μυθιστορημάτος. Από τον Παπαδιαμάντη στον Βοκκάκι» με πρόλογο του Μίλαν Κούντερα. Οι πέντε μελέτες που περιλαμβάνονται στο βιβλίο εκφράζουν την έντονη επιθυμία του συγγραφέα να δει τον Παπαδιαμάντη να διαλέγεται με τους θεμελιωτές του ευρωπαϊκού μυθιστορημάτος. Κι όπως δηλώνει χαρακτηριστικά ο Λ. Προγκίδης εκφράζουν «την ευγνωμοσύνη μου προς το συγγραφέα που μου επέτρεψε να ριζώσω στη Δύση εισδύοντας ταυτόχρονα πιο βαθιά στο αίνιγμα που λέγεται ελληνική πραγματικότητα». Τώρα, που χάρη στην έρευνα γνωρίζουμε τον μεταφραστή Παπαδιαμάντη, τον κυρ Αλέξανδρο. Που ήταν ενήμερος όλου του φάσματος της μυθιστορηματικής γραφής της εποχής του, μπορούμε να προσεγγίσουμε ακόμα πιο ουσιαστικά τον μεγάλο Σκιαθίτη, ο οποίος αρκετά νωρίς διαλέγεται με την Ευρώπη. Ακόμα κι αν κανείς διαφωνεί με τις παρατηρήσεις του Προγκίδη, δεν μπορεί να τον προσπεράσει, δηλ. να τον αγνοήσει. Προτείνει μια «άλλη» ανάγνωση του Παπαδιαμάντη που παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον.

«Ένα ποτήρι ακόμα»

Ανθολογία διηγημάτων παλαιών και νέων
συγγραφέων

Εκδόσεις «Ακρίτας», Αθήνα 2001

Τα διηγήματα που περιέχονται στο βιβλίο αφηγούνται ιστορίες ανθρώπινων έργων, αναδεικνύοντας την απλότητα – το αεί ζητούμενο – και την ευεργετική λειτουργία της λογοτεχνικής γραφής. Μιας γραφής που μας αποκαλύπτει το φως της ποιητικής όρασης των πραγμάτων. Ανθολογούνται διηγήματα των Κων. Θεοτόκη, Χρ. Γιανναρά, Δημ. Χατζή, Π. Β. Πάσχου, Μ. Καραγάτση, ενώ δημοσιεύονται σε μετάφραση διηγήματα των Σέλιμα Λάγκερλεφ και Λέοντος Τολστόι. «Ο πατήρ Σεργκέι» του Τολστόι μας υπενθυμίζει την αξεπέραστη ομορφιά της ρωσικής κλασικής πεζογραφίας.

Παναγιώτης Φωτίου

«Δωμάτιο για έναν»

Χρίστος Λάσκαρης

Εκδ. Γαβριηλίδης, Αθήνα, 2001

Μετά τη συνολική έκδοση των ποιημάτων του (1965 – 1991) ο Χρίστος Λάσκαρης μας δώρισε μια ακόμα ποιητική συλλογή με τίτλο «Τέλος του προγράμματος» (Μπιλιέτο, Παιανία 1997).

Όσοι τον γνωρίζουμε καλά ήμασταν σχεδόν βέβαιοι ότι ο κ. Λάσκαρης δεν σταμάτησε να γράφει, γιατί δεν γράφει απλά ποιήματα αλλά ζει ποιητικά ο Χρίστος Λάσκαρης και έτσι όσο θα είναι καλά θα φιλοδώρει τους φίλους και αναγνώστες με τα δώρα της ποίησης. Έτσι δε μας ξάφνιασε η κυκλοφορία της νέας του ποιητικής συλλογής «Δωμάτιο για έναν».

Διαβάσαμε και πάλι σύντομα, λιτά και προσγειωμένα, δυνατά ανθρώπινα ποιήματα. Η τεχνική η ίδια. Σύθεση ενός λεκτικού πίνακα όπου μια πινελιά στο τέλος φωτίζει, δυναμιτίζει και σφραγίζει όλο το δημιούργημα.

Γνωρίζει καλά ο Λάσκαρης να κάνει το παρελθόν ζωντανό παρόν, να συμφιλιώνει το θάνατο με τη ζωή, να αποκαλύπτει τα απλά και μεγάλα που όλοι ζούμε και λίγοι συνειδητοποιούμε.

Πιο ώριμος τώρα ο ποιητής επιδιώκει να χαρεί τη δη-

Βιβλία για το καλοκαίρι

μιουργική σιωπή και βλέπει το θάνατο κατάματα χωρίς να επιχειρεί να τον «ξεορκίζει» όπως παλιότερα.

Έρχεται ο θάνατος και κάθεται δίπλα μου

...
κάθεται αμίλητος
με το χέρι του
πάνω στο γόνατό μου (σελ. 18)

Το μάτι του καθαρό και διεισδυτικό παρατηρεί
τα πάντα γύρω του,

«...και να κοιτώ
μόναχα να κοιτώ
τίποτε άλλο» (σελ. 64),

αλλά κρατάει την παιδική σπιρτάδα και αθωότητα,
τον ρεμβασμό και την ονειροπόληση.

*«Γίνομαι πάλι ο δεκαεξάρης έφηβος
Ξαπλωμένος στο καταπράσινο χορτάρι» (σελ. 27)*

Συναντούμε ποιήματα κοινωνικά, ερωτικά, εξομολογητικά – αυτοβιογραφικά και αρκετά ποιήματα για την ποίηση, για τον αγώνα του ποιητή να χτίσει το ποίημα, να δαμάσει τις λέξεις, να δώσει ζωή και αυτονομία σε εικόνες, σκέψεις, μνήμες...

*«Τι θα 'τανε χωρίς τα ποιήματά του
Ένας κι αυτός μες στο σωρό» (σελ. 38)*

Με τα ποιήματά του ο Χρ. Λάσκαρης δεν εξασφάλισε μόνο τη διάκριση και μια «... βακτηρία για τα γεράματά του», αλλά παραμυθία και συντροφιά σε μας τους αναγνώστες.

«Σαρκοφάγος»

Γιάννης Ζαρκάδης
Πλανόδιον, Αθήνα, 2002

Τα ποιήματα αυτής της συλλογής του Γιάννη Ζαρκάδη είναι οργανωμένα σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη έχουμε ποιήματα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτικά αλλά και ποιήματα υπαρξιακής και μεταφυσικής αγωνίας. Δίνεται το πως βιώνει αυτές τις καταστάσεις ο ίδιος ο ποιητής και τις μεταποιεί σε εικόνες και στίχους με το δικό του λιτό, δωρικό και υπαινικτικό τρόπο.

Στη δεύτερη, η οποία ορίζεται από το στίχο «Θάνατος νεαρός είναι ο έρωτας» συναντούμε ποιήματα ερωτικά με μια αλληγορία που παραπέμπει σε κάθε βιωματική σχέση με ανθρώπους, πράγματα και έργα. Γιατί ερωτική ήταν η σχέση με την ελευθερία και τα ιδανικά όλων εκείνων που χάθηκαν στην αντίσταση και στα δύσκολα χρόνια που ακολούθησαν. Γι' αυτό και ο θάνατος και ο έρωτας μοιάζουν πολύ.

*«Ο έρωτας είναι σταθμός / με φώτα / που πιάνει
/ νύχτα / το τρένο του θανάτου» (σελ. 52).*

Η τρίτη είναι και η μικρότερη και περιέχει μονόστιχα, δίστιχα, τρίστιχα και τετράστιχα ποιήματα. Ο τίτ-

λος είναι χαρακτηριστικός. «Τα μικρά ερυθρά». Παραπέμπει στη βιολογία και την αιματολογία.

Ο Γιάννης Ζαρκάδης κινείται στο ποιητικό σύμπαν που έχουν προσδιορίσει ο Μάριος Μέσκος, ο Χρήστος Μπράβος και ο Μιχάλης Γκανάς και σιγά – σιγά δείχνει το δικό του ευδιάκριτο και φωτεινό αστερισμό.

Την ιστορία, τις λαϊκές αφηγήσεις, τη ζωή του χωριού και τα σημερινά αδιέξοδα τα κάνει κρουστά και εκφραστικά ποιήματα, χωρίς ρητορείες, διδακτισμούς και διάθεση εντυπωσιασμού.

Και σ' αυτή τη συλλογή οικοδομεί μια σαρκοφάγο για να τιμήσει το σώμα της πατρίδας.

«... Σμόλικας, Γράμμος, Γκαμήλα / Τζουμέρκα, Νεμέρτσκα, Καρόλα / Καθάρτια της πατρίδας της πατρίδας πετρωμένα» (σελ. 13)

Θα επανέλθω με περισσότερα και για τους δύο ποιητές μας.

«Ακόμα δεν ακούσατε τίποτα...»

Η πρώτη προφητική ατάκα και ο Ομιλών Κινηματογράφος στην Πάτρα

Η σημερινή μορφή του κινηματογράφου χρωστά ένα τεράστιο μέρος στην πρόοδο της τεχνολογίας αφού η 7η τέχνη είναι η μοναδική ίσως που ήταν στην εξέλιξή της τόσο εξαρτώμενη από τα επιτεύγματά του χώρου αυτού. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι για τον κινηματογράφο συχνότατα αναφερόμαστε με τον όρο «βιομηχανία του θεάματος», χαρακτηρισμό που στις άλλες τέχνες δεν αποδίδουμε. Ο ερχομός του ομιλούντος, που χρονικά προσδιορίζεται στα 1927 στις ΗΓΙΑ, τάραξε τα ύδατα της νηπιακής τότε ηλικίας του κινηματογράφου – τριάντα περίπου χρόνια ζωής από την εμφάνισή του – και στάθηκε ορόσημο για την εξέλιξη του είδους.

Του Γιάννη Μουγγολιά

Όλα ξεκίνησαν στις 6 Οκτωβρίου του 1927 στη Νέα Υόρκη με την πρώτη προβολή ταινίας ομιλούντος κινηματογράφου, τον «Τραγουδιστή της Τζαζ», που σκηνοθέτησε ο Άλεν Κρόσλαντ και πρωταγωνίστησε ο Αλ Τζόλσον. Η ταινία έμεινε στην ιστορία σαν η πρώτη ομιλούσα – άδουσα ταινία, χωρίς να έχει να επιδείξει κινηματογραφικές αρετές. Το ρηχό σενάριο περιγράφει την άρνηση ενός πρωτοψάλτη της συναγωγής να ακολουθήσει τα βήματα του Εβραίου πατέρα του. Έτσι γίνεται τραγουδιστής και φτάνει στην επιτυχία βάζοντας μαύρο το πρόσωπό του. Η ταινία γνώρισε τεράστια εισπρακτική επιτυχία, ενώ αργότερα γυρίστηκαν δύο μέτρια ριμέικ, το πρώτο από το σκηνοθέτη Μάικλ Κέρτιζ το 1953 και το δεύτερο το 1980 με τους Νιλ Ντάιαμοντ και Λόρενς Ολίβιε. Το αυθεντικό φιλμ με ελαφρώς ρατσιστικό προσανατολισμό ευθυγραμμίζονταν με τη συντηρητική άποψη που κυριαρχούσε στο σινεμά, ότι οι νέγροι έπρεπε να είναι υποχρεωτικά υπηρέτες ή μουσικοί υποθετώντας τις προκαταλήψεις του Μπρόντγουεϊ.

Ο πρωταγωνιστής Αλ Τζόλσον έμεινε στην ιστορία σαν ο πρώτος άνθρωπος που μίλησε σε ταινία. Μάλιστα η προφητική του ατάκα «δεν ακούσατε τίποτα ακόμα» μαρτυρούσε τις διαστάσεις που θα έπαιρνε αργότερα ο ομιλών κινηματογράφος. Στο φιλμ ο Τζόλσον είχε 280 λέξεις και η συμπρωταγωνίστριά του Γουιτζ-νι Μπέσερερ (στο ρόλο της μητέρας του) λίγες παραπάνω. Ο Τζόλσον ερμήνευσε κάποια τραγούδια που ηχογραφήθηκαν σε δίσκο και εν συνεχεία συγχρονίστηκαν με τη δράση στην ταινία. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εταιρεία παραγωγής Warner Bros άρχισε να γυρίζει τον «Τραγουδιστή της Τζαζ» σαν βουβή ταινία με σκηνές που διακόπτονταν από τους γνωστούς διάπτελους. Ήταν η καθιερωμένη ως τότε μορφή των ταινιών. Στην πορεία όμως ηχογραφήθηκαν μερικοί διάλογοι και οι αυτοσχεδιασμοί του Τζόλσον. Ήταν φυσικό ο συγχρονισμός ήχου και εικόνας να αφήσει άναυδο το κοινό, που για πρώτη φορά αντιλαμβανόταν τον ήχο να συγχρονίζεται με τα χείλη των ηθοποιών. Η τεράστια αυτή επιτυχία εκτόξευσε στα ύψη τα ταμεία της Warner Bros με αποτέλεσμα να αρχίσει η παραγωγή απαντών τέτοιων ταινιών.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ο αιρετικός και χιουμοριστικός τρόπος με τον οποίο αναλύει στο λήμμα που φέρει το όνομα της ταινίας ο Νίκος Πλατής στο υπέροχο «Μαύρο λεξικό» του: «Ασπρόμαυρο μελοδραματικό μιούζικαλ που γυρίστηκε με σκοπό να πιάσει τη σφόδρα ανερχόμενη μόδα της τζαζ χωρίς να ενοχλήσει την κινηματογραφική δεοντολογία

των ΗΠΑ, σύμφωνα με την οποία δεν μπορούσε ένας Νεοαμερικανός Negro (ή άλλος μαύρος) να παίξει στο θέατρο ή το σινεμά παρά μόνο ως κομπάρσος ή σε χαρακτηριστικούς ρόλους «κακών» (αμαυρωμένου γοήτρου γενικώς). Πρωταγωνιστής της ταινίας ο Τζόλσον, ο οποίος επί 88 λεπτά της ώρας (όσο και η διάρκειά της δηλαδή) εμφανίζεται... αποσβολωμένος με μαύρη κρέμα μακιγιάζ μιας και δεν ήταν μαύρος και δεν γινόταν (από την άλλη) να εμφανίζεται (τέτοια εποχή, μάλιστα) σαν λευκός τζάζμαν. Είναι η πρώτη στα σινέ χρονικά ομιλούσα ταινία, εξαιτίας της (μέσα σε μια νύχτα μόνο) αυτό το κοσμοϊστορικό – οικονομικό γεγονός που ανέτρεψε συθέμελα την κινηματογραφική βιοτεχνία, άνοιξε το δρόμο στη βαριά βιομηχανία του είδους και ονομάστηκε επανάσταση του ήχου. Ντεμπουτάρισε στην οθόνη του Warner Theater (όπως λέμε Κολοσσαίο Θέατρο) Παρασκευή βράδυ της 6ης Οκτωβρίου 1927 (Μεγάλη Παρασκευή για το βωβό κινηματογράφο) και προβαλλόταν καθημερινά (στις 2.45 και 8.45) για μήνες και μήνες προσελκύοντας φοβερά πλήθη κοινού, τα οποία έσπευδαν, πατών με πατά σε, να δουν από κοντά αυτό το θαύμα του ομιλούντος όπου τραγουδούσε (7 ολόκληρα τραγούδια) ένας μεταμφιεσμένος σε Jazz Singer».

Όσο για τον «Αλ Τζόλσον (Μαύρα Άστρα)», ο Νίκος Πλατής μας τον συστήνει ως εξής:

«Πολύπλευρο και χαρισματικό ταλέντο. Ηθοποιός, τραγουδιστής, χορευτής και δεινός (καθώς κατά κόρον γράφεται) αυτοσχεδιαστής (ατακατζής για την ακρίβεια). Αμερικανός σούπερ σταρ στα τέλη του '20 – αρχές '30 με εκατομμύρια θαυμαστές και θαυμάστριες από άκρη σ' άκρη στη «χώρα της ελευθερίας», που έερασε στην ιστορία του κινηματογράφου (η... εκδίκηση της γυφτιάς;) σαν αράπης (αν και λευκός στην επιδερμική του ιδιότητα)! Όλες του οι φωτογραφίες στις σχετικές σινέ εγκυκλοπαίδειες (και τις λοιπές εκδόσεις του είδους) τον... αποθανατίζουν στον κλισέ ρόλο του «Τζαζ τραγουδιστή» ο οποίος και τον καθιέρωσε σαν κινηματογραφικό είδωλο «7 αστέρων». Πριν καθιερωθεί σαν... νέγρος τζάζμαν στις μεγάλες οθόνες, πρόλαβε να γίνει περιζήτητος πρωταγωνιστής στο Μπρόντγουεϊ, σ' ένα κλαμπ του οποίου (το «Roseland Ballroom» συγκεκριμένα) έκαναν θραύση, την ίδια εποχή, διάφορα μαύρα (αλλά και άλλα) τζαζ γκρουπ μεταξύ των οποίων και (περιστασιακά) οι μπάντες του Φλέτσερ Χέντερσον και του Ζαν Γκολντκέντε σε διπλή εμφάνιση».

Δυσπιστία για τα λόγια

Ο «Τραγουδιστής της τζαζ» όμως σηματοδότησε την έναρξη του ομιλούντος κινηματογράφου στις ΗΠΑ. Στη χώρα μας πρώτη προβολή ομιλούσας ταινίας θεωρείται αυτή που έγινε στις 22 Οκτωβρίου του 1929 στο «Αττικόν» της Αθήνας με τη μουσική επιθεώρηση «Φοξ Φόλλις». Λίγες μέρες πριν και συγκεκριμένα στις 4 Οκτωβρίου 1929 βρίσκουμε στην πρόσφατα κυκλοφορούσα καθημερινή εφημερίδα της Πάτρας «Πρόδος» (αρ. φύλλου 6) ένα αποκαλυπτικό κείμενο που μάλλον στέκεται με δυσπιστία απέναντι στον ερχομό του ομιλούντος κινηματογράφου:

«...Η ευμενής υποδοχή που έγινε στον κινηματογράφο κέντρισε την φιλοδοξία του να γίνει ισότιμος με τας μεγάλας Τέχνας και μάλιστα κάτι περισσότερο: να γίνει η πρώτη των Τεχνών. Και εξώδευσε, εσπατάλησεν ποταμούς χρήματος, εξεμεταλλεύθη όλας τας Τέχνας σαν νεόπλουτος που θέλει να γίνει αριστοκράτης και αφού τας μετετόπισεν όλας εις το περιθώριον του ενδιαφέροντος του κοινού, το οποίον συνήθως ζητά τας ευκόλους συγκινήσεις, ίδρυσε την παμβασιλεία του. Αλλά πάντοτε έλλειπεν κάτι και το κάτι αυτό ήτο το παν, ήτο η ύψιστη εκδήλωσις της ανθρωπίνης δημιουργίας επί της οποίας εκτίσθησαν οι μεγάλοι των Ναών του πνεύματος: ο Λόγος.

Ο ομιλών κινηματογράφος οδηγεί εις την πλήρη επικράτησιν ή την πτώσιν της βωβής ταινίας. Αι επίμονοι προσπάθειαι του κινηματογράφου να χρησιμοποιήση και την ομιλίαν κατέληξαν προ ολίγου εις επιτυχίαν. Αλλά το μέγα τούτον βήμα του κινηματογράφου θα τον οδηγήση τάχα εις την τελικήν καθιέρωσίν του και απόλυτον επικράτησιν απέναντι του θεάτρου;

Το βήμα αυτό της προόδου του είναι και βήμα προς την τελειωτική επιβολήν του; Με την εφαρμογήν της αποδόσεως της φωνής ο κινηματογράφος σημειώνων εφήμερον επιτυχίαν, παίρνει τον δρόμον της πτώσεως διότι χάνει το μεγαλύτερον έρεισμά του: τον διεθνιασμόν. Προς παρακολούθησίν του θα πρέπει ή όλος ο κόσμος να μάθη όλες τις γλώσσες ή να επιβληθή γενικώς μια διεθνής εσπεράντο, πράγματα εντελώς φανταστικά. Ώστε μαζί με τους εργάτες και τους φίλους της αγνής Τέχνης ημπορούμε και ημείς να ελπίζωμεν εις την απολύτρωσιν της μεγαλύτερας δημιουργίας του Ελληνικού πνεύματος: του Θεάτρου».

Είναι σαφές στο ανυπόγραφο αυτό κείμενο η φοβία του γράφοντος μήπως η δυναμική είσοδος του κινηματογράφου υπερκαλύψει το ενδιαφέρον για το θέατρο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επίσης έχει ο συλλογισμός περί απωλείας του διεθνικού χαρακτήρα του κινηματογράφου με τη χρήση της ομιλίας που δε θα μπορούσαν να παρακολουθήσουν όσοι αγνοούσαν τις διαδεδομένες γλώσσες που γυρίζονταν τα έργα. Η μεταφραστική δυνατότητα του υποτιτλισμού δεν υπήρχε άλλωστε.

Η Πάτρα, μεγάλη ελληνική πόλη και ανοικτή σε κάθε προοδευτική τομή στο χώρο του θεάτρου, αφυγκράστηκε σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα τη θεαλωδή πορεία στο χώρο της 7ης Τέχνης. Πρώτη αίθουσα που ανταποκρίθηκε στον ερχομό του ομιλούντος κινηματογράφου ήταν το ΠΑΝΘΕΟΝ που προσαρμόστηκε σχεδόν αμέσως με τον εφοδιασμό των απαραίτητων μηχανημάτων.

Την 1 Απριλίου του 1930 ο ΝΕΟΛΟΓΟΣ δημοσιεύει για πρώτη φορά σημείωμα με τον τίτλο «Εγκαθίσταται και εις Πάτρας Ομιλών Κινηματογράφος». Σύμφωνα με αυτό:

«Η αξιοθαύμαστος εξέλιξις της τέχνης του Κινηματογράφου έφθασε πλέον εις το ζενίθ, μεταβάλουσα την επί της οθόνης εμφάνισιν των φωτεινών εικόνων εις έμφυχα με φωνήν.

Η διεύθυνσιν του Πανθέου δια να μην υστερήσουν αι Πάτραι εις πρόοδον, προήλθεν εις διαπραγματεύσεις με την αμερικανική εταιρεία Pacent προς εγκατάστασιν του ομιλούντος κινηματογράφου ενταύθα. Και ούτως εντός ολίγων εβδομάδων όχι μόνο θα βλέπωμεν τις κινήσεις των ηθοποιών αλλά θα ακούωμεν ευκρινώς και τους ήχους, οι οποίοι πιστώσ θα αναπαράγονται.

Βωβάς λοιπόν ταινίας δεν κατασκευάζουν πλέον τα στούντια του Χόλλυγουντ και της Ευρώπης, αλλά ασχολούνται αποκλειστικώς μόνον εις άδουσας, ηχητικές και ομιλούσας εις την Γαλλικήν, Γερμανικήν ή Αγγλικήν γλώσσαν. Μερικαί των ταινιών αυτών περιλαμβάνουν και τας τρεις ως ανωτέρω κατηγορίας, δηλαδή είναι 30% η κατασκευή των δια αποδίδη τα άσματα των ηθοποιών, 50% δια να αποδίδη τους ήχους π.χ. τον κρότον της κρουομένης θύρας ή των βημάτων ή της κενουμένης φιάλης ή του ανέμου ή των πυροβόλων και 20% δια την απόδοσιν της ομιλίας υπό των καλλιτεχνών.

Άλλαι εξ αυτών είναι εξ ολοκλήρου ηχητικά μόνον και άλλα αποκλειστικώς παρλάντ.

Η εγκατάσταση των μηχανημάτων στο «Πάνθεον» ως μας εβεβαίωσεν ο κ. Κουβέλης θα είναι διτλή, δηλαδή Μούβιτον δια την προβολήν των ταινιών, καθ' όλον το μήκος των οποίων είναι τυπωμένον το Σονόρ και Βιταφόν δια τας ταινίας που έχουν συγχρονισθή επί πλακών.

Αι μεγαλύτεραι επιτυχίαι δι' ην ηδραιώθη η νέα αυτή εφεύρεσις εις όλον τον κόσμον εξησφαλίσθησαν και μετ' ου πολύ θα θαυμάζωμεν τον «Τρελλόν Τραγουδιστήν» με τον Τζόλσον, τον «Λευκόν Γάμον» με την Μπίλυ Ντοβ, την «Κιβωτόν του Νώε» κ.τ.λ. Αξίον να σημειωθή είναι και το γεγονός ότι θα έχωμεν και ένα νέον φιλμ, οι «Απάχηδες των Αθηνών», ομιλούσα ταινίαν εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Περιττόν να προσεθεθή ότι δι' ειδικού μηχανήματος θα προβάλλωνται και τίτλοι ελληνικοί εις όλας τας ξενογλώσσους ταινίας».

Η πρώτη προβολή στην Πάτρα

Ο «Τρελλός τραγουδιστής» που γυρίστηκε το 1928 επίσης με πρωταγωνιστή τον Αλ Τζόλσον ήταν η δεύτερη ομιλούσα ταινία του και πρώτη του είδους που προβλήθηκε στην Πάτρα. Παγκοσμίως ήταν το πρώτο φιλμ σε εισπράξεις ξεπερνώντας κατά πολύ τον «Τραγουδιστή της τζαζ» που έχασε την πρωτιά αυτή έντεκα χρόνια αργότερα από το «Όσα παίρνει ο άνεμος». Σε σύγκριση με τον «Τραγουδιστή της τζαζ», ο «Τρελλός τραγουδιστής» είναι κατά πολύ πιο «ομιλητικός», αφού έχουν αυξηθεί οι αράδες και τα τραγούδια που λέει ο Αλ Τζόλσον.

Το πέραςμα από το βωβό στον ομιλούντα στην Πάτρα συμπίπτει χρονικά με τη Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα του 1930. Μεγάλη Τετάρτη 16 Απριλίου στον τοπικό Τύπο αναγράφεται:

«ΠΑΝΘΕΟΝ: Προκειμένου να αρχίσω μετ' ου πολύ η λειτουργία του ομιλούντος κινηματογράφου θα προβάλλωμεν κατ' αυτές τας καλλιτέρας των βωβών ταινιών που απομένουν άπαικται». Μεγάλη Πέμπτη έως και Κυριακήν του Πάσχα το ΠΑΝΘΕΟΝ αργεί.

Την 21η Απριλίου 1930, Δευτέρα του Πάσχα πραγματοποιείται ο ερχομός του ομιλούντος κινηματογράφου στην Πάτρα με την προβολή του «Τρελλού Τραγουδιστή» στο ΠΑΝΘΕΟΝ. Η ιστορική διαφήμιση προέτρεπε τους Πατρινούς να σπεύσουν:

Ο Τρελλός Τραγουδιστής που έκαμε εκατομμύρια θεατών να κλαύσουν από συγκίνησιν με τον Αλ Τζόλσον. Προσέτι δε Ζουρνάλ και εκτός προγράμματος. Ο μεγαλύτερος τενόρος του κόσμου Γιοβάνι Μαρτινέλλι θα τραγουδήση εις την 4ην πράξιν της «Εβραίας».

Εισιτήρια Γενική Είσοδος Δρ. 25

Προσκλήσεις και διαρκή ακυρώνονται.

Απαγορεύεται η είσοδος εις τους μη φέροντας εισιτήριον μέχρι νεωτέρας ειδήσεως.

Αι Πάτριαι προοδεύουν. Πάντοτε βαίνουν προς τα πρόσω. Απόδειξις ότι καθ' ον χρόνον αι πλείσται πόλεις της Ευρώπης και δη εις τα Βαλκάνια παίζουν βωβάς ταινίας ακόμη, η φιλοπρόσδος Διεύθυνσις του «Πανθέου» θα προβάλλη ομιλούντα, άδοντα και ηχητικά φιλμ ενταύθα.

ΕΝΑΡΞΙΣ

ΑΥΡΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΑ 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Θα μείνη ιστορική χρονολογία διά την εξέλιξιν του Κινηματογράφου. Πρώτο έργον που θα δοθή είναι

Ο ΤΡΕΜΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

Αι σκιαί επί της οθόνης που κινούνται και ομιλούν

Ο θρίαμβος της ανθρωπίνης διανοίας.

Μία ιστορία που έκαμε τον κόσμο να κλάψη.

Ο ΤΡΕΜΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

Ο ηθοποιός που αναγκάζεται να εμφανισθή επί της σκηνής ακριβώς την στιγμήν που σφαδάζει από τον πόνον και την θλίψιν διά τον θάνατον του παιδιού του και πρέπει να τραγουδήση δια να διασκεδάση τους άλλους. Με τον νέον αστέραν του ομιλούντος ΑΛ ΤΖΟΛΣΟΝ όστις μετηρσίωσεν τα μελοδραματικά στοιχεία εις συνταρακτικόν ανθρωπινον δράμα χάρις εις την υποκριτικήν τέχνην αλλά και εις τους λυγμούς του τραγουδιού και το πάθος της εκφράσεώς του. Αλ Τζόλσον, ο άνθρωπος που κατέστη το ίνδαλμα των θεατρόφιλων.

Παρά τη μεγάλη φήμη που συνοδεύει τις δύο αυτές ταινίες που έπαιξε ο Αλ Τζόλσον, αξίζει να σημειωθεί ότι ο Αμερικανός ηθοποιός που γεννήθηκε στη Λιθουανία έπαιξε και στην πρώτη σημαντική ομιλούσα ταινία. Πρόκειται για το «Αλληλούια» που σκηνοθέτησε το 1929 ο Κινγκ Βιντόρ και παρουσίασε με ελα-

φρά ρατσιστική διάθεση αλλά με γερές δόσεις ανθρωπισμού τη ζωή και τις συνήθειες των νέγων που δούλευαν στις βαμβακοκαλλιέργειες. Οι ήχοι ακούγονται εδώ με όλη τους τη μεγαλοπρέπεια. Πρόκειται για την πρώτη ταινία στην οποία χρησιμοποιείται το spiritual, το θρησκευτικό νέγρικο τραγούδι.

Πάντως το ΠΑΝΘΕΟΝ προβάλλει στις 29 Απριλίου 1930 τη δεύτερη ομιλούσα ταινία. Πρόκειται για το «Λευκό Γάμο», εμπνευσμένο από το μυθιστόρημα του Έλινor Γκλιν με τη δημοφιλή Μπίλυ Ντοβ «ζωντανήν επί σκηνής, κινουμένην, ομιλούσα, χαριεντιζόμενην, φλερτάρουσα εις το αισθηματικώτατον έργον» και με πρωταγωνιστή τον Ροντ Λαρόκ. Η προβολή συνοδεύτηκε από ζουρνάλ και το αλησμόνητο τραγούδι της «Ραμόνας».

Στην αίθουσα της οδού Καλαβρύτων θ' ακολουθήσουν οι προβολές της ηχητικής και άδουσας ταινίας «Τράφαλγκαρ» ή «Η μη εστεμμένη βασίλισσα» με την Κορίνα Γκρίφιθ και τον Βίκτωρ Βαρκόκι και του ζουρνάλ με διευθυντή ορχήστρας τον Ταν Χάουζεν, καθώς και της ταινίας «Έρωσ και Διάβολος» με την Μάριαν Κόρντα και τον Μίλτον Σιλς.

Η πρώτη ελληνική ομιλούσα

Ιστορική εξέλλου υπήρξε στο ΠΑΝΘΕΟΝ η πρώτη προβολή ελληνικής ταινίας ομιλούντος κινηματογράφου. Πρόκειται για τη γνωστή αθηναϊκή ηθογραφία «Οι Απάχηδες των Αθηνών» από την ομώνυμη οπερέτα του Πρινέα με μουσική του Χατζηαποστόλου. Ήταν η πρώτη ηχητική – άδουσα ελληνική ταινία. Ήταν βωβή ταινία που έγινε προσπάθεια να προστεθούν με δίσκους γραμμοφώνου η μουσική υπόκρουση, τα τραγούδια του έργου, καθώς και οι θόρυβοι του αυτοκινήτου. Τους πρωταγωνιστικούς ρόλους ερμήνευσαν η Μαρία Σαγιάνου – Κατσέλη, μεγάλη ελπίδα τότε του ελληνικού θεάτρου που χάθηκε πρόωρα, υποδουμένη την Τιτίκα και ο Πέτρος Επιτροπάκης παίζοντας τον πρίγκηπα. Κωμικές πινελιές γέλιου χάρισαν με τις ερμηνείες τους ο

Κυριακός ως Καρούμπας, ο Πρινέας ως Καρκαλέτσος και η Μαρίκα Μαντινείου. Η παραγωγή αυτή της πρώτης ομιλούσας ταινίας ανήκε στην ΝΤΑΓΚ ΦΙΛΜ ΚΟΜΠΑΝΥ – Αφοί Γαζιάδη. Το 1950 είχαμε μια άλλη κινηματογραφική εκδοχή των «Απάχηδων των Αθηνών» σε σκηνοθεσία Ηλία Παρασκευά, που βασίστηκε στο λιμπρέτο των Πρινέα – Χατζηαποστόλου. Εδώ έπαιξαν οι Βεάκης, Κωνσταντάρας, Καλουτά, Ηλιόπουλος, Φωτόπουλος, Μανέλης, Πρινέας, Στεφανίδου.

Το πρώτο φιλμ «Απάχηδες των Αθηνών» γυρίστηκε το 1929 και παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον το γεγονός ότι η ελληνική παραγωγή αυτοπεριορίστηκε για δύο χρόνια – από το 1927, που κυκλοφόρησε ο «Τραγουδιστής της τζαζ», η πρώτη ομιλούσα ταινία στο εξωτερικό – προκειμένου να εξαντληθούν οι βωβές ταινίες που έρχονταν από έξω και προβάλλονταν παράλληλα με τις ομιλούσες.

Κλείνοντας αξίζει να υπογραμμίσουμε ότι ο ερχομός του ομιλούντος κινηματογράφου στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Πάτρα έγινε σε μια περίοδο ιδιαίτερα σταθερή πολιτικά που σηματοδοτείται από τη διακυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου. Είναι μια περίοδος από τις ελάχιστες αυτή των ετών 1928 – 1932 που το βιοτικό επίπεδο των Ελλήνων είναι βελτιωμένο. Βέβαια η αποσταθεροποίηση δεν είναι μακριά

και τα θλιβερά ιστορικά γεγονότα που θ' ακολουθήσουν, θα σημαδέψουν και την πορεία του κινηματογράφου στη χώρα μας. Οι πρωτοβουλίες των αδερφών Γαζιάδη που προαναφέραμε στην αυγή του ομιλούντος στην Ελλάδα ήταν ενδεικτικές της επένδυσης που μπορούσε να γίνει στην εγχώρια παραγωγή. Όμως το 1932, που ανατράπηκε η βενιζελική κυβέρνηση, ήταν καθοριστικό για τη δυσόιση πορεία του ελληνικού κινηματογράφου. Δεν είναι τυχαίο ότι τότε καταργήθηκε ο νόμος ελάφρυνσης των ελληνικών ταινιών από τους φόρους. Κάτι που στάθηκε τροχοπέδη στη διαφαινόμενη ελπιδοφόρα και ασφαλή εξέλιξη τα επόμενα χρόνια.

Ποίηση

Διά των πραγμάτων αινιγματωδώς...

Κριτική του Βασίλη Λαδά για την ποίηση του Σπύρου Βρεττού

Αναφέρομαι στην εξής θεματική της ποίησης του Βρεττού. Ένα σύνολο ποιημάτων και στίχων έχει ως θέμα τη σχέση που έχει ο άνθρωπος με τα πράγματα, όχι με την πραγματικότητα, αλλά με τα πράγματα που έχει ο άνθρωπος δίπλα του, τα σκεύη του, τα εργαλεία, τα έπιπλά του, τα δώρα που δέχεται και τα εναποθέτει παρακαταθήκη στην μνήμη για να τα αναζητήσει στις πικρές του ώρες. Δηλαδή στην σχέση με τα οικεία πράγματα, τα κατοικίδια. Ο Βρεττός πιστεύω πως επιμένει σε αυτά τα θέματα με τρόπο ιδιαίτερο και προσωπικό. Ακόμη και στην τελευταία του συλλογή, την καλύτερη και την ωριμότερη με τίτλο «Ανιστόρητο» η λέξη «πράγματα» έρχεται και επανέρχεται στα ποιήματά του. Την μέτρησα δέκα τρεις φορές και υπερτερεί της λέξης «Ιστορία» είτε με κεφαλαίο είτε με μικρό που αναφέρεται δέκα φορές καίτοι ο τίτλος της συλλογής παραπέμπει στην αγωνία του ανθρώπου

Η σχέση μας με το περιβάλλον μας είναι δίκωπη. Από τη μια μας ματώνει από την άλλη απλώνει μέλι στο ψωμί μας. Η σχέση αυτή γενικότερα είναι η σχέση με ολόκληρη τη ζωή που ζούμε. Με αυτήν την σχέση ασχολείται η τέχνη και η ποίηση. Ανάλογα με το τι βλέπει από όλα τα πράγματα ο ποιητής, τι ξεχωρίζει από το

σύνολο των όντων της κοινωνικής ζωής και ανάλογα πώς τα βλέπει και με τι τρόπο τα παρουσιάζει, κατατάσσεται. Άλλωστε σε όλες τις γλώσσες η λέξη «πράγμα» παραπέμπει σε πλήθος σημειούμενα. Εδώ στην Ελλάδα στα ζώα, στα πρόβατα, στο γενετήσιο όργανο. Λέμε «πώς πάνε τα πράγματα;» εννοώντας τι κάνουν

με. Η ζωή μας είναι τα πράγματά μας.

Στην ποίηση του Βρεττού κυριαρχεί η αισθηματοποιημένη σχέση με τα πράγματα. Μια σχέση αγαπητική με τα πράγματα που είναι κοντά του, στο σπίτι του, στην ζεστασιά του σπιτιού του. Αν το σπίτι αυτό είναι κοντά στη θάλασσα, ακόμη καλύτερα. Όταν στην ποίησή του ο Βρεττός θέλει να δει κάποιον και να περιγράψει κάποιον θα δει μαζί με αυτόν τα πράγματά του.

Ανέφερα πως κυριαρχεί η αισθηματοποιημένη σχέση με τα πράγματα, με τη ζωή στην ποίηση του Βρεττού, όμως γνωρίζει και περιγράφει και την άλλη όψη. Αυτήν που τα πράγματα αποξενώνουν τους ανθρώπους, που υποκαθιστούν με την παρουσία τους τη φυσική ζωή. Τα άδεια ρούχα, η απουσία του σώματος είναι μια εικόνα συχνή στην ποίηση του Βρεττού. Δείχνει το «κέλυφος», την απουσία ζωής, το σώμα που απουσιάζει. Όμως όταν η ζωή είναι ευτυχής ένα άλλο σώμα συμπληρώνει το σώμα μας ακόμη και ως σωματική, όμορφη ατέλεια. Στην τρίτη ποιητική συλλογή «Ακίνητα Μάτια» στο ποίημα «ο πατέρας και το παιδί» ένας πατέρας αφηγείται παραμύθι στο παιδί του για να κοιμηθεί και το παραμύθι λέει για ένα άλλο παιδί που ο δικός του πατέρας το άφησε στα δάση να χαθεί. Όπως αφηγείται ψιθυριστά ο πατέρας νοιώθει το φόβο του παιδιού του που ακούει τη σκληρή ιστορία μισοκοιμισμένο. Τότε ο πατέρας αλλάζει ύφος.

Πάντως εγώ του φώναξε, / ό,τι κι αν γίνει, / —κι ακούστηκε ως έξω από τον ύπνο — /καμπούρα σε θέλω στην πλάτη μου να σ' έχω /θα σου 'χω καλά αερικά να σε φυλάνε, / σε δάση, / δεν θα σ' αφήσω.

Έλεγα λοιπόν πως στην ποίηση του Βρεττού μετράει η αγαπητική σχέση με τα πράγματα, όσο κοντύτερα είναι αυτά τόσο αισθηματοποιούνται. Πρώτα είναι τα πράγματα του σπιτιού. Κοντά εκεί οι άνθρωποι είναι με τα σώματά τους ακόμη κι αν τα αντικείμενα της δουλειάς, τα καθημερινά αντικείμενα φορτώνονται στο σώμα.

Αυτά τα αντικείμενα του σπιτιού, του ιδιωτικού χώρου (ξέρω πόσο αυτόν τον ορισμό τον απεχθάνονται οι ποιητές της γενιάς του Βρεττού, αλλά κάπου είναι δίκαιος ορισμός) είναι αυτά που αγγίζουν περισσότερο την ζωή, αλλά αλλάζουν κι αυτά, παίρνουν διαστάσεις μεταφυσικές από την αγάπη με την οποία τα περιβάλλει ο ποιητής, μεταμορφώνονται, αποκτούν ψυχή. Οι πρώτες θρησκείες είναι οι θρησκείες των πραγμάτων.

Στην τελευταία ποιητική συλλογή στο «Ανιστόρητο» γράφει στο ποίημα «Το τραπέζι και τα ψίχουλα»:

Όλα τα πράγματα απλά, ξεχωριστά / κι ανάμεσά τους το πιο παράξενο / με τέσσερα πόδια / και λίγα ψίχουλα επάνω του / που τα φυσούν όλοι μαζί οι μύθοι / και τα κυλάει ο ήχος του γκρεμού.

Αυτό «Το τραπέζι με τα ψίχουλα» είναι το αγιοποιημένο πρωτεϊκό τραπέζι της οικογένειας στο κέντρο του σπιτιού, εκεί που μοιραζόταν το ψωμί και διάβαζε ο μικρός.

Άλλος οικείος χώρος που το σώμα βλέπεται ολόκληρο και ανέπαφο στην ποίηση του Βρεττού, είναι η θάλασσα. Και στη μέση της θάλασσας, στη μέση των ωκεανών είναι ένα νησί της ουτοπίας. Είναι η Λευκάδα. Η γειτονική μας Λευκάδα. Εκεί καταλήγουν οι υδάτινοι δρόμοι, τα ποτάμια, ο Αχελώος της ζωής αλλά και ο Αχέροντας του θανάτου. Στην Λευκάδα γεννήθηκε ο Αλαφροϊσκιωτος Άγγελος Σικελιανός και κοντά στη θάλασσα της Λευκάδας έφυγε για πάντα ο έτσι κι αλλιώς φευγάτος Κώστας Καρυωτάκης. Δυο ποιητές με τους οποίους συνομιλεί ο Σπύρος Βρεττός. Όπως ακούει και τον Γεώργιο Σεφέρη. Η θάλασσα είναι ερωτική. Να μπορούσε ο ποιητής να την πατήσει και να μην βουλιάζει η θάλασσα. Στη θάλασσα δεν υπάρχει ασχήμια. Ασχήμια υπάρχει σε μια αλλοτριωμένη μορφή της θάλασσας, στα ενυδρεία.

Οικείος χώρος ακόμη είναι και ο χώρος της μνήμης. Από τη μνήμη ανακαλούνται οι σπιτικοί. Κάποιοι παππού διακρίνω στα ποιήματά του, θείους και θείες, ερεπιώνες σπιτιών, κάποιο παιδί που μπορεί να είναι ο ίδιος ο ποιητής. Αυτή η ανάκληση από τη μνήμη είναι ανάκληση και από τον πάγο του θανάτου. Μια σειρά Νέκειας υπάρχει στην ποίηση του Βρεττού. Κι οι νεκροί είναι με τα πράγματά τους. Τα πράγματα όμως θέλουν ποίηση για να βγουν από την κρυψώνα τους, από την αχλύ της μνήμης. Όπως οι ψυχές στη Νέκεια της Οδύσσειας θέλουν αίμα για να παρουσιαστούν στον Οδυσσέα. Λέει ο Βρεττός στο ποίημα «Για το ανείπωτο»:

«Όλα τα πράγματα που έμειναν αόριστα / τώρα που γέρασαν θρηγούν / γιατί όταν έκαναν να τα ονοματίσουν / εκείνα έβαζαν τα κλάματα / πριν μπουκ στην κολυμπήθρα»

Και παρακάτω:

«Έμεινε το ανείπωτο / ανείπωτο / το άλλο / έμεινε

Άλλο / κι αυτός από περαστικός / άφησε σκόνη»

Υπάρχουν λοιπόν ανείπωτα πράγματα ακόμη και κοντινά, υπάρχουν άγνωστα, ανιστόρητα, άφατα (μετράω λέξεις του Βρεττού) και κάποιος από περαστικός, που λέει στο ποίημα, «που άφησε σκόνη». Ποιος όμως είναι τούτος δεν προσδιορίζεται. Αλλά υπάρχουν πράγματα ανείπωτα; Που μπροστά τους κόβεται η ανάσα της ποίησης; Φαίνεται πως ο Βρεττός εδώ έχει κατά νου τον Λευκαδίτη αλαφροίσκιωτο, τον Σικελιανό που σπάραζε με τις μεγάλες μεταφυσικές αγωνίες και που στην θάλασσα της Λευκάδας αναζήτησε τα άρρητα. Φαίνεται πως προσηλώνεται στο μεγάλο ρεύμα του Ρομαντισμού. Όμως υπάρχει και η άποψη πως δεν υπάρχουν ανείπωτα για την ποίηση, γιατί η ποίηση φτάνει μέχρι εκεί που φτάνει η γλώσσα. Και η γλώσσα δεν φτάνει πέρα από την πραγματικότητα από ό,τι έχει ονοματισθεί, πέρα από κει δεν υπάρχει τίποτα. Αυτό όμως είναι μια άλλη κουβέντα. Όταν όμως θεωρείς ότι υπάρχουν πράγματα ανείπωτα δεν μπορείς να μιλήσεις με ρεαλιστική γραφή. Κι όταν ανακαλείς μνήμες τα μάτια μισοκλείουν και τα πράγματα χάνουν το ακριβές περίγραμμα. Όταν υπάρχουν πράγματα ανείπωτα, δεν μπορείς παρά η γλώσσα σου όταν μιλά για αυτά να θαυμάζει και να εκπλήττεται. Και η γλώσσα του ποιητή κατοικεί μέσα στον ποιητή.

Κι αυτός είναι ο τελευταίος οικείος χώρος στην ποίηση του Βρεττού, ένας πυρήνας οικείος και βασιανιστικός μαζί, από όπου παρακολουθείται ο κόσμος, ο πυρήνας της γλώσσας και της ποίησης. Εκεί που κατοικούν οι λέξεις. Εκεί που η σκέψη είναι το τελευταίο καταφύγιο ακόμη κι αν αλωθεί από την πόλη το σπίτι του ποιητή. Στα «Ακίνητα μάτια», την τρίτη ποιητική συλλογή υπάρχει το ποίημα «Στον μόνο ίσκιω», λέει:

Έρημος θα επικρατεί, / πάλι φαινόμενα που απατούν, / στον μόνο ίσκιω σκύψε για να μπεις / του κεφαλιού σου, / το σώμα σου μαζεύοντας κοπαδιαστά. / σ' αυτό τον ίσκιω.

Η αγαπητική σχέση λοιπόν με τα πράγματα του σπιτιού, της μνήμης, του ιδιωτικού χώρου της ποιητικής (πολλά ποιήματα για την τέχνη του έχει γράψει ο ποιητής) δίδεται με μια γλώσσα αλληπάλληλων εικόνων, εικαστικά θα έλεγα, που δικαιολογεί αυτήν την προσήλωσή στα ανείπωτα πράγματα. Μια εικόνα παράγει άλλη εικόνα. Σαν την έκρηξη ενός πυροτεχνήματος που γεννά άλλο πυροτέχνημα για να εκραγεί κι εκείνο και μπροστά σε αυτές τις αλληπάλληλες εκρήξεις εικόνων ο ποιητής καλεί τον αναγνώστη να θαυμάσει. Η εικαστική αυτή τεχνική υπάρχει και στη σύνταξη της γλώσσας, αλλού κολλάνε δύο ρήματα διαφορετικής κατεύθυνσης, αλλού μια πρόταση που απαιτεί προσδιορισμό μένει ατελείωτη. Λείπουν από την ποίηση του Βρεττού οι πολλές ενδεικτικές αντωνυμίες, αυτές που συγκεκριμενοποιούν την εικόνα και δείχνουν το νόημα. Η ποίηση του Βρεττού μιλάει διά των πραγμάτων αινιγματωδώς για να παραφράσω ένα Ευαγγελικό ρητό και τίτλο ταινίας του Μπέργκμαν. Τα πράγματά μας είναι ο καθρέπτης μας. Το στρώσιμο αυτό της γλώσσας στην ποίηση του Βρεττού αναδεικνύει περισσότερο τα θέματα που κατέχει καλά, αυτά της μνήμης, της αγάπης στα κοντινά του πράγματα το δέσιμο της ζωής με τον ιδιωτικό χώρο, στο διάλογο με τον εαυτό του, το νόστο στη Λευκάδα, παρά τα θέματα κοινωνικού ή πολιτικού προβληματισμού που υπάρχουν πάντα στην ποίηση του Βρεττού ή τους μονόλογους δραματικών ηρώων.

Η γη των Αχαιών

Τέσσερις εποχές το χρόνο η φιλόξενη γη των Αχαιών σας περιμένει.

Ενα μοναδικό ταξίδι στο Χθες και στο Σήμερα,

στην Ιστορία και στον Πολιτισμό,

στα χρώματα και στους ήχους.

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ

μουσική

γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Το πρόσωπο:

ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Η πρώτη συνάντησή μου με το έργο του τραγουδοποιού Θανάση Παπακωνσταντίνου έγινε όταν, ψάχνοντας στα εικοσιπέντε κομμάτια του διπλού δίσκου «Κέρκυρα 82 – Αγώνες Τραγουδιού» (Μίνως Μάτσας και Υιός), της ζωντανής ηχογράφησης του σημαντικού εκείνου διαγωνισμού που έφερε τη σφραγίδα του Μάνου Χατζιδάκι, πλανιόμουν στο ρυθμό του τραγουδιού «Χελώνα». Ήταν ένα λιτό, απέριττο τραγουδάκι με χαρακτηριστικό ρυθμό που είχε ενορχηστρώσει για τις ανάγκες των Αγώνων ο Τάσος Καρακατσάνης, ερμήνευσε ο Πάνος Τσαπάρας και είχε συνθέσει ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου.

Έκτοτε πολλές ήταν οι αφορμές που μ' έφεραν ενώπιον του Λαρισαίου δημιουργού και κάθε φορά για την εποχή τους είχαν την αύρα του ξεχωριστού. Η περίπτωση του Θανάση Παπακωνσταντίνου είναι από τις χαρακτηριστικές εκείνες που χωρίς να κραυγάζουν, καταφέρνουν να προκαλούν την προσοχή με μοναδικό γνώμονα πάντα την ποιότητα του καλλιτεχνικού έργου. Γεννημένος στον Τύρναβο το 1959, ο Θεσσαλός μουσικός, συνθέτης και τραγουδιστής, μεγάλωσε στη γενέτειρά του και σπούδασε μηχανολόγος στη Θεσσαλονίκη. Εργάζεται στη Λάρισα ως εργολάβος δημοσίων έργων και το τραγούδι αποτελεί την παράλληλη ενασχόλησή του. Έτσι απλά χωρίς φανφάρες και εντυπωσιασμούς γράφει τα τραγούδια του και τους στίχους καταφέρνοντας να εξασφαλίζει, χωρίς βιασύνη για ταχεία ανέλιξη, την αποδοχή κοινού και κριτικής. Έτσι ήρθε το πρώτο του υπέροχο άλμπουμ «Αγία Νοσταλγία» το 1993, ενώ το 1995 ο δημοφιλής δίσκος του «Στην Ανδρομέδα και στη γη», απ' όπου ξεπήδησαν μερικά από τα ομορφότερα δείγματα του έντεχνου ελληνικού τραγουδιού ερμηνευμένα από το Σωκράτη Μάλαμα, τη Μελίνα Κανά και τον ίδιο: «Άστρο του πρωινού», «Του κάτω κόσμου οι φυλακές», «Οι καλογέροι», «Οι πότες της στρογγυλής τραπέζης», «Δέντρο μοναχό» και το ομώνυμο. Ακολούθησε ένα χρόνο αργότερα ο δίσκος «Της αγάπης γερακάρης» με τη Μελίνα Κανά που επίσης χλιστραγουδήθηκε.

Έχει γράψει στίχους για τραγούδια άλλων όπως τα πασίγνωστα «Ο Μαύρος Γάτος» και «Λεγεωνάριος» του Βασίλη Παπακωνσταντίνου, «Φάλτσος χρησμός» και «Ρώτα» του Σωκράτη Μάλαμα κ.ά. Το 1998 κυκλοφορεί ο δίσκος του «Λάφυρα» με τη Μελίνα Κανά και το θαυμάσιο γκρουπ «Askhabad» από το Τουρκμενιστάν, ενώ το 2000 είναι η χρονιά του εκπληκτικού «Βραχνός προφήτης» στο οποίο συντελείται μια ολοκληρωτική στροφή στη σύνθεση, κάτι που κάνει τους κριτικούς να εγκωμιάσουν την ποιότητα της δουλειάς του. Τελευταία συνάντησή με το αστείρευτο ταλέντο του το αριστουργηματικό άλμπουμ «Αγρύνια» που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τη «Λύρα» και θέτει σοβαρή υποψηφιότητα για τον πληρέστερο και σημαντικότερο δίσκο του 2002, που μας επιφύλαξε η ελληνική παραγωγή.

Ένας δίσκος που συμπυκνώνει ποικίλα στυλ και μορφές και χαρακτηρί-

ζεται από πλουραλισμό, φρέσκιες ιδέες, πρωτοπόρα συνθετική άποψη και πολλαπλές μουσικές επιλογές.

Απόλυτος κύριος του μουσικού υλικού του, ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου ανακαλεί όλο το φάσμα της ελληνικής – και όχι μόνο – μουσικής: κλασικές φόρμες, παραδοσιακά, ροκ, τζαζ, ηλεκτρονική, ατμοσφαιρικές μπαλάντες και μας εκπλήσσει με τις γεμάτες φαντασία ενορχηστρώσεις. Χτίζοντας σε όποιο μουσικό ύφος καταπιαστεί και ένα εκφραστικό υπόδειγμα. Μουσική μεγάλης έμπνευσης που συνταιριάζει το πολυδιάστατο σύμπαν του Θανάση Παπακωνσταντίνου. Ένα σύμπαν που ομολογουμένως είχε αρχίσει να διαφαίνεται ολοκάθαρα με το «Βραχνό προφήτη», αλλά εδώ ολοκληρώνεται σε κάθε λεπτομέρεια προσφέροντάς μας μια ξεχωριστή εμπειρία.

Γύρω από το ενιαίο σύνολο της μουσικής και των στίχων που φέρνουν την υπογραφή του – οι στίχοι του ομώνυμου τραγουδιού που στηρίχτηκαν στο ποίημα «Insomnie» του Tristan Corbriere, του «Rua da bella vista» που έχουν αφητηρία έμπνευσης το «Βιβλίο της ανησυχίας» του Fernando Pessoa και το ποίημα «Να βγαίνεις απ' το όνειρο» του Γιάννη Ζαρκάδη που μελοποιήθηκε, είναι τα μοναδικά δάνεια της στιχουργίας του Παπακωνσταντίνου – έρχεται να διεκπεραιώσει το στόχο του ένα διαλεκτό επιτελείο προσκεκλημένων: Σωκράτης Μάλαμας και Νίκος Παπάζογλου στο τραγούδι, Μπάμπης Παπαδόπουλος και Γιώργος Βανδοεκ Αποστολάκης στις ηλεκτρικές κιθάρες, Αλέξης Αποστολάκης στα τύμπανα, Φλώρος Φλωρίδης και Παντελής Στόικος στα πνευστά, Τάσος Μυσιρλής στο τσέλο, Φώτης Σιώτας στο βιολί, Κυριάκος Γκουβέντας στη βιόλα, Δημήτρης Μπασαλάμ στο ακουστικό μπάσο και Μπάμπης Τοκανίδης στο βιμπράφωνο και το μεταλλόφωνο.

Ο Γιώργος Παπαδόπουλος, ο γνωστός κιθαρίστας από τις «Τρύπες» υπογράφει τις ενορχηστρώσεις και το πιο πρόσφατο κομψοτέχνημα του Θανάση

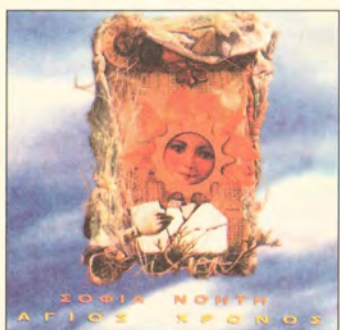
Παπακωνσταντίνου, ενδεικτικό της πολυσχιδούς φυσιογνωμίας του, βάζει πλώρη για το μαγικό ταξίδι του. Αγρύνειτε γιατί τέτοια γεγονότα δεν συμβαίνουν συχνά στη χώρα μας, πόσο μάλλον στη φτωχή δισκογραφία της.

**SAKIS
PAPADIMITRIOU
NOSFERATU
(LEO/ANKH)**

Η καταγραφή σε cd της πιο πρόσφατης εκδοχής του Σάκη Παπαδημητρίου για τη μουσική του εργασία πάνω στο βουβό φιλμ του Μούρναου «Νοσφεράτου», όπως τελευταία προστέθηκε στη μακροσκελή λίστα των εγχειρημάτων του στο πλαίσιο «Βωβός Κινηματογράφος και Μουσική Επίτοπος», είναι μια πραγματικά ρηξικέλευθη μουσική άποψη, που ξετυλίγεται από το αστείρευτο ταλέντο του μεγάλου πιανίστα ακολουθώντας βήμα βήμα τα καρέ του τρόμου του θρυλικού φιλμ και συμπυκνώνοντας την πολύπτυχη φυσιολογία του και το απόσταγμα της εμπειρίας του.

**ΣΟΦΙΑ ΝΟΗΤΗ
ΑΓΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ
(LEGEND)**

Ένα καλειδοσκοπικό ηχητικών φράσεων από την τζαζ και τον αυτοσχεδιασμό, που διαπερνά τις κλασικές αξίες αρθρώνοντας μια καινοτόμα σύγχρονη πρόταση. Μια μουσική που δοκιμάστηκε μέσα από πλήθος ζωντανών παραστάσεων με ταυτόχρονη προβολή της ταινίας και μεταδίδει την υψηλή σχέση του δημιουργού με το μουσικό υλικό του. Δουλεμένο στην εντέλεια, υπογραμμίζει κάθε λεπτομέρεια στο έπακρο και απελευθερώνει ένα χείμαρρο δεξιοτεχνίας αλλά κυρίως δίνει φτερά στον πιανίστα για ένα μαγικό ταξίδι στο απρόβλεπτο. Κατακλυσμιαίες εικόνες πρωτόγνωρου πάθους και καλλιτεχνικής αρτιότητας, που σκιαγραφούν με τον καλύτερο τρόπο το πορτρέτο του έργου και τη φήμη που το ακολουθεί, αλλά και συνθέτουν ένα μεγαλεπήβολο μουσικό έργο που διατηρεί την αυτονομία του.

Στο εγχείρημά του αυτό ο Σάκης Παπαδημητρίου δεν είναι μόνος. Έχει δίπλα του έναν καταπληκτικό μουσικό, όπως αποδεικνύεται εκ του αποτελέσματος, το Γιώργο Βανδοεκ Αποστολάκη. Μουσικός που μπήκε αμέσως στο κλίμα της δουλειάς και πρόσφερε απλόχερα τις μοναδικές του ικανότητες, προτείνοντας απρόσμενες διαστάσεις στη χρήση της κιθάρας

και λειτουργώντας καταλυτικά στο τελικό αποτέλεσμα.

Αφήσαμε τελευταία τη Γεωργία Συλλαίου, την ξεχωριστή ερμηνεύτρια που αποτελεί τον εξίσου ισχυρό πόλο με αυτό της μουσικής του Σάκη Παπαδημητρίου, γύρω από τον οποίο χτίζεται το «Νοσφεράτου». Μια φωνή που ξεπερνά κάθε στιλιστικό περιορισμό μεταπηδώντας από την κλασική τζαζ τραγουδοποιία, στον ελεύθερο αυτοσχεδιασμό και τους ευέλικτους βοκαλισμούς και μεταφέροντας απόφια την ευρύτατη συναισθηματική γκάμα του έργου. Ανάσες, κραυγές, ψίθυροι, χροίες, που τα σύνθη αδυνατούν να παράγουν, ακροβατούν με μια μαγική ισορροπία στο φωνητικό της κρεσέντο αγγίζοντας τις πιο ευαίσθητες χορδές του ακροατή. Μια παρουσία που σφραγίζει το αριστούργημα του Παπαδημητρίου και ευθύνεται κατά πολύ για την όλη ατμόσφαιρα.

Το «Νοσφεράτου» αποτελεί αναμφίβολα την κορυφαία στιγμή για το Σάκη Παπαδημητρίου, ένα σύγχρονο έργο υψηλής αισθητικής που θα μείνει κλασικό στο μέλλον για τη μεγαλοφυή σύλληψή του και για τον τρόπο με τον οποίο εκφράστηκε. Ένα έργο που παρά το διανοουμενίστικο υπόβαθρό του, αγγίζει με τρομερή αμεσότητα την ψυχή και του πιο απαιτητικού αποδέκτη.

Πρόκειται για το πρώτο προσωπικό άλμπουμ της εκλεκτής ερμηνεύτριας, της οποίας η δισκογραφική παραγωγή είναι δυσανάλογη της πορείας της, αφού μετά από τη συμμετοχή της στο ροκ συγκρότημα των «Cinema» της δεκαετίας του 1980, έχει να επιδείξει μια συνεχή ενασχόληση στο χώρο της τζαζ, των μπλουζ και των σπιρίτσουαλς, συνεργαζόμενη με την αφρόκρεμα των μουσικών του

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

μουσική

είδους στη χώρα μας. Από τις λίγες αντιπροσωπευτικές φωνές που έγιναν συνώνυμες της τζαζ στην Ελλάδα, η Σοφία Νοητή επιχειρεί εδώ ένα σημαντικό άλμα επιλέγοντας να καταθέσει μια ιδιαίτερη προσέγγιση στα παραδοσιακά ελληνικά τραγούδια. Το ρεπερτόριό της περιλαμβάνει κατά βάση αξέχαστα ρεμπέτικα των Μάρκου Βαμβακάρη, Γιάννη Παπαϊωάννου, Απόστολου Καλδάρη, Ευάγγελου Παπάζογλου, Παναγιώτη Τούντα, το ηπειρώτικο «Το φεγγάρι κάνει βόλτα», το συμυρναϊκό «Και γιατί δε μας το λες», το «Μη φοβάσαι» των Ξυδάκη - Ρασούλη κ.ά., μεταλλαγμένα και φιλτραρισμένα από την καθοριστική ενορχηστρωτική παρέμβαση του επί σειρά ετών συνεργάτη της Γιώργου Κοντραφούρη, ο οποίος μας χαρίζει απaráμιλλες πιανιστικές ερμηνείες. Στα υπόλοιπα όργανα εμφανίζεται ένα επιτελείο δεξιτεχνών μουσικών: Κλέων Αντωνίου στην κιθάρα, η

χάλης Χολέβας στο γιαλί τανμπού, Τάσος Ζώης στο ακουστικό μπάσο, Sarkissian Tigran στην ντουντούκα, Άγγελος Πολυχρόνου στα κρουστά, Γιώτης Κιουρτσόγλου στο ηλεκτρικό μπάσο, Δημήτρης Μικέλης στο ούτι.

Το όλο άκουσμα χαρακτηρίζεται από την αρχή ως το τέλος από βαθιά εσωτερικότητα, ενώ η αρμονική ισορροπία ακολουθεί ελεύθερες διαδρομές ξεφεύγοντας από τα στενά όρια των αυθεντικών εκτελέσεων και δίνοντας τη δυνατότητα στους θαυμάσιους μουσικούς να αυτοσχεδιάσουν και να συνδιαλλαγούν με πληρότητα πάνω στα γνωστά motiva.

Η Σοφία Νοητή στην πιο ώριμη στιγμή της καριέρας της στον «Άγιο Χρόνο» καταθέτει μια αποκαλυπτική ερμηνεία, άκρως αισθαντική που μετουσιώνει το επιφανειακά ωραίο σε μια συναισθηματική εσωτερική διεργασία, η

οποία απευθύνεται κατά κύριο λόγο στην ψυχή.

Το ρίσκο της απόδοσης παραδοσιακών ελληνικών τραγουδιών στέφεται με απόλυτη επιτυχία κυρίως γιατί η Σοφία Νοητή προχώρησε με γνώμονα το προσωπικό της ύφος και την ιδιοσυγκρασιακή μουσική άποψη του Γιώργου Κοντραφούρη αντί να προσπαθήσει να μας προτείνει μια ακόμα άτολμη και επιφανειακή εκδοχή των γνωστών τραγουδιών που πιθανόν να σεβόταν περισσότερο το πρωτότυπο αλλά θα απέκλειε τη γοητεία του απροσδόκητου που πηγάζει από την εκ νέου ανάγνωση τους. Μια ανάγνωση που κουβαλά τις δικές τους σύγχρονες εμπειρίες και συμπυκνώνει την προσωπική τους ματιά. Αυτή η ματιά άλλωστε είναι που μας ενδιαφέρει στον «Άγιο Χρόνο» αλλά και στο πέρασμα του χρόνου.

**ΓΥΡΩ ΓΥΡΩ
ΘΥΜΑΜΑΙ
ΤΑ ΠΑΝΤΑ
(ΑΝΚΗ)**

Η τετραμελής παρέα από την Πάτρα επιστρέφει με το δεύτερο άλμπουμ της καταθέτοντας τον ιδιαίτερο ήχο της και τη μουσική της άποψη. Έχουν περάσει περίπου δύομισι χρόνια από το ομώνυμο δισκογραφικό τους ντεμπούτο, που κυκλοφόρησε στην αθηναϊκή εταιρεία «ΑΝΚΗ» διαμορφώνοντας το ξεχωριστό προσωπικό τους στυλ και ξαφνιάζοντάς μας με την ποικιλία των ιδεών τους.

Στο δεύτερο εγχείρημά τους στη δισκογραφία φθάνουν έχοντας ωριμάσει και έχοντας κατασταλάξει σε ένα ηχητικό κόσμο όπου σαν βασικός κορμός κυριαρχούν τα ηλεκτρονικά ως φανερή και ατμοσφαιρική παράμετρος. Η μουσική τους εξακολουθεί να απηχεί έντονα συναισθήματα, που εκτείνονται από τη μελαγχολία και

φθάνουν συχνά σε σκοτεινές εσωτερικές διαδρομές περνώντας από μια ευρύτατη γκάμα εκφραστικών δρόμων. Η ατμόσφαιρα παίζει πρωτεύοντα ρόλο στις συνθέσεις είτε ακολουθούν τη μινιμαλιστική γραφή είτε τους σύγχρονους πειραματισμούς τους στο χώρο της electronica. Ψήγματα μελωδιών τρυπώνουν ανάμεσα στους ηλεκτρονικούς όγκους και εξασφαλίζουν την αλληλουχία μιας περιγραφικής, σχεδόν κινηματογραφικής μουσικής και των έντονων κορυφώσεων συνθέτοντας ένα σύγχρονο σάουντρακ. Στην ιδιόμορφη άποψή τους αξίζει να επισημανθεί η απόλυτα λειτουργική ενσωμάτωσή αποσπασμάτων συνθέσεων των Schubert, Messiaen, Coltrane, Schaeffer, Schnittke, Towering Inferno, Bjorg, Kupuorgού αλλά και ενός δια-

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
**ΝΕΟΛΑΙΑΣ
& ΑΘΛΗΣΗΣ**
ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΝΕΟΛΑΙΑΣ
&
ΑΘΛΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΜΑΖΙΚΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΝΕΩΝ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΗΣ 20
&
ΡΗΓΑ ΦΕΡΡΑΙΟΥ
ΤΗΛ: 061 - 966.289
FAX: 061 - 275.457
e-mail: ona-p@hol.gr

XVI Μεσογειακοί Αγώνες

ΠΑΤΡΑ 2009

Υποψήφια Πόλη

Προσθηκή για το μέλλον

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

λόγου από τη «Χαμένη Λεωφόρο» του David Lynch. Αναφορές και μήνιμες που δίνουν το στίγμα τους στην ηχογράφηση και μαζί με την επιτόπου σύμπραξη του Νίκου Κυπουργού στις βιόλες σε ένα κομμάτι, συμπληρώνουν το μουσικό υλικό του «Θυμάμαι τα πάντα». Όσο για το φωνητικό μέρος εκτός της κύριας ερμηνείας του Σταύρου Γασπαράτου και την εκφρα-

στική συμμετοχή της Γεωργίας Βαγενά (είχε δώσει «παρών» και στο πρώτο άλμπουμ) σε τρία κομμάτια, η ηθοποιός Λένα Κίτσοπούλου προσφέρει μια ατμοσφαιρική ερμηνεία – έκπληξη. Ο δίσκος κλείνει με το «Μη λες τίποτα», το κύριο θέμα που έγραψαν οι «Γύρω Γύρω» για τη βραβευμένη μικρού μήκους ταινία του Βασίλη Λουλέ «Ένας λαμπερός ήλιος».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΙΑΛΙΟΣ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΜΕΣΟΝΥΧΤΙΟΥ (LYRA)

Με ιδιαίτερη συγκίνηση το σημείωμα αυτό έρχεται να θυμίσει στο γράφοντα την πρώτη του ενασχόληση με το κεφάλαιο «Δημήτριος Λιάλιος» όταν κάτι παραπάνω από τρεισήμισι χρόνια, τότε που το «δόντι» άνοιγε τα φτερά του δειλά στο παρθενικό του τεύχος, συνιστούσε στο ευρύ κοινό της Πάτρας ένα συμπολίτη μουσικοσυνθέτη που είχε ξεπεράσει κατά πολύ τα όρια της μεγαλοφυΐας, αλλά παρέμενε άγνωστος στους περισσότερους.

Χρειάστηκε να τυπωθούν 20 τεύχη για να έρθει μια θαυμάσια αφορμή ώστε να ξευγαρωθούν οι αναφορές στο Δημήτριο Λιάλιο (1969 – 1940). Πρόκειται για την εξαιρετική κυκλοφορία σε cd – πρώτη ηχογράφηση έργου του συνθέτη – του «Όνειρου του μεσονυκτίου», του κορυφαίου συμφωνικού έργου του Λιάλιου. Ο Βύρων Φιδετζής, ο

οποίος μέσω κειμένου του στη «Μουσικολογία» είχε προκαλέσει το ενδιαφέρον μου για την αναζήτηση πλείστων στοιχείων για τη ζωή και το έργο του συνθέτη, είναι ο υπεύθυνος της παρούσας ηχογράφησης. Ο διακεκριμένος αρχιμουσικός στο πόντιομ διευθύνει τη Συμφωνική Ορχήστρα του Πάζαρτζικ της Βουλγαρίας, της οποίας επί σειρά ετών διετέλεσε μαέστρος και καλλιτεχνικός διευθυντής, με εξάρχοντα βιολιστή τον Γκεόργκι Κόεβ προσφέροντάς μας μια ανεπανάληπτη ερμηνεία της υπέροχης συμφωνίας και υπηρετώντας με μέγιστη προσήλωση το όραμα του δημιουργού.

Το «Όνειρο του Μεσονυκτίου» γράφτηκε στις 16 Νοεμβρίου του 1891 από το Λιάλιο, σε ηλικία 28 ετών, στο Μόναχο. Ο τόπος όπου δημιουργήθηκε χαρακτηρίζει κατά πολύ το ύφος της σύνθεσης, το οποίο συγγενεύει με το νεογερμανικό μουσικό ιδεώδες, που εκείνη την εποχή εκφραζόταν ή είχε τις ρίζες του στα έργα του Berlioz, του Beethoven, του Wagner και του Brahms. Παρά τη μουσική αυτή φυσιογνωμία, ο ακροατής θα αποκαλύψει σημαντικά στοιχεία στα οποία αργότερα στηρίχτηκε και διαμορφώθηκε η ταυτότητα της νεοελληνικής μουσικής.

Απόσταγμα της πρώτης δημιουργικής περιόδου του συνθέτη, το «Όνειρο του Μεσονυκτίου» δομείται σε τέσσερα μέρη, των οποίων οι διάρκειες ποικίλουν: Εισαγωγή, Σκηνή των Νυμφών στο δάσος,

Χορός των Νυμφών, Χαραυγή: τραγούδι των πουλιών και εωθινός ύμνος. Αναμφίβολα μια εκπληκτική μουσική, η οποία μπορεί κάλλιστα να ανθολογηθεί στα αριστουργήματα που γεννήθηκαν από κλασικούς Έλληνες συνθέτες. Η ηχογράφηση όπως και η εξαιρετική έκδοση – πολυσέλιδο ένθετο με ανεκτίμητες πληροφορίες – αποτελεί βεβαίως καρπό της συνεχούς και πεισματικής προσπάθειας του Βύρων Φιδετζή. Άλλωστε πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η ανάσωση του Λιάλιου στη μήμη αποτελεί έργο της μοναχικής του πρωτοβουλίας. Όπως συνήθως γίνεται στα περισσότερα καλλιτεχνικά αριστουργήματα του παρελθόντος, η διαφώτισή τους γίνεται από ανθρώπους που με εμμονές και κόπο θα τα υποστηρίξουν. Αρκεί όμως αυτό για τη διαμόρφωση της μουσικής μας παράδοσης ή η απουσία της κρατικής μέριμνας θα συνεχίζει να βυθίζει στην άγνοια τα λαμπρά κεφάλαια της μουσικής μας παρακαθήκης; Για παράδειγμα, ενδεικτικά αξίζει να αναφέρουμε ότι το σύνολο του συνθετικού έργου του Δημήτριου Λιάλιου αριθμεί 23 έργα για ορχήστρα, 14 έργα μουσικής δωματίου, 22 έργα για διάφορα όργανα, μια όπερα, δύο λειτουργίες, 13 ελληνικά τραγούδια, 31 γερμανικά, 16 ιταλικά, 2 αγγλικά και 5 έργα για πιάνο. Θα έχουμε άραγε την τύχη να ακούσουμε κάποια από αυτά και να διασωθεί στο μέλλον η σπουδαία γραφή του ή το «Όνειρο του Μεσονυκτίου» θα είναι διάλειμμα μιας ώρας στη διαρκή λήθη;

Μπορείτε να έχετε το σπίτι που ονειρεύεστε...

Εύκολα μπορεί κάποιος που θέλει ένα ολοκαίνο φθινό και γρήγορα παραδοτέο σπίτι, να σκεφτεί τη λύση του προκατασκευασμένου ως την πλέον προσιτή. Εξίσου εύκολα όταν θέσει ως πρώτο όρο την ασφάλεια, την αντισεισμικότητα και τη σιγουριά, μπορεί να διαλέξει τη λύση του μπετόν ως τη καλύτερη επιλογή. Μάπως, όμως, όλα αυτά είναι απλώς μύθοι;

Πιθανότατα ελάχιστοι γνωρίζουν ότι μπορούν να απαλλαγούν τόσο από το κόστος και τις άλλες «παρενέργειες» μιας συμβατικής κατασκευής, όσο και από την πιθανή ανασφάλεια που έστω και αδικαιολόγητα προκαλεί η ιδέα ενός προκάτ. Γιατί ελάχιστοι, δυστυχώς, έχουν συνδέσει την ανέγερση ενός σπιτιού ή μιας επαγγελματικής στέγης (ξενοδοχείο, εστιατόριο κ.τ.λ.) με τη λύση της σιδηροκατασκευής.

Η σιγουριά που προσφέρει το σίδηρο ως το βασικό στοιχείο μιας οικοδομής, σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα μιας «ελαφριάς» κατασκευής

(λόγω μικρότερης θεμελίωσης και απουσίας τοιχοποιίας από τούβλο) είναι ένα ανεκτίμητο προσόν για την οικοδομή που ονειρεύεστε. Κι αν σκεφτείτε ότι όλ' αυτά μπορείτε να τα έχετε μέσα σε ελάχιστο χρόνο (μόλις 3-4 μήνες το πολύ), με τις πιο οικονομικές λύσεις που να αξιοποιούν το οικοπέδo σας τόσο στο βουνό όσο και πλάι στη θάλασσα, τότε η πρόταση γίνεται άκρως ελκυστική!

Είτε έχετε το δικό σας αρχιτεκτονικό σχέδιο, είτε θέλετε να σας προτείνουμε εμείς αυτό που καλύπτει τις ανάγκες και εκπληρώνει τα όνειρά σας, τα πλεονεκτήματα παραμένουν. Γιατί σπινδίζονται στη σιγουριά της διεθνούς εμπειρίας των σιδηροκατασκευών, στη γνώση των ιδιαιτεροτήτων του ελληνικού τοπίου και στη δυνατότητα άμεσης συνεννόησης και αξιοπιστίας χωρίς μεσάζοντες και προϋπολογισμούς που ξεφεύγουν από τις αρχικές συμφωνίες.

Εσείς απλώς σκεφτείτε πώς θέλετε να είναι ο χώρος σας! Όλα τα υπόλοιπα αφήστε τα σε μας...

Π Ρ Ο Τ Υ Π Ε Σ Κ Α Τ Ο Ι Κ Ι Ε Σ
Σ Ο Φ Ι Α Ν Ι Κ Ο Λ Α Κ Η

Κ Α Ν Α Ρ Η 6 6 - 7 0 , 2 6 2 2 2 Π Α Τ Ρ Α
Τ Η Λ - F A X : 0 6 1 0 3 1 8 1 7 7 , 3 1 3 0 5 1
Κ Ι Ν : 0 9 7 4 4 1 6 7 6 2

photographer's STUDIO

Διαφημιστική φωτογραφία – Πορτρέτο – Ελεύθερο ρεπορτάζ
Εμφάνιση & εκτύπωση ασπρόμαυρων φωτογραφιών

ΑΚΡΙΒΗ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ήρας 13-15, 26441 Πάτρα • Τηλ.: (0610) 329.565, 422.754

TELE TIME

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Ελάτε στην παρέα μας!

Θέλετε να δημιουργήσουμε μαζί μια μεγάλη παρέα; Με μια ετήσια συνδρομή 7000 δρχ. και τη συμπλήρωση της σχετικής αίτησης, μπορείτε να αξιοποιήσετε κι εσείς τις προσφορές που σας προτείνουμε, λαμβάνοντας τη σχετική κάρτα μέλους...

Στείλτε το κουπόνι στην Τ.Θ. 3008, 26222, Πάτρα (υπ' όψιν Ανδρέα Τσιλίρα) και ζητήστε περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. 623669, 0973 567821 (κ. Βαγγέλη Στουρνάρα), καθώς και με email στη διεύθυνση club@todonti.gr. Οι προσφορές μας για αυτή την περίοδο έχουν ως εξής:

- 25% έκπτωση στο βιβλιοπωλείο «Ελληνικά γράμματα» (Μαιζώνος & Μανιακίου) επί της αρχικής τιμής των βιβλίων (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).
- 15% έκπτωση σε κάθε συνδρομή (νέα και ανανέωση) για παροχή Ίντερνετ από την HELLAS ON LINE. Επιπλέον 3 μήνες δώρο για κάθε εξαμήνη συνδρομή και έξι μήνες δώρο για κάθε ετήσια συνδρομή.
- 50% έκπτωση στο εισιτήριο των εκδηλώσεων του περιοδικού.
- 10% έκπτωση στα διδάκτρα του κέντρου ξένων γλωσσών «Ιόνιον» (Ρή-γα Φεραίου 75).
- 10% έκπτωση στα διδάκτρα του κέντρου ξένων γλωσσών «Κουτσαντώνης» (Γούναρη 35).
- 10% έκπτωση στα διδάκτρα του κέντρου ξένων γλωσσών «Σπετσέρη» (Γούναρη 19).
- Ειδική προσφορά για την εκμάθηση μίας έως 5 ξένες γλώσσες και για βασικό χειρισμό Υ/Η, από τον εκπαιδευτικό όμιλο «Ιπποκράτης» (Μαιζώνος 100).
- 15% έκπτωση στα διδάκτρα των σεμιναρίων και των εργαστηρίων στο Στούντιο «Εκφρασις» (Γερμανού & Β. Ρούφου).
- Φοιτητικό εισιτήριο στις συναυλίες της «Ορχήστρας Πατρών» (πρώην «Σολίστ της Πάτρας») και του Δημοτικού Ωδείου.
- Φοιτητικό εισιτήριο στις παραστάσεις και τις μετακλήσεις του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας.
- 20% έκπτωση στην εμφάνιση και εκτύπωση φωτογραφιών και 10% έκπτωση στην αγορά φωτογραφικών ειδών από το κατάστημα «Φωτογραφία» (Κωνσταντινουπόλεως 63, τηλ. 439429)
- 10% έκπτωση στην αγορά δίσκων από το δισκοπωλείο "Sticky fingers".
- 25% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο «Πρωτοπορία» (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).
- 15% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο «Αρχαϊκές Εκδόσεις» (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).
- 10% έκπτωση σε όλα τα είδη από τη «Γωνιά του βιβλίου».
- 10% έκπτωση στις αγορές σας από το κατάστημα "Hartopolis".
- 20% έκπτωση στη χρήση Ίντερνετ στο καφέ "Rocky Raccoon".

ΟΝΟΜΑ

ΕΠΩΝΥΜΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (οδός, αριθμός)

T.K.

ΠΟΛΗ / ΠΕΡΙΟΧΗ

ΤΗΛ.

FAX

EMAIL

WEB SITE

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ / ΙΔΙΟΤΗΤΑ

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

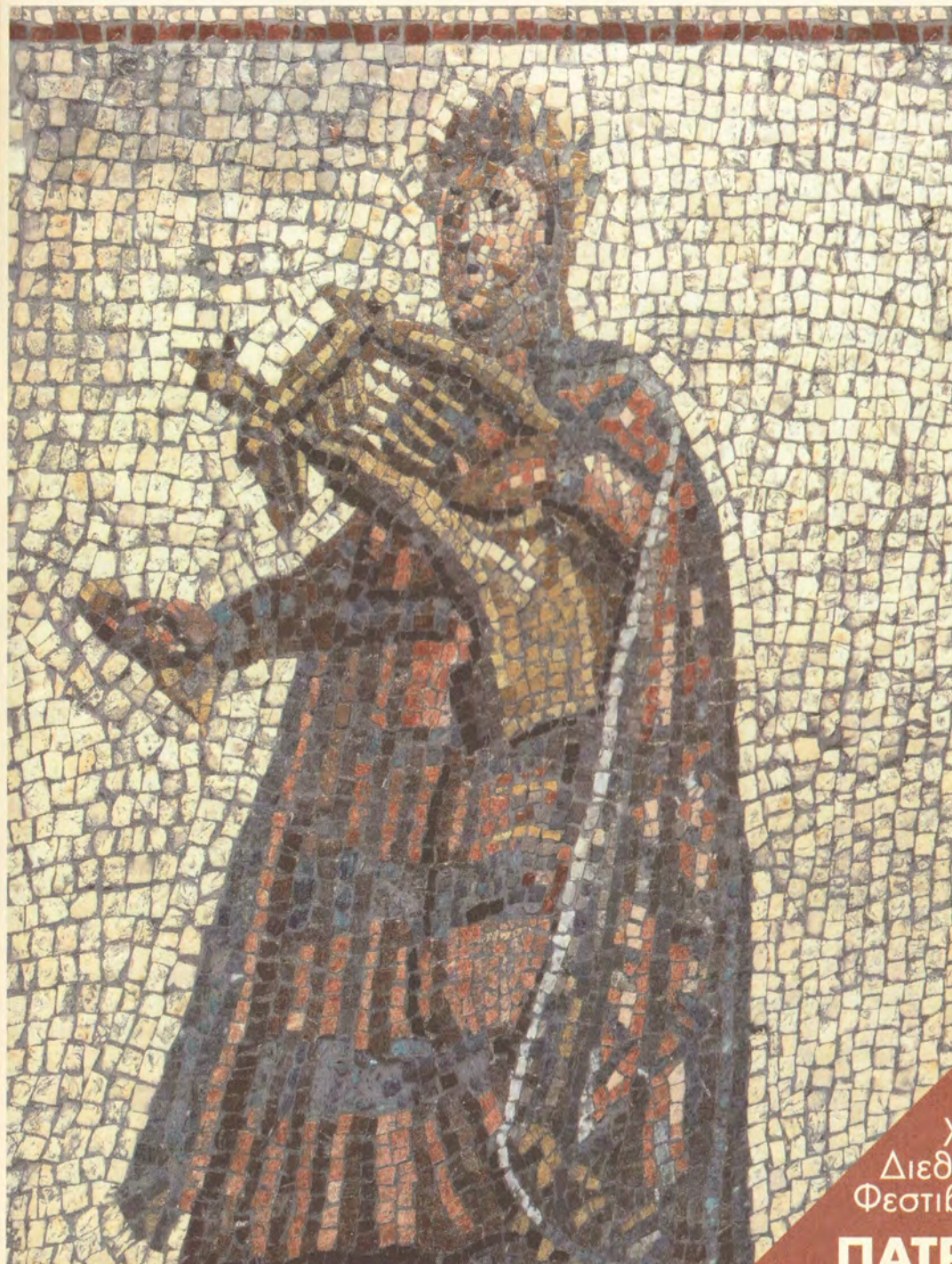
ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

21 ΙΟΥΝΙΟΥ - 31 ΙΟΥΛΙΟΥ

XVII
Διεθνές
Φεστιβάλ

ΠΑΤΡΑ
2002

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Γιατί τόσα πυροτεχνήματα;

«Εξήντα ημέρες αδιάκοπης πλεύσης στις ακρογιαλιές και στα κύματα της Μεσογείου. Εξήντα ημέρες πάνδημης δημιουργίας, κεφιού και χαράς. Οι φωτοβολίδες και το αστραποβόλημα των πυροτεχνημάτων, ο πυρπολημένος Καρνάβαλος μέσα στο λιμάνι, υπό τους ήχους τυμπάνων θα σηματοδοτήσουν για άλλη μια φορά την κάθαρση».

Με αυτά τα λόγια περιγραφόταν στο έντυπο πρόγραμμα του Πατρινού Καρναβαλιού 2002 η τελετή λήξης της Αποκριάς, που όπως θέλει η παράδοση πολλών χρόνων είναι συνυφασμένη με μια εντυπωσιακή κορύφωση όπου η λάμψη και ο κρότος των πυροτεχνημάτων σφραγίζουν την τρέλα του Καρναβαλιού.

Ως εδώ καλά, αλλά τον τελευταίο καιρό οι κάτοικοι της πόλης μας έχουν γίνει μάρτυρες μιας αλόγιστης και συχνά δυσανάλογης προς το μέγεθος των γεγονότων που φωτίζουν, χρήσης πυροτεχνημάτων.

Πυροτεχνήματα κάθε τρεις και λίγο στις εκδηλώσεις του πολυχώρου της «Eurplex – Veso Mare», πυροτεχνήματα για την αποχαιρετιστήρια μουσική βραδιά μαθητών των σχολείων της περιοχής στο Μώλο της Αγίου Νικολάου, πυροτεχνήματα για τις πρώτες προεκλογικές ομιλίες των υποψήφιων αρχόντων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πυροτεχνήματα για το κάλεσμα των εθελοντών της Ολυμπιακής Ιδέας διά στόματος Νιόνιου και εικόνας Γιάννας, πυροτεχνήματα και για τα εγκαίνια του Ολυμπιακού Γραφείου του ΟΝΑΠ, πυροτεχνήματα για την Παγκόσμια Ημέρα Μουσικής και την έναρξη του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας, σαν το κερασάκι στην τούρτα που σέρβιραν οι μουσικοί της πόλης στις υπαίθριες σκηνές των δρόμων, πυροτεχνήματα γενικώς.

Αλλά εκτός από τα λογής διαβητήρια που φιλοδοξούν να επικυρώσουν με πυροτεχνήματα οι διάφοροι φορείς της πόλης, στο θέαμα του φωτισμένου ουρανού καταφεύγουν συχνά πολλοί συμπολίτες Πατρινού με φουσκωμένες τσέπες από ευρωβαλάντια

για να σφραγίσουν τις κοινές προς τέρψη των συμμετεχόντων χαρές τους. Αξέχαστοι γάμοι και βαφτίσια όπου τα πυροτεχνήματα υπογράφουν την οικογενειακή γαλήνη των ζευγαριών. Μουράτοι και αποσβολωμένοι πρωταγωνιστές και κομπάρσοι των γαμήλιων τραπεζιών κάμπτουν με θαυμασμό όλο και πιο συχνά την κεφαλή προς τα άνω και έχουν ως βασικό θέμα συζήτησης στην τσαγαροδευτέρα τους την πρωτότυπη σύλληψη των νεόνυμφων.

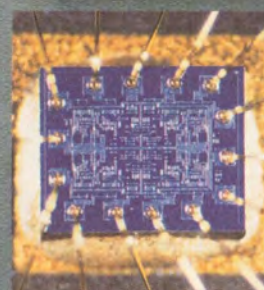
Τα πυροτεχνήματα έχουν εξαπλωθεί με μορφή επιδημίας. Επιδημία της ευθυμίας και της διάθεσης, της αίσθησης ότι κάτι ανεπανάληπτο συμβαίνει. Μπορούμε να το οσμιστούμε, να το ψυχανεμιστούμε, να το υποπτευθούμε κοιτώντας με την ίδια πάντοτε έκπληξη τον ουρανό, χωρίς να έχουμε ανάγκη τη βοήθεια του Λιάγκα ή του διοπτροφόρου Larry King να μας ξεναγήσουν με τη μεταφραστική τους δεινότητα, στα θέματα τα οποία φωτίζουν οι διαθλαστικοί φακοί της επικαιρότητας.

Πυροτεχνήματα λοιπόν παντού στον αχαϊκό ουρανό με στόχο τη φρέσκια πανηγυριώτικη έκσταση. Με στόχο να κερδηθεί η γιορτή επιτόπου με πράξεις και φράσεις που συνήθως αγνοούν τι προηγήθηκε.

Η λάμψη των αιθέρων καίρια, αποσομωτική και άμεση αφαιρεί την ουσία, όταν υπάρχει, και ευτελίζει την αλήθεια των γεγονότων. Η φανφάρα κραυγάζει από μακριά και ακούγεται ακόμα και στους απόντες από το χώρο της δράσης. Γιατί άραγε τόσο φασαρία, τόσο υπερδιέγερση, γιατί τόσοος ζήλος να μετατραπεί ο ψίθυρος σε κραυγή; Γιατί τόσο ανάγκη για πυροτεχνήματα; Γιατί τόσο λιγούρα για την εφήμερη γιορτή της μετριότητας;

Για ένα ξεχωριστό γεγονός σε λίγο θα χρειάζονται απλώς μερικά εντυπωσιακά πυροτεχνήματα και μπόλικες ενοχές για να εξανεμισθούν μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα εκστατικής κάθαρσης.

Παρασκευή πρωί, ραντεβού με το ΣΥΜΒΟΥΛΟ

Το εργαλείο
των επιτυχημένων.

Σύμβουλος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

www.symboulos.gr

Η Πολιτιστική Ολυμπιάδα

2001 - 2004

παρουσιάζει:

ΧΡΩΜΟΠΟΛΙΣ

Πάτρα
Μύλοι Αγίου Γεωργίου
6 & 7 Ιουλίου

Chromo POLIS

Μια γιορτή για τους νέους. 16 κορυφαίοι καλλιτέχνες graffiti απ' όλο τον κόσμο, παίρνουν τα σπρέι τους και χρωματίζουν 10 πόλεις της Ελλάδας. Εναλλακτικά δρώμενα και εκπαιδευτικά εργαστήρια, φέρνουν την τέχνη του δρόμου στο πλατύ κοινό.

Εδάτε να βάδσει χρώμα στην πόση!

Shime Falko Mak1 Loomit

Phil Livetwo Jaysone Reb

Επιδείξεις BMX

Skateboard

Breakdance

Θέατρο Δρόμου

Hip Hop Parties

Σεμινάρια Graffiti

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Πολιτιστική Ολυμπιάδα
Για έναν Πολιτισμό
των Πολιτισμών

Για περισσότερες πληροφορίες καλέστε δωρεάν: 0800-11-02000

www.cultural-olympiad.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

